

Genesis

Nan Makwani Maipoon isnan Genesis

Nan ayen nan kali ay Genesis et **Lapona**. Okhochen nan nay liblo nan nenwad-ayan Apo Dios isnan lofong, nan takho, ya nan ngonon, nan nailapowan nan fasol, nan nanginaakhan nan takho isnan likhat khapo isnan fasol, ya nan okhali ay ipailan Apo Dios isnan am-in ay takho. Mabfalin ay khedwaen tako nan Genesis is chwa ay parti:

1. Kapitolo 1-11: Nan nawad-ayan nan lofong ya nan kaokhochan nan nalpowan nan takho. Maokhod sina nan maipoon ken cha Adan ya si Eva, Cain ya si Abel, Noe ya nan lifog, ya nan tori id Babilonia.

2. Kapitolo 12–50: Nan kaokhochan nan ikik-it nan cheycha'y Israelitas. Si Abraham nan inmona, ya nachamchamag khapo isnan pammatina ken Apo Dios. Wad-ay akhes sina nan kaog-okhochan cha Isaac ay aman Jacob (ay makwanin Israel) ya nan cheycha'y sinpoo ya chwa ay an-ak Jacob. Chaicha nan namangon isnan sinpoo ya chwa ay tribon Israel. Nan wadwad-ay ay maokhod isna et si Jose ay esang isnan an-ak Jacob ya nan khapon nan inmayan nan pangafong Jacob ay en nakiili id Egipto.

Olay mo okhochen nan nay liblo nan maipoon isnan takho, ngem nan chadlos kapatekhan et nan inang-angnen Apo Dios. Nailapo isnan nangab-ana isnan ngonon ya isnan anongosna isnan mangikalayan Apo Dios ay at itot-oloyna ay manoktokkhong isnan takhona. Nan chadlos maog-okhod isnan nay ay liblo et nan okhalin Apo Dios ay mangokom ya menchosa isnan mangangnen isnan ngaag, ya nan mangichad-alanana ya mamadfachangana isnan takhona. Nan nay liblo et nakhaeb ta maisolat nan kaokhochan nan pammatin nan takho ya ta fachangana chatako tatno ad-i tako iwayang nan pammati, mod-i ket ta pabfikasen tako ya palamoten tako nan pammati tako.

Nan Linaona

Nan nawad-ayan nan ngonon ya nan takho *1:1–2:25*

Nan lapon nan fasol ya nan likhat *3:1-24*

Nan wanen-ed cha Adan engkhana ken Noe *4:1–5:32*

Si Noe ya nan lifog *6:1–10:32*

Nan tori id Babilonia *11:1-9*

Nan wanen-ed cha Sem engkhana ken Abram *11:10-32*

Nan ikik-it nan Israelitas: Abraham, Isaac ya si Jacob *12:1–35:29*

Nan wanen-ed Esau *36:1-43*

Si Jose ya nan et-adna 37:1–45:28
Nan Israelitas id Egipto 46:1–50:26

Nan Nakhab-an nan Lofong ya nan Chaya

1 ¹⁻²Isnan laplapona, winad-ay Apo Dios nan chaya ya nan lota. Nan lota, maid paat manongnong si foyana issan chey. Maid entetee ya chadlos ab-afollinget isnan olay entona, ya kecheng nan fayfay is wad-ay. Sa et wad-ay nan Ispiriton Apo Dios ay enliklikhed isnan tongchon nan fayfay.

³Sa et infilin Apo Dios ta mawad-ay nan paway, ya ket pinmaway tetewa. ⁴Finoyan Apo Dios ay khawis nan paway, ya nang-ep. Sa na't isiyannan paway isnan follinget. ⁵Nginadnana nan paway is mag-akhow, ya nan follinget is maschem. Ket ay nakhosfet, awni ya mawiit, ya nar-os nan inmona ay akhow.

⁶Sa et infilin Apo Dios ta mawad-ay nan lawag ay mangedwa isnan chanom ta enfalin ay chwa nan entey-ana. ⁷Adi kad khinaebna nan lawag ay mensiyannan isnan chanom isnan khwabna ya nan lifoo id tongcho. Et siya nan naangnen. ⁸Sa na't nginadnan id tongcho is chaya. Ket ay nakhosfet, awni ya mawiit, ya nar-os nan ikadwa ay akhow.

⁹Sa na't kasin infilin ta maamong nan chanom ay wad-ay isnan khwab nan chaya ta matken nan tey-ana, ta maila nan lota, et siya nan naangnen. ¹⁰Nan maid chanomna nginadnana is lota, ya nan naamoamong ay chanom nginadnana is fayfay. Et nang-ep si Apo Dios isnan finoyana, tay khawis. ¹¹Sa na't infilin ta tomofo isnan lota nan am-in ay ilan si mola ay waschin mamkhas ya wad-ay fokerna, ya nan am-in ay ilan si kaew ay waschin mamkhas ay wad-ay nan fwana, et siya nan naangnen. ¹²Siya chi ay nawad-ay isnan lota nan am-in ay nateketeken ay mola ay waschin mamkhas ya wad-ay fokerna, ya am-in ay nateketeken ay kaew ay waschin mamkhas ay wad-ay nan fwana. Et nang-ep si Apo Dios isnan finoyana tay khawis. ¹³Ket ay kasin nakhosfet, awni ya mawiit, ya nar-os nan ikatlo ay akhow.

¹⁴Sa na't infilin ay mawad-ay nan kasilasilaw id tongcho ay kail-an nan enteknan nan mag-akhow isnan maschem, tatno siya chachi nan kaimatonan nan lokhin si kaakheakhow, tawen, chinamey, chakhon, ya kesep.^a ¹⁵Ya ta enlanglang cha id chaya ta pomaway nan lofong, et siya nan naangnen. ¹⁶Adi kad khinaeb Apo Dios nan chwa ay kalalanglangan ay silaw. Nan akhow ay ad-ad-acha nan langlangna nan napigpigsa isnan mag-akhow, ya nan fowan ay akit nan langlangna nan napigpigsa isnan

---

^a 1:14 Mabfalin akhes ay nan laychena ay kanan isna et, nan akhow ya fowan nan mangimatonan isnan lapon si kaakheakhow, tawen, ya piyasta.

maschem. Winad-ayna akhes nan tokwifi. ¹⁷Inpeyna am-in chana ay silaw id chaya ta langlangancha nan lofong, ¹⁸ta chaicha nan napigpigsa ay enlalanglang isnan mag-akhew ya maschem ya nan kail-an nan enteknan nan paway ya follinget. Et nang-ep si Apo Dios isnan finoyana, tay khawis. ¹⁹Kasin kayet nakhosfet, awni ya mawiit, ya nar-os nan ikapat ay akhew.^b

²⁰Sa et infilin Apo Dios ay mawad-ay is kadchanom nan angsaangsan ay ilan si enfib-iyag, ya id tongcho nan isyangkhay ay ilan si entat-ayaw. ²¹Adi kad winad-ay Apo Dios nan chadchakowag ay enkik-iwi is kafayfay ya nan am-in ay ilan si enfib-iyag ay enkhig-iwa is kadchanom, ya am-in ay ilan si napayyakan. Et nang-ep si Apo Dios isnan finoyana, tay khawis. ²²Sa na't binindisyonan chachi ay mangwanin, "Makhanakhanak kayo ay wad-ay isnan fayfay, ta ponnenyo nan kawadyo, ya siya akhes ken chakayo ay entat-ayaw, makhanak kayo." ²³Kasin nakhosfet, awni ya mawiit, ya nar-os nan ikalma ay akhew.

²⁴Sa et infilin Apo Dios ay mawad-ay isnan lota nan am-in ay ngag sisa'y ilan si enkik-iwi: naamo paymo atap, chadchake ya fanan-ig, et siya nan naangnen. ²⁵Siya chi ay khinaeb Apo Dios am-in chana, ya nang-ep siya isnan finoyana, tay khawis.

²⁶Sa et kanan Apo Dios, "Idwani, khomaeb tako is takho ay is-iso tako ya kag ken chatako. Chaicha nan en-apo isnan am-in ay ilan si enfib-iyag is kadchanom, am-in ay entat-ayaw, ya am-in ay ilan si naamo paymo atap, chadchake paymo fanan-ig is kalota." ²⁷Siya chi et winad-ay Apo Dios nan takho ay kag ken siya. Winad-ayna chaicha ay lalaki ya fafai.

²⁸Sa na't binindisyonan chaicha ay mangwanin, "Makhanakhanak kayo et omangsan kayo ta wad-ay entee isnan olay entona issa ay mangiyapo isnan am-in ay wad-ay isnan lofong. Chakayo nan mangiyapo isnan enfib-iyag is kadchanom, nan am-in ay entat-ayaw, ya am-in ay ilan si enkik-iwi isnan lota." ²⁹Kinwanina kayet, "Chey! Wad-ay et nan am-in ay ilan si mola ay mamkhas ya wad-ay fokerna ya nan kaew ay mamkhas ya wad-ay nan fwana ay inchawchawko ay kanenyo. ³⁰Ngem isnan am-in ay enkik-iwi ya nan am-in ay entat-ayaw et nan enlengleng ay mola ya lokham nan ichowak ay kanencha." Et siya nan naangnen.

³¹Finoyan Apo Dios nan am-in ay khinaebna ya nang-ep, tay mampay chadlos ay khawis. Kasin nakhosfet, awni ya mawiit, ya nar-os nan ikan-em ay akhew.

2 ¹Siya chi ya nakwas et ay nakhaeb nan chaya ya nan lofong ya am-iam-in ay wad-ay ischi. ²Isnan ikapito ay akhew, tay nakwas

^b 1:19 Nan teken ay kaifalikkasana et, "tay isnan chey kannay ay akhew ay mangakkanam ischi, at omchan ay omchan nan etey ken sik-a."

et am-in nan chinnona, nentengaw si Apo Dios. ³Binindisyonana nan ikapito ay akhew ya siya chi nan inpeyna ay nasantowan ay akhew, tay siya chi nan nentengawana issan osto ay nangikwasana isnan am-in ay chonona ay nenpawad-ay. ⁴Siya chi nan inangnen nan chaya ya nan lofong ay nawad-ay.

Nan Oma id Eden

Issan cha nangab-an Apo ay Dios isnan lofong ya chaya, ⁵maid cha tomofo ay mola paymo lokham tay maid inpalpal-ina is ochan, ya sa et maid takho is mensama isnan lota. ⁶Wad-ay magtek eb-eb ay mananchanom isnan olay entona ay lota.

⁷Idwani inmala si Apo ay Dios isnan chapog is kalota ya khinmaeb is lalaki. Sa na't insop-ok nan omipabfiyag ay anges is kaelengna ket ay nenfalin ay takho ay enfibfiyag.

⁸Sa et minolaan Apo ay Dios nan esa'y oma id Eden ay apet falaan si akhew, sa na't inpattee ischi nan takho ay khinaebna. ⁹Inpatofona ischi nan am-in ay ngag sisa ay ilan si kaew ay kalal-ayad nan ilana ya khawis ay kanen nan fekhasna. Ya wad-ay nan nenkhakhawa ischi ay kaew ay omipabfiyag ya nan kaew ay omichawchaw isnan mangammowan isnan khawis ya ngaag.

¹⁰Wad-ay nan wanga ay nen-ayos ay nalpo id Eden ya mananchanom isnan oma, sa et awni ya nasisyan is epat ay wanga. ¹¹Nan ngachan nan inmona et Pison. Siya na nan wanga ay menliliewes isnan am-in nan ili ay Havila. ¹²(Mad-anan ischi nan telen ay pasig fallitok sa et nan fangfanglo ay niket ya nan nenkapateg ay fato.) ¹³Nan ikadwa ay wanga et Gihon nan ngachana. Siya na nan wanga ay menliliewes isnan am-in nan ili ay Cus. ¹⁴Nan ngachan nan ikatlo ay wanga et Tigris ay omayos isnan apet falaan si akhew nan ili ay Asiria. Sa et nan ikap-at ay wanga et nan Eufrates.

¹⁵Siya chi ya inalan Apo ay Dios nan lalaki ya inpeyna siya isnan nay ay oma id Eden ta nongnongena ya tokkhongana. ¹⁶Sa na't infilin ken siya ay mangwanin, "Mabfalin ay mangan ka isnan olay ngag sisa'y fekhas si kaew isnan nay oma. ¹⁷Ngem kecheng magtek yangkhay nan fekhas nan kaew ay omichawchaw isnan mangammowan isnan khawis ya ngaag nan ad-im kankanen, tay at matey ka ay matey isnan chey kannay ay akhew ay mangakkanam sisi."^c

¹⁸Awni ya ket kanan Apo ay Dios, "Ad-i khawis mo aped maesang nan lalaki. Khomaeb ak is kafachangna ay maifakhay ken siya." ¹⁹Adi kad inmala si Apo ay Dios isnan lota ay khinaebna isnan am-in ay enkik-iwi ya am-in ay entat-ayaw, et inyeyna isnan lalaki ta ilaena mo ngag nan

^c 2:17 Kag en-iso nan kadngelan nan kali ay fafai ya lalaki isnan kalin si Hebreo.

ipangachana. Et mo ngag nan inpangachana isnan am-in ay enkik-iwi siya chi nan ngachancha. ²⁰Inagtan nan lalaki nan am-in ay entat-ayaw ya nan am-in ay enkik-iwi is ngachancha, naamo ya atap, nay met achi maid paat ischicha nan maifakhay ken siya is kafachangna.

²¹Sa et inpaseyep Apo ay Dios nan lalaki, ya osto ay naseyeseyp inalana nan esa'y tadlangna sa na't kasin nen-om-omen nan nangal-ana. ²²Et isnan chey ay tadlang nan nangab-an Apo ay Dios isnan fafai, sa na't intakcho ken siya.

²³Ket ay kanan nan lalaki,
 “Na! Ket ay naay chadlo si is-isok!
 Tadlangko nan tadlangna
 ya awakko nan awakna.

Fafai nan makwani ken siya tay nalpo isnan lalaki.”^d

²⁴Siya chi nan khotokna ay nan lalaki et taynana nan amana ya inana ta maiyamong isnan asaw-ena, et enfalin cha is esang ay awak.

²⁵En-iso ay nenlalafos nan lalaki ya nan fafai, ya ad-icha mabfain.

Nan Nefasolan nan Inmona ay Takho

3 ¹Idwani, nan oweg nan kasisikapan isnan am-in ay ngag sisa'y enkik-iwi ay khinaeb Apo ay Dios. Kinwanina isnan fafai, “Ay kinwanin ngen tet-ewa nan Dios ay ad-iyo kankanen nan fekhas si olay ngag sisa ay kaew isnan naay oma?”

²Songfat et nan fafai ay mangwanin, “Mabfalin ay kanenmi nan fekhas nan olay ngag sisa ay kaew isna, ³kecheng magtek yangkhay nan kaew ay wad-ay is khawana nan infilina'y ad-imi kankanen paymo khidkhidchowen, tay mo angenenmi et matey kami.”

⁴Ngem kanan nan oweg, “Ad-i! Ay ke kayo sa matey? ⁵Kinwanin yangkhay nan Dios sa tay ammona ay mo kanenyo chi, et makaawat kayo,^e ya enfalin kayo ay kag ken siya ay mangammo isnan khawis ya ngaag,” kinwanina.

⁶Osto'y inilan nan fafai ay kalal-ayad ay fob-oyaen nan kaew ya kabfikhaw nan fekhasna ay kanen, sa et makaawis nan silib ay nakwanin ichowana, ya ket pinmokhas ya kinana. Sa na't inagtan si asawana et nangan akhes. ⁷Osto ay kinancha chi ya ket ay nakaawat cha tet-ewa, ya finigfigcha ay ke cha pet enlalafos. Siya et chi ya chinmait cha isnan tofon si kaew ay makwanin igos^f ay ilofidcha.

⁸Isnan sedsechemna ay cha ensosoysoy, chinngecha't si Apo ay Dios ay cha manad-alan isnan oma. Sa cha't ala ya tafon isnan kakak-aewan,

^d 2:23 Nan osto ay naisolat isnan kalin si Hebreo isna et, “*malokatan nan matayo.*”

^e 3:5 Nalawa nan tofon nan kaew ay igos. ^f 3:7 Nan laychena ay kanan sina et, “*En ka man entatafon ay?*”

ta ad-icha sakhangen si Apo ay Dios. ⁹Ngem ket ay ayakhan Apo ay Dios nan lalaki ay mangwanin, “Ento ka pay?”^g

¹⁰“Chinggek nan manad-alanam isna's kaoma ya omegyat ak tay ke pet enlalafos ak, sak et intafonan sik-a,” kinwanin nan lalaki.

¹¹Sa et kanan Apo Dios, “Sino nan mangwanin enlalafos ka? Ay kinanmo ngen nan chey fekhas si kaew ay infilinko ay ad-im kanen?”

¹²Kanan et nan lalaki, “Nan fafai ay inigwam ay kadwak nan nangichawchaw isnan fekhas nan chey ay kaew ya kek et kinan.”

¹³Sa et kinwanin Apo ay Dios isnan fafai, “Em man inangnen chi ay?” Sa na't kanan, “Nan oweg nan nammali ken sak-en ya kinanko.”

Nan Nangichawchawan Apo Dios isnan Chosa

¹⁴Idwani kinwanin Apo ay Dios isnan oweg, “Sik-a, khapo tay inangnem chi, nay et selaeg yo ay oweg isnan am-in ay enkik-iwi. Kecheng kayo is omayan nan nay ay chosa. Mailapo idwani, nan potoyo nan ikochongyo, ya chapog nan kag yo cha kankanen engkhana is mateyanyo. ¹⁵Khab-ek nan en-asiligtanyo isnan fafai ya enfinnoso nan wanen-edyo ay chwa. At khimmiken nan wanedna nan olom, ya at ketfam nan pagpakhachana.”

¹⁶Ya isnan fafai kinwanina, “Sik-a ay fafai, et paam-amchek nan likhatmo isnan enlitonam ya siya akhes isnan sakit nan omanakam. Olay mo siya sa, siya kayet ay maiilew ka ken asawam, ngem at iyapowana sik-a.”

¹⁷Sa na't kinwani akhes isnan lalaki, “Tay si asawam nan chinggem ya kinanmo nan fekhas si kaew ay infilinko ay ad-im kanen, nay et pangaakhek nan lota khapo isnan inangnem. At enfelabfelay ka ay enpawad-ay is ikatakho yo engkhana's kifos si fiyagyo. ¹⁸Isyangkhay ay sibsifit nan wad-ayen nan lota, ya nan lokham nan kanenyo.

¹⁹Enlingelinget ka ona esa kayo mangan, et sisysisiya sa engkhana'y tomoli ka isnan lota ay nalpowam. Tay chapog nan nakhab-am, at siya akhes nan tomoliyam,” kinwanin Apo Dios.

²⁰Nginadnan Adan^h si asawana is Eva,ⁱ tay siya nan inan nan am-in ay takho. ²¹Sa et khinmaeb si Apo ay Dios is fathon cha Adan ay sin-asawa isnan kochil si enkik-iwi, sa na't inpafacho ken chaicha.

Nan Naipakaan cha Adan ay Sin-asawa id Eden

²²Sa et kanan Apo ay Dios, “Chey, nenfalin nan takho ay kag ken chatako ay mangammo isnan khawis ya ngaag. Idwani, masapol ay

^g 3:9 Nan ayen nan ngachan ay Adan isnan kalin si Hebreo et, *takho*. ^h 3:20 Nan kadngelan nan ngachan ay Eva isnan kalin si Hebreo et, *matatakho*. ⁱ 3:20 Nan osto ay naisolat isnan kalin si Hebreo isna et, *kerob*. Nan kerob et napap-ayayakan ay enkik-iwi ay ifaan Apo Dios ay mentoktokkhong.

ad-i maipap-alofos ay omala cha is kanencha isnan fekhas nan kaew ay omipabfiyag, ta sa cha't matakho is eng-engkhana.”²³ Tay siya chi inpakaan Apo ay Dios chaicha isnan oma id Eden ta samalenchana nan lota ay nakhab-ancha.²⁴ Inpakaana, sa na't inpey isnan apet falaan si akhew ischi ay oma nan anghel^j ay manokkhong, ya nan enfidfichang ay fadyok ay enwaswasawas isnan olay entona, ta maid makaeey isnan chey ay kaew ay omipabfiyag.

Cha Cain ken Abel

4¹ Inseyep Adan si asawana ay Eva ya naliton, et inyanakna nan esa'y lalaki. Sa na't kanan, “Isnan fachang Dios Apo nay nawad-ayan ak is anakko ay lalaki.” Siya chi ke na't ay ngadnan is Cain.^k ² Awni ya ket kasin inmanak is annochina ay lalaki ay si Abel. Nenfalin si Abel ay pomapastor ya si Cain, ensamsama.

³ Isnan namingsan, inmala si Cain isnan inapitna ay ichtatona ken Dios Apo. ⁴ Si akhes Abel, inalana nan kakhawisan ay inaona ay innanak si karnilona sa na't inchaton nan kakhawisan ay karni ken Dios Apo. Nalaychan si Dios Apo ken Abel ya nan inchatona, ⁵ ngem eg-ay nalaychan ken Cain ya nan inchatona. Siya chi nan sinmongesongetan Cain ya chadlos nenngongoliwet isnan songetna.

⁶ Sa et kinwanin Dios Apo ken Cain, “En ka man ensosonget ay? Ya ke ka enngongoliwet? ⁷ Mo osto nan angnem, at achi nalagsak nan ilam.^l Mo ad-i osto nan angnem, nan kinangaag, et kag atap ay enkik-iwi ay mangisasaneb ken sik-a tay laychena ay iyapowan ken sik-a. Ngem masapol ay afakem.”

⁸ Awni pay ya ket kanan Cain ken annochina ay Abel, “Mamoknag ta.” Ngem osto ay wad-ay cha is kaponchag, alan et Cain ya patey ken annochina.

⁹ Osto ay siya chi, ket ay kinwanin Dios Apo ken Cain, “Ento pay si Abel ay annochim?”

Songfatna't ay nangwanin, “Tew-an! Ay ke chadlos sak-en nan mentotokkhong isnan akhik?”

¹⁰ Ya ket kanan Dios Apo, “Ngag chi's inangnem! Ilaem achi, kag cha enkechaw ken sak-en is fales nan chalan annochim is kalota. ¹¹ Idwani machosa ka ya nay ad-i ka kasin makasama isnan lota ay nanosop isnan chalan annochim. Siya, kag na tinakang nan topekna ay nangingom isnan chalan annochim ay pinateymo. ¹² Olay mo ipapatim ay ensama, ad-i

j 3:24 Nan kadngelan nan ngachan ay Cain isnan kalin si Hebreo et, **nawad-ay**.

k 4:1 Mabfalin ay nan laychena ay kanan et, “Mo osto nan inangnem, at achi chinawatko nan inchatonmo.” ^l 4:7 Nan kadngelan nan ngachan ay Set isnan kalin si Hebreo et, **inmagtan**.

lomweb nan lota. At ad-i ka tomke ay aped entafotafon ya enlikhelikhed isnan lota.”

¹³Sa et kanan Cain ken Dios Apo, “Ad-i ak makaikatpe isnan chadlos chad-ama ay chosam ken sak-en. ¹⁴Ilam kay ya! Ipawam nan lota ken sak-en idwani, ya matlad ak ken sik-a. Sak et ad-i paat tomke ya aped ak enlikhelikhed isnan lota, ya mo sino issa nan omila et pomatey cha.”

¹⁵Sa et kanan Dios Apo, “Ad-i. Mo wad-ay mamatey ken sik-a at maminpito ay maifales.” Et pinay-an Dios Apo si Cain is matona ta mo wad-ay manab-at ken siya et ad-i cha pateyen. ¹⁶Tinaynan et Cain si Dios Apo ya en nentee isnan apet falaan si akhew nan Eden isnan makwanin Fafadchoyan.

Nan Wanen-ed Cain

¹⁷Awni ya ket naliton nan inasawan Cain, ya inyanakna nan lalaki ay nginadnancha is Enoc. Sa et khinmaeb si Cain is ilina ay nginadnana isnan ngachan nan anakna. ¹⁸Awni ya ket winad-ay Enoc nan lalaki ay si Irad, ya si Irad winad-ayna si Mehujael ay nenwad-ay ken Metusael ay aman Lamec. ¹⁹Chwa nan asawan Lamec ay cha Ada ken Zilla. ²⁰Inyanak Ada nan lalaki ay si Jabal ay naiwanchan nan tomatalaken isnan enkik-iwi ya en-ab-afong isnan torcha. ²¹Etadna si Jubal ay naiwanchan nan komokotengteng ya nan komakalleleng. ²²Si Zilla, inyanakna si Tubal Cain ay fomebfesa isnan folinsi ya lanchok ya nangaeb isnan am-in ay ilan si laminta. Si Naama nan fafai ay etad Tubal Cain.

²³Idwani ket ay kinwanin Lamec isnan cheycha'y asaswana,

“Ada ken Zilla'y asaswak,
chengngenyo et nan nay kanak.

Nan tinmapak ay fab-alo,
ay sinmokhat pinateyko.

²⁴Mo nan falesna ay omno
ikit ay Cain et pito,
nan falesko ay os-osto
et piton poo ya pito.”

²⁵Idwani nawad-ayan kasin cha Adan ay sin-asawa is anakcha ay lalaki. Sa et kanan Eva, “Nay inmagtan si Apo Dios is esang ay lalaki ay sokat Abel ay pinatey Cain.” Siya chi ya ket ay nginadnana is Set.^m

²⁶Awni ya ket winad-ay Set nan esa'y lalaki ay nginadnana is Enos. Siya chi nan lapon nan nanad-ayawan nan takho ken Dios Apo ay mangayag ken siya isnan ngachana.

Nan Tonton nan Wanen-ed Adan

5 ¹Siya chana nan naisolat ay katontonan nan wanen-ed Adan. (Issan nenwad-ayan Apo Dios isnan takho, khinaebna chaicha ay kag ken

^m 4:25 Nan kadngelan nan ngachan ay Noe isnan kalin si Hebreo et, **enpayap-ew**.

siya. ²Winad-ayna chaicha ay lalaki ya fafai. Binindisyonana chaicha ya nginadnana chaicha is **takho**.)

³Osto ay nentawen si Adan is sinkhasot ya tolon poo, winad-ayna nan lalaki ay kag paat ken siya ya nginadnana is Set. ⁴Sa et natakhokakho kayet is walon khasot ay tawen, ya wad-ay nan tapina ay cha na kayet winad-ay ay an-akna ay lallalaki ya fabfafai. ⁵Siyam khasot ya tolon poo nan tawen Adan issan nateyana.

⁶Osto ay nentawen si Set is sinkhasot ya lima, winad-ayna nan lalaki ay si Enos. ⁷Sa et natakhokakho kayet is walon khasot ya pito ay tawen, ya wad-ay nan tapina ay cha na kayet winad-ay ay an-akna. ⁸Siyam khasot ya sinpoo ya chwa nan tawen Set issan nateyana.

⁹Osto ay nentawen si Enos is siyam poo, winad-ayna nan lalaki ay si Kenan. ¹⁰Sa et natakhokakho kayet is walon khasot ya sinpoo ya lima ay tawen, ya wad-ay nan tapina ay cha na kayet winad-ay ay an-akna. ¹¹Siyam khasot ya lima nan tawen Enos issan nateyana.

¹²Osto ay nentawen si Kenan is piton poo, winad-ayna nan lalaki ay si Mahalalel. ¹³Sa et natakhokakho kayet is walon khasot ya epat poo ay tawen, ya wad-ay nan tapina ay cha na kayet winad-ay ay an-akna. ¹⁴Siyam khasot ya sinpoo nan tawen Kenan issan nateyana.

¹⁵Osto ay nentawen si Mahalalel is enem poo ya lima, winad-ayna nan lalaki ay si Jared. ¹⁶Sa et natakhokakho kayet is walon khasot ya tolon poo ay tawen, ya wad-ay nan tapina ay cha na kayet winad-ay ay an-akna. ¹⁷Walon khasot ya siyam poo ya lima nan tawen Mahalalel issan nateyana.

¹⁸Osto ay nentawen si Jared is sinkhasot ya enem poo ya chwa, winad-ayna nan lalaki ay si Enoc. ¹⁹Sa et natakhokakho kayet is walon khasot ay tawen, ya wad-ay nan tapina ay cha na kayet winad-ay ay an-akna. ²⁰Siyam khasot ya enem poo ya chwa nan tawen Jared issan nateyana.

²¹Osto ay nentawen si Enoc is enem poo ya lima, winad-ayna nan lalaki ay si Matusalem. ²²Sa et natakhokakho ya kad-in naiyoornos ken Apo Dios is tolon khasot ay tawen, ya wad-ay nan tapina kayet ay cha na winad-ay ay an-akna. ²³Tolon khasot ya enem poo ya lima ay tawen nan natatakhowan Enoc. ²⁴Natakhokakho siya ay naiyoornos ken Apo Dios ya ket awni ya namaid tay inayakhan Apo Dios.

²⁵Osto ay nentawen si Matusalem is sinkhasot ya walon poo ya pito, winad-ayna nan lalaki ay si Lamec. ²⁶Sa et natakhokakho kayet is piton khasot ya walon poo ya chwa ay tawen, ya wad-ay nan tapina ay cha na kayet winad-ay ay an-akna. ²⁷Siyam khasot ya enem poo ya siyam nan tawen Matusalem issan nateyana.

²⁸Osto ay nentawen si Lamec is sinkhasot ya walon poo ya chwa, winad-ayna nan lalaki ²⁹ay nginadnana is Noe.ⁿ Sa na't kanan, "At si tona

---

ⁿ 5:29 Nan ayen nan ngachan ay Peleg et, **siyan**.

nan mangipayap-ew isnan felay ya chadlos chad-ama ay likhat si chono mighkhapo isnan lota ay inpangaag Apo Dios.”³⁰ Sa et natakhotakho kayet si Lamec is liman khasot ya siyam poo ya lima ay tawen, ya wad-ay nan tapina ay cha na kayet winad-ay ay an-akna. ³¹Piton khasot ya piton poo ya pito nan tawena issan nateyana.

³²Nentawen si Noe is liman khasot, sa na winad-ay nan tolo ay lallalaki ay cha Sem, Ham ya si Jafet.

Nan Kinangaag nan Takho

6 ¹Isnan inmangsaangsananan nan takho ya naiwalasancha isnan olay entona isnan lofong, angsan nan cha naiyanak ay fabfafai. ²Ya ket wad-ay cha nan nalpo id chaya ay nangila ay kalal-ayad nan fabfafain si fakinlolota, sa cha't nenpili is inasawacha. ³Osto ay siya chi kinwanin et Dios Apo, “Ad-ik ipalofos ay sa matakho is engkhana nan takho, tay takho cha yangkhay et matey cha ay matey. At ad-i enlafes is sinkhasot ya chwan poo nan tawencha.”

⁴Issan chey ay timpo ya olay isnan cha kayet naitoptop ay tawen ay cha nar-os, wad-ay cha nan at-atakchag ay takho ay an-ak nan fabfafain si fakinlolota isnan nalpo id chaya. Chaicha nan kafibfikasan ya machamchamag ay takho id sangad-om.

⁵Isnan nangil-an Dios Apo ay maid paat khawis ay takho isnan lota ya ngaag yangkhay nan semsemken ya pangkhepcha, ⁶chadlos ay ensakit nan semekna ya nenfafawi ay nangaeb ya nangipatee ken chaicha isnan lota. ⁷Sa na't kanan, “Amasek nan takho ay winad-ayko ta mamaid cha isnan lota, ya itapik nan enkik-iwi ya entat-ayaw, tay enfafawi ak ay nangaeb ken chaicha.” ⁸Kecheng magtek yangkhay si Noe is nalaychan Dios Apo.

Nan Kaokhochan Noe

⁹⁻¹⁰Idwani siya na nan kaokhochan Noe. Tolo nan an-ak Noe ay cha Sem, Ham ya si Jafet. Siya nan takho ay nalenteg ya maid naknakwaniyana issan timpona, ya kad-in naiyornos ken Apo Dios. ¹¹Ngem am-in nan tapina ay takho et ngaag cha isnan sakhang Apo Dios ya kholo yangkhay nan kwacha isnan olay entona ay kawadcha. ¹²Inoschongan Apo Dios nan lota ya chey, nafang-es nan semek nan am-in ay takho, tay chad-ama ay ngaag ay ik-ikkancha.

¹³Sa et kanan Apo Dios ken Noe, “Sinmekko ay amasen ay amasen nan am-in ay takho, tay kholo yangkhay nan wad-ay ken chaicha isnan olay entona ay kawadcha. Nay et pakawasek tet-ewa chaicha ya nan am-in ay wad-ay isnan lota. ¹⁴Khomaeb ka is chakchakowag ay fangka isnan khawis ya pasig saeng. Kwartokwartowem ya ispartowam isnan chaem ya falana. ¹⁵Siya na nan angnem ay mangaeb: Khab-em is sinkhasot ya tolon

poo ya tolo ay mitro nan kaanchona, ya chwan poo ya chwa ay mitro nan kalawana, sa et sinpoo ya tolo ay mitro nan katakchagna. ¹⁶Atepam ya khab-em is khedwan si esa'y mitro nan enfet-akan nan chingching isnan atepna. Khomaeb ka is eneb is kasikigna ya khomaeb ka is ikadwa ya ikatlo ay grado. ¹⁷Siya chi nan angnem tay chey, at posngek nan lota ta mapakawas nan am-in ay matatakho. At matey am-iam-in nan olay ngag sisa ay matatakho isnan lota. ¹⁸Ngem siya na nan kanak ay entolakhanta: Somkhep kayo is kafangka, sik-a, si asawam, nan an-akmo ya iinapom. ¹⁹⁻²⁰Omiskhep kayo akhes is sin-as-asaswa isnan am-in ay ilan si enkik-iwi, manad-alan, enkadkachap paymo enkodkochong, ya am-in ay ilan si entat-ayaw, ta matakho cha. ²¹En-ipenpen kayo akhes is kafangka si isyangkhay sisa ay makakan ya nan kanen nan enkik-iwi.” ²²Et siya chi ya inangnen Noe am-in nan infilin Apo Dios ken siya.

Nan Lifog

7 ¹Idwani, kinwanin Dios Apo ken Noe, “Itapim nan am-in ay pangafongmo ay somkhep is kafangka, tay inilak ay kecheng ka is nalenteg isnan am-in ay takho idwani. ²Omiskhep ka is sinpipto ay sin-as-asaswa isnan am-in ay ilan si masibfan ay enkik-iwi, ngem sin-es-a'y sin-as-asaswa isnan ilan si enkik-iwi ay maipawa ay masibfan. ³Omiskhep ka akhes is sinpipto ay sin-as-asaswa isnan am-in ay ilan si ay-ayam. Siya sa nan angnem ta am-in ay ilan si enkik-iwi et matakho cha ay kasin makhanak isnan lofong. ⁴Tay pito ay akhew mailapo idwani ya at paodchanek is epat poo ay akhew ya maschem, ta amasek isnan lota nan am-in ay matatakho ay khinaebko.” ⁵Inangnen Noe am-in nan infilin Dios Apo ken siya.

⁶Enem khasot nan tawen Noe isnan nalifokhan nan lofong. ⁷Idwani sinomkhep et cha Noe ay sin-asawa, nan an-ak ya iinapocha is kafangka ta maikasiw cha isnan lifog. ⁸Am-in ay ilan si sin-as-asaswa ay enkik-iwi ya entat-ayaw, masibfan paymo maipawa ay masibfan, et ⁹nakiskhep cha am-in ay sinchodwachodwa ken Noe ay maiyafoloy isnan infilin Apo Dios ken siya. ¹⁰Nakwas pay nan pito ay akhew ya ket ay malifog nan lofong.

¹¹Osto ay enem khasot nan tawen Noe, isnan ikasinpoo ya pito ay akhew isnan maikadwa ay fowan, ket ay inmasyak nan am-in ay eb-eb isnan chaem nan lota, sa et kag wad-ay naikhowang ay kaaneanewang id chaya. ¹²Et nen-ochaochan is epat poo ay akhew ya maschem. ¹³Siya kannay chi ay akhew nan sinomkhepan cha Noe ya nan lallalaki ay an-akna ay cha Sem, Ham ya si Jafet, nan asawana ya nan tolo ay iinapocha is kafangka. ¹⁴Ya nakiskhep ken chaicha nan am-in ay ilan si enkik-iwi, nan amo ya atap, chadchake ya fanan-ig, manad-alan, enkadkachap ya enkodkochong, ya nan am-in ay ilan si entat-ayaw. ¹⁵Sin-as-asaswa isnan am-in ay ila ay wad-ay fiyagna nan nakiskhep is

kafangka ken Noe ¹⁶ maiyafoloy isnan infilin Apo Dios. Et wad-ay cha am-in ay ilan si matatakho, laki ya fai, sa et intangeb Dios Apo nan fangka.

¹⁷Cha et fomikas nan lifog isnan lofong isnan las-od si epat poo ay akhew. Chadlos inmad-achaem nan chanom engkhana ay cha et tomongcho ya tomafog nan fangka. ¹⁸Cha kayet omad-achaem nan chanom engkhana'y manalan nan fangka is kadchanom. ¹⁹Inmad-achaem kayet nan chanom ya linin-ebna nan am-in ay kaat-atakhakan ay filig. ²⁰Sa et tinmongchotongcho kayet engkhana'y pito ay mitro nan kachaemna isnan katoktok nan filig. ²¹Et natey am-in nan matatakho isnan lofong: nan am-in ay entat-ayaw, enkik-iwi ya takho. ²²Siya, am-in ay enfibfiyag isnan lota et natey cha. ²³Inamas Apo Dios nan am-in ay matatakho isnan lota: nan takho, nan enkik-iwi ya nan entat-ayaw. Kecheng cha Noe ay sinpangafong ya nan wad-ay ken siya is kafangka nan natakho. ²⁴Sinkhasot ya liman poo ay akhew ya siya kayet nan lifog.

Nan Napengpengan nan Lifog

8 ¹Eg-ay magtek nalichongan Apo Dios si Noe ya nan am-in ay enkik-iwi ay nakitee ken siya is kafangka. Ke na't ay inpal-i nan chakhem ya cha khomwab nan chanom. ²Apchas na pintot nan am-in ay fomabala ay chanom isnan lota ya id tongcho, ya tinomke nan ochan. ³Sa et inlonloney nan chanom ay khomwab. Isnan osto ay sinkhasot ya liman poo ay akhew, cha kayet khomwab nan chanom ⁴engkhana ay inompa nan fangka isnan filig id Ararat isnan ikasinpoo ya pito ay akhew isnan ikapito ay fowan. ⁵Intot-oloy nan chanom ay cha khomwab, ya isnan omona ay akhew isnan maikapoo'y fowan ket ay maila nan toktok nan kafilifilig.

⁶Osto ay nakwas nan epat poo ay akhew kayet, tinekwafan Noe nan fintana ay khinaebna isnan fangka. ⁷Sa na't inpatayaw nan khayang, ngem aped yangkhay nentayatayaw ay nen-atoaton engkhana ay nakwas nan lifog. ⁸Awni ya ket patayawen Noe nan kalopati ta mangammowana mo natchok nan chanom isnan lota. ⁹Ngem maid inchanan nan kalopati is ompaana, tay siya ay malilifog kayet am-in nan lota. Sa et tinmoli is kafangka. Inchawawan Noe nan limana et pinmatong nan kalopati sa na't iniskhep. ¹⁰Nensaed kayet si Noe is pito ay akhew, sa na't pafalaen kasin nan kalopati. ¹¹Osto ay tinmoli isnan sedsechemna, ket ay sinisipitna isnan topkayna nan enlengleng ay tofon si kaew ay olibo. Siya chi nan nangammowana ay natchok et nan chanom. ¹²Sin-edna kasin nan pito ay akhew, sa na't inpatayaw kasin san kalopati, ngem eg-ay et tinmot-oli.

¹³Osto ay nentawen si Noe is enem khasot ya esa, isnan omona ay akhew isnan omona ay fowan, nakwanakwas nan lifog. Sa na't kinaan nan atep nan fangka, nenmonaang, ya inilana ay cha maschok nan

chanom isnan lota. ¹⁴Isnan maikachwan poo ya pito ay akhew isnan maikadwa ay fowan, ket ay naschok ay osto nan chanom isnan lota.

¹⁵Sa et kanan Apo Dios ken Noe, ¹⁶“Fomala kayo am-in is kafangka, chakayo ay sin-asawa, ya nan an-akyo ya nan iinapoyo, am-in kayo ay sinpangafong. ¹⁷Pabfalaeny akhes nan am-iam-in ay enkik-iwi, manad-alan, enkadkachap, enkodkochong ya entat-ayaw, ta kasin cha makhanakhanak ya omangsaangsan isnan lofong,” kinwanina.

¹⁸Et finmala cha Noe ay sin-asawa, nan an-akcha ya iinapocha, am-in cha ay sinpangafong. ¹⁹Ya nasonson ay finmala akhes nan waschin sinpamoweg ay ilan si enkik-iwi, manad-alan, enkadkachap, enkodkochong ya entat-ayaw, ay nalpo is kafangka.

Nan Nenchatonan Noe

²⁰Sa et nentoping si Noe is altar ay enchad-ayawan ken Dios Apo. Ya inmala is sin-es-ang isnan masibfan ay enkik-iwi ya ay-ayam, sa na't pinooowan ay mafobfoker is kaaltar engkhana ay chomapo ay nangichoo ken Apo Dios.

²¹Nalaychalaychan si Dios Apo isnan sinongsongna ay seng-ew nan inchaton Noe. Sa na't kanan isnan semekna, “Idwani, ad-ik kasin pangaakhen nan lota khapo isnan angnen nan takho. Ammok ay mailapo is kaongacha et ngaag am-in nan semekcha. Olay siya chi ad-ik kasin pakpakawasen nan am-in ay matatakho ay kag isnan inangnek idwani. ²²Mo sisya kayet nan lofong, mabfalin nan enmola ya en-ani, wad-ay nan atong ya lateng, chinamey, chakhon, ya kesep, akhew ya maschem, et ad-i tomtomke,” kanan Apo Dios.

Nan Nakitolakhan Apo Dios ken Noe

9 ¹Binindisyonan Apo Dios si Noe ya nan an-akna ay lallalaki ya kinwanina, “Makhanakhanak kayo ta omangsan kayo ya entee kayo isnan olay entona issa isnan lofong. ²Am-in ay ilan si enkik-iwi, manad-alan, enkadkachap, enkodkochong, entat-ayaw ya enkik-iyat, et chadlos cha omegyat ken chakayo. Inchowak am-in chana ay iyapowanyo. ³Sikhod ay inchowak nan enlengleng ay mola ay kanenyo, idwani mabfalin akhes nan am-in ay enkik-iwi ay sibfanyo. ⁴Ngem esang magtek yangkhay nan masapol ay ad-iyoy kanen. Siya chi nan karni ay sisya'y enchachala. Maipawa chi tay nan chala et siya nan fiyag. ⁵Mo wad-ay mangala isnan fiyag si takho, et fiyagna akhes kannay nan somongfat ken sak-en. Am-in ay enkik-iwi ay mamatey isnan takho, et maala. Siya akhes isnan takho ay mamatey isnan ib-ana. ⁶Tay nan takho et nakhaeb cha ay kag ken sak-en ay Dios, nay et mo sino nan enpatey, siya akhes ay mapatey isnan ib-ana ay takho.

⁷“Chakayo, masapol ay makhanakhanak kayo ya omangsan kayo ta wad-ay entee isnan olay entona isnan lofong.”

⁸Sa et kinwanin Apo Dios ken Noe ya nan an-akna ay lallalaki, ⁹“Chey, en-ikali ak ken chakayo ya nan wanen-edyo, ¹⁰ya isnan am-in ay matatakho, am-in ay entat-ayaw ya am-in ay enkik-iwi, am-iam-in ay nakifala ken chakayo is kafangka. ¹¹Ikkalik ay at mam-aid kasin maamasan nan am-in ay matatakho khapo isnan lifog. Siya, mam-aid kasin omali ay lifog ay mamakawas isnan lofong.”

¹²Sa na't kanan, “Siya na nan maton ay kail-il-an nan maid pengpengna ay inkalik ken chakayo ya isnan am-in ay matatakho ay wad-ay ken chakayo, ya isnan am-in akhes ay matatakho ay cha kayet mawad-ay. ¹³Ippeyko nan fongakhanko is kalifoo. Siya chi nan maton nan inkalik isnan am-in ay wad-ay isnan lofong. ¹⁴Et mo ap-apak nan chaya isnan lifoo ya sa et wad-ay nan maila ay fongakhan, ¹⁵sesemkek nan inkalik ken chakayo ya nan am-iam-in ay matatakho, ya at ad-i kasin maliblifog nan chanom ay mamakawas isnan am-in ay matatakho. ¹⁶Mo wad-ay nan fongakhan is kalifoo et ilaek ya sesemkek nan maid pengpengna ay inkalik isnan am-iam-in ay matatakho ay wad-ay is kalofong.” ¹⁷Sa na't kanan ken Noe, “Siya chi nan maton nan inkalik isnan am-iam-in ay matatakho isnan lofong.”

Cha Noe ay Sin-am-a

¹⁸Siya chana nan an-ak Noe ay lallalaki ay finmala is kafangka: cha Sem, Ham ya si Jafet. (Si Ham nan aman Canaan.) ¹⁹Nan naycha ay tolo ay an-ak Noe nan ikik-it nan am-in ay takho.

²⁰Esay ensamsama si Noe, ya siya nan nang-ona ay takho ay nen-imola isnan makwanin ofas. ²¹Awni ya ket ay nafoteng siya isnan nangingomana isnan fayas si ofasna, sa et nenlalafos ya naseyep is kaafongna ay torcha. ²²Isnan nangil-an Ham ay aman Canaan nan nenlalafosan amana, et aped na yangkhay infakha isnan cheycha'y chwa ay et-adna is chela. ²³Sa et inmala cha Sem ken Jafet is kakhay sa cha't ineeignan ay pinadchokog is kapokecha, sa cha't nenchodchokog kayet ay sinomkhep ay en nangap-ap ken amacha, ya egay cha nensagsakhong ken amacha ta ad-icha ilaen nan enlalafos ay awakna. ²⁴Isnan naimonawan Noe ya inammowana nan inangnen nan alilis ay anakna ay si Ham ken siya, ²⁵kinwanina,

“Selaeg Canaan isnan inangnena!

At enfalin siya ay mid filangna ay faan nan aag-ina.”

²⁶Kinwanina kayet,

“Machad-ayaw si Dios Apo ay Dios Sem!

At sa enfaan Sem si Canaan.

²⁷Paanwaen Apo Dios nan sakop nan kwan nan waned Jafet, ya makitee cha isnan wanen-ed Sem!

At sa enfaan Jafet si Canaan.”

²⁸Kakwasan nan lifog, natakhotakho kayet si Noe is tolon khasot ya liman poo ay tawen, ²⁹ya siyam khasot ya liman poo nan tawena issan nateyana.

Nan Wanen-ed nan An-ak Noe
(1 Cronicas 1:5-23)

10 ¹Siya chana nan katontonan nan wanen-ed nan lallalaki ay an-ak Noe ay cha Sem, Ham ya si Jafet. Kakwasan nan lifog winad-aycha nan an-akcha ay lallalaki.

²Naaycha nan lallalaki ay an-ak Jafet: cha Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Mesec ya Tiras. Chaicha nan ikik-it nan cheycha'y nangingachan isnan ngadngachancha. ³Nan wanen-ed Gomer et chaicha nan takho id Askenaz, Rifat ya Togarma. ⁴Nan wanen-ed Javan et chaicha nan takho id Elisa, Tarsis, Cyprus ya Rodes. ⁵Chaicha nan ikik-it nan cheycha'y entetee isnan kailit nan fayfay. Adi kad siya am-in chachi nan wanen-ed Jafet ay wad-ay nan waschin cha pangafong, tribo, ya kali, ya naiwalas cha ay nentee isnan teketeken ay lota.

⁶Idwani, naaycha akhes nan lallalaki ay an-ak Ham: cha Cus, Egipto, Put ya Canaan. Siya chana akhes nan ikik-it nan cheycha'y nangingachan isnan ngadngachancha. ⁷Nan wanen-ed Cus et chaicha nan takho id Seba, Havila, Sabta, Raama ya Sabteca. Nan wanen-ed Raama et chaicha nan takho id Seba ya Dedan. ⁸Wad-ay nan anak Cus ay lalaki ay nenngachan si Nimrod. Siya nan kaonaan ay kafibfikasan ay takho isnan lofong. ⁹Nenfalin siya ay nalaing ay omaanop khapo isnan fachang Dios Apo. Siya nan khotok nan mangmangwaniyan nan takho, "Khab-en koma Dios Apo sik-a ay nalaing ay omaanop ay kag ken Nimrod!" ¹⁰Nan inmona ay nen-ap-apowana et nan ili ay Babel, Erek ya Akkad. Siya chana nan sakop nan ili ay Babilonia. ¹¹Nalpo siya ischi sa et nenpaAsiria ay nangab-ana isnan ili ay Nineve, Rehobot-ir, Cala ¹²ya Resen, ay wad-ay isnan nenfet-akan nan Nineve ya nan wadwad-ay ay ili ay Cala.

¹³Nan akhes wanen-ed Egipto et chaicha nan takho id Lydia, Anam, Lehab, Naftu, ¹⁴Patros, Caslu ya Caftor ay nalpowan nan Filisteo.

¹⁵Nan an-ak Canaan ay lallalaki et si Sidon ay inaona ya si Het. Siya chana nan ikik-it nan cheycha'y nangingachan isnan ngadngachancha. ¹⁶Si Canaan kayet nan ikit nan cheycha'y makwanin Jebuseo, Amorreo, Gergeseo, ¹⁷Heveo, Arkeo, Sineo, ¹⁸Arvadeo, Zemareo ya nan cheycha'y Hamateo. Siya chana nan natkenatken ay tribo ay nalpo ken Canaan ay awni ya naiwalas ¹⁹engkhana ay nan fedcheng nan ilicha et mailapo id Sidon ay wad-ay isnan amyanan engkhana id Gerar ay sag-en nan Gaza ay wad-ay isnan ambagatan, sa et isnan apet falaan si akhew ay maitapi nan Sodoma, Gomorra, Adma ya Zeboiim, engkhana isnan maisasag-en ay ili ay Lasa. ²⁰Siya am-in chachi nan wanen-ed Ham, ay wad-ay nan waschin cha pangafong, tribo ya kali, ya naiwalas cha ay nentee isnan teketeken ay lota.

²¹Si akhes Sem ay yon-an Jafet et siya nan ikit nan am-in ay Hebreo. ²²Naaycha nan lallalaki ay an-ak Sem: Elam, Assur, Arpaksad, Lud

ya Aram. Siya chana nan ikik-it nan cheycha'y nangingachan isnan ngadngachancha. ²³Nan wanen-ed Aram et chaicha nan takho id Uz, Hul, Geter, ya Mesek. ²⁴Si Arpaksad nan aman Sela, ya nan anak Sela et si Eber. ²⁵Chwa cha nan an-ak Eber. Esang nan nangachanan is Peleg^o mo ke tay nasisyasisyan cha nan takho issan timpona. Nan naipangachan isnan akhina et Joktan. ²⁶Nan wanen-ed Joktan et chaicha nan takho id Almodad, Selef, Hasarmavet, Jera, ²⁷Hadoram, Uzal, Dikla, ²⁸Obal, Abimael, Seba, ²⁹Ofir, Havila, ya Jobab. Nalpo am-in chana ken Joktan. ³⁰Nan ilicha et sakopena id Mesa engkhana id Sefar ay wad-ay isnan nafib-ilikhana ay apet falaan si akhew. ³¹Siya am-in chana nan wanen-ed Sem, ay wad-ay nan waschin cha pangafong, tribo ya kali, ya naiwalas cha ay nentee isnan teketeken ay lota. ³²Siya am-in chana nan katontonan nan wanen-ed Noe ay nenfalin ay kailiili. Am-in ay takho ay nawad-ay ya naiwalas isnan lofong kakwasan nan lifog et naiwaned cha am-in isnan an-ak Noe.

Nan Nanopingancha isnan Tori id Babel

11 ¹Issan lapona, es-esang nan kalin nan am-in ay takho isnan lofong, et mismis-o nan kalicha. ²Isnan cha khomeg-echan nan takho is apet falaan si akhew, ket ay inomchan cha isnan cheta id Babilonia ya inmili cha ischi.

³Awni pay ke cha't natotya ay mangwanin, “Ali kayo! Khomaeb tako is madchalilyo ay poowan tako ay osto.” Siya na nan kanancha ay itopingcha sa cha't ispartowan am-in nan nenfettef-akancha.

⁴Kinwanicha't, “Aye! Tomoping tako is ili ya nan tori ay at-atakchag ay omchan engkhana id chaya, ta machamchamag nan ngachan tako ya ta ad-i tako masisyan isnan olay entona isnan lota.”

⁵Osto'y siya chi ket ay pinmanad si Dios Apo ay nangila isnan ili ya nan tori ay tinoping si takho. ⁶Sa na't kanan, “Chey, esang chana ay takho ya esang nan kalicha, ya laplapona yangkhay na isnan semsemkencha'y angnen. Awni't makaangnen cha isnan isyangkhay sisa ay laychencha. ⁷Khomwab tako et ta tekneteknen tako nan kalicha ta ad-i cha enkasiawatan.” ⁸Et siya chi ay sinisyasisyan Dios Apo chaicha ay nangiwalas ken chaicha isnan olay entona issa isnan lofong. Ya egay et natoloy san toptopingencha ay ili. ⁹Nangadnan nan chey ay ili is Babel^p mo ke tay ischi nan naneknateknan Dios Apo isnan kalin nan am-in ay takho, ya nailapo ischi nan nangsisyana ay nangiwalasana ken chaicha isnan olay entona issa isnan lofong.

---

^o 10:25 Nan kadngelan nan ngachan ay Babel isnan kalin si Hebreo et, **nakorkor**.
^p 11:9 Mabfalin akhes ay siya na nan laychena ay kanan: Am-in ay kailiili isnan olay entona, et komchaw cha ken sak-en is khomawisancha ay kag nan angnek ay menbindisyon ken sik-a ya nan wanen-edmo.

Nan Wanen-ed Sem

(1 Cronicas 1:24-27)

¹⁰Naay nan katontonan nan wanen-ed Sem. Nar-os nan chwa ay tawen kakwasan nan lifog et sinkhasot nan tawen Sem ya winad-ayna nan anakna ay lalaki ay si Arpaksad. ¹¹Sa et natakhokakho kayet is liman khasot ay tawen ya wad-ay nan tapina ay cha na kayet winad-ay ay an-akna.

¹²Osto ay nentawen si Arpaksad is tolon poo ya lima, winad-ayna nan anakna ay lalaki ay si Sela. ¹³Sa et natakhokakho kayet is epat khasot ya tolo ay tawen ya wad-ay nan tapina ay cha na kayet winad-ay ay an-akna.

¹⁴Osto ay nentawen si Sela is tolon poo, winad-ayna nan anakna ay lalaki ay si Eber. ¹⁵Sa et natakhokakho kayet is epat khasot ya tolo ay tawen ya wad-ay nan tapina ay cha na kayet winad-ay ay an-akna.

¹⁶Osto ay nentawen si Eber is tolon poo ya epat, winad-ayna nan anakna ay lalaki ay si Peleg. ¹⁷Sa et natakhokakho kayet is epat khasot ya tolon poo ay tawen ya wad-ay nan tapina ay cha na kayet winad-ay ay an-akna.

¹⁸Osto ay nentawen si Peleg is tolon poo, winad-ayna nan anakna ay lalaki ay si Reu. ¹⁹Sa et natakhokakho kayet is chowan khasot ya siyam ay tawen ya wad-ay nan tapina ay cha na kayet winad-ay ay an-akna.

²⁰Osto ay nentawen si Reu is tolon poo ya chwa, winad-ayna nan anakna ay lalaki ay si Serug. ²¹Sa et natakhokakho kayet is chwan khasot ya pito ay tawen ya wad-ay nan tapina ay cha na kayet winad-ay ay an-akna.

²²Osto ay nentawen si Serug is tolon poo, winad-ayna nan anakna ay lalaki ay si Nahor. ²³Sa et natakhokakho kayet is chwan khasot ay tawen ya wad-ay nan tapina ay cha na kayet winad-ay ay an-akna.

²⁴Osto ay nentawen si Nahor is chwan poo ya siyam, winad-ayna nan anakna ay lalaki ay si Tera. ²⁵Sa et natakhokakho kayet is sinkhasot ya sinpoo ya siyam ay tawen ya wad-ay nan tapina ay cha na kayet winad-ay ay an-akna.

²⁶Nentawen si Tera is piton poo, esa na wad-ayen cha Abram, Nahor ya si Haran.

Nan Wanen-ed Tera

²⁷Naaycha nan wanen-ed Tera ay aman cha Abram, Nahor ya si Haran. Si Haran nan aman Lot. ²⁸Natey si Haran ischi id Ur id Babilonia ay naiyanakana isnan sisya'y matatakhowan amana. ²⁹Inmasawa cha Abram ken Nahor. Nan ngachan nan asawan Abram et Sarai, ya nan ngachan nan asawan Nahor et Milca ay anak Haran ay aman akhes Isca. ³⁰Maid anak Sarai tay nakot-eg.

³¹Idwani, inayakhan Tera nan anakna ay si Abram, ya si Lot ay apona ay anak Haran, ya nan innapona ay si Sarai ay asawan Abram, sa cha't tinaynan ischi id Ur id Babilonia ta ome'y cha isnan ili ay Canaan. Ngem issan inomchanancha id Haran ket ay ischi nan nentey-ancha. ³²Ischi nan nateyan Tera issan osto ay nentawen is chwan khasot ya lima.

Nan Nangayakhan Apo Dios ken Abram

12 ¹Idwani, kinwanin et Dios Apo ken Abram, “Taynam nan ilim, nan aag-im, ya nan papangafong amam ta ome'y ka isnan ili ay itchok ken sik-a. ²At agtak sik-a is angsaangsan ay wanen-edmo ya at enfalin cha is chakchakowag ay ili. Bindisyonak sik-a ya et madngemadnge nan ngachanmo isnan olay entona, ta mabindisyonan nan tapina maichalan ken sik-a. ³Bindisyonak nan cheycha'y mamindisyon ken sik-a ya chosaek nan cheycha'y mangamsiw ken sik-a. Ya am-in ay takho isnan lofong et mabindisyonan cha maichalan ken sik-a.”^q

⁴Adi kad tinaynan Abram nan ilina ay Haran tay siya nan infilin Dios Apo, et naifoweg nan kaanakana ay si Lot ken siya. Piton poo ya lima nan tawen Abram issan kinmaanana ischi. ⁵Intakin Abram si asawana ay Sarai ya si Lot, ya nan am-in ay kwacha ya faacha ay cha cha inamong id Haran, ya nenchawes cha ay ome'y id Canaan.

Awni ya ket inomchan cha isnan ili ay Canaan, ⁶sa cha't nenfab-aat engkhana ay inomchan cha isnan kag alimmos ay kaew More id Sikem. Issan chey ay timpo, sisya ay omiili cha nan Cananeo ischi.^r ⁷Idwani, nenpaila si Dios Apo ken Abram ya kinwanina, “Siya na nan lota ay ichowak isnan cheycha'y wanen-edmo.” Adi kad tinmoping si Abram is altar ay nenchatonana ken Dios Apo ay nenpaila ken siya. ⁸Awni ya nen-aton ya nentee isnan filig ay nenfet-akan nan Betel ya Ai. Betel nan ili ay wad-ay is apet kalonokhan si akhew ya Ai nan wad-ay is apet falaan si akhew. Et ischi nan nangipatakchekhana isnan torchana ya nan nentopingana isnan altar ay nenchatonana ya nenchayawana ken Dios Apo. ⁹Sa cha't nen-atoaton ay ome'y isnan ponchag id Canaan ay apetna id Egipto.

Nan Inmayan cha Abram id Egipto

¹⁰Awni ya ket ay wad-ay nan chad-ama ay fitil id Canaan. Tay siya chi nen-eseg cha Abram id Egipto ta kanatee cha ischi. ¹¹Isnan nganngani

---

^q 12:3 Isnan ili ay Canaan isnan timpon Abram, angsan cha nan tribo ay omiili ischi: nan Perezeo (Genesis 13:7; 34:30); nan Heteo (Genesis 10:15; 23:10); nan Amorreo (Genesis 10:16; 15:21); nan Jebuseo (Genesis 10:16; 15:21); nan Heveo (Genesis 10:17; 34:2); nan Cananeo (Genesis 13:7; 15:21) ya nan tapina kayet. ^r 12:6 Nan osto ay naisolat isna et, “*nan oman Dios Apo.*”

ay omchanancha id Egipto, kinwanin Abram ken asawana'y Sarai, "Sik-a nan esang ay khag-awis nan ilana ay fafai. ¹²Mo ilan nan iyEgipto sik-a, at kananchan, 'Naay nan asawana,' ya awnin et pomatey cha, ngem at takhowencha sik-a. ¹³Kanam et yangkhay ay sin-akhi ta, tatno khawis nan ipailacha ken sak-en, sa cha't ad-i pomatey chomalat ken sik-a." ¹⁴Awni pay, isnan inomchanancha id Egipto, inilan tet-ewa nan iyEgipto ay khag-awis nan ilan asawan Abram. ¹⁵Osto ay inilan nan takhon nan ali si Sarai, inpaammocha nan ilana isnan ali et inpaayagna siya is kapalasyona. ¹⁶Khawis nan inpailan nan ali ken Abram khapo ken Sarai, ya inmangsaangsan nan karnilo, faka, dangki, kamelio ya faana. ¹⁷Idwani tay inalan san ali si Sarai, chinosan Dios Apo siya ya nan pangafongna isnan cheycha'y chad-ama ay sakit. ¹⁸Sa et inpaayag nan ali si Abram sa na't sinosonget ay mangwanin, "Ngag man na's inangnem ken sak-en! Em man egay infaag ay asawam siya ay? ¹⁹Aped mo kinwanin akhim siya ya inpalofosmo ay alaek ay asaw-en siya! Nay et chadlo si asawam, ayakhm ta komaan kayo!" ²⁰Tay siya chi, finilin nan ali nan cheycha'y takhona ta ipangocha ay mangikaan ken cha Abram ay sin-asawa ya nan am-in ay kwana.

Nan Nensiyanan cha Abram ken Lot

13 ¹NenpaCanaan cha Abram ken asawana ya nan am-in ay wad-ay ken siya isnan kinmaanancha id Egipto, ya naifoweg akhes cha Lot. Sa cha't inomchan isnan malalango ay ponchag id Canaan. ²Finmaknafaknang si Abram. Angsan nan talakena, am-amed nan karnilo, karching, ya fakana, ya angsan akhes nan siping ya fallitokna. ³⁻⁴Awni ya ke cha't kinmaan ischi ya nen-atoaton cha ay nenpaBetel ampon cha inomchan isnan sikhod ay nentetey-ancha ya nanopingana isnan altar ay nenfet-akan nan Betel ya Ai. Et nenchad-ayaw ken Dios Apo ischi.

⁵Angsan akhes nan faan Lot ay naifoweg ken cha Abram, tay angsan nan karnilo, karching, ya fakana. ⁶Et nay ad-i et omanay nan en-anglochan nan enkik-iwiyan cha Abram ken Lot isnan maaamongancha tay ayaka cha. ⁷Siya chi nan khotok si kad-in masosmaan nan cheycha'y papaspastolencha. Esang pay, issan chey ay timpo sisya ay omiili nan Cananeo ya Perezee ischi.

⁸Ya ket kanan Abram ken Lot, "Sin-ama ta. Ad-i somya mo masossosma nan takhota, ya olay chaita. ⁹Ensiyan ta man et. Piliyem nan olay entona ay lota ay laychem. Mo omey ka is apetna's chi, omey ak is apetna's na. Ngem mo omey ka is apetna's na, et omey ak is apetna's chi."

¹⁰Nenmonaang si Lot et inilana ay angsan nan chanom isnan cheta ay ensag-en isnan wanga ay Jordan engkhana isnan ili ay Soar ay kag isnan oma ay Eden^s ya nan lota id Egipto. (Siya na nan kasasaad nan lota issan

^s 13:10 Nan ayen nan ngachan ay Ismael isnan kalin si Hebreo et, **chengngen Apo Dios.**

sisya'y egay namakawasan Dios Apo isnan Sodoma ya Gomorra.) ¹¹Pinilin Lot nan am-in ay lota ay ensag-en isnan wanga ay Jordan, et inmey isnan apet falaan si akhew. Siya na nan inangnen nan sin-ama ay nensiyen. ¹²Nentee cha Abram id Canaan ya nentee cha Lot isnan sag-en nan Jordan ay kawad nan tapin nan ili. Inpatakchegna nan afongna ay torcha isnan sag-en nan Sodoma, ¹³ay kawad nan cheycha'y ngaangaag ay takho ay chad-ama nan fasolcha ken Dios Apo.

Nan Inmayan cha Abram id Hebron

¹⁴Kakwasan nan kinmaanang cha Lot, kinwanin Dios Apo ken Abram, “Enmonaang ka ta ilaem isnan olay entona issa. ¹⁵Ichowak ken sik-a ya isnan wanen-edmo nan am-in ay lota ay ilaem, et sa yo enkwa is eng-engkhana. ¹⁶At pagkhanakek nan wanen-edmo ta kag cha isnan kaangsan nan chapog nan lota, et mo way makafilang isnan chapog nan lota, et siya akhes isnan wanen-edmo. ¹⁷Aye, maligwat ka ta en ka likchen am-in nan lota tay at ichowak am-in ken sik-a.” ¹⁸Adi kad inyatoaton Abram nan kampona et nentee isnan sag-en nan cheycha'y kag alimmos ay kaew Mamre id Hebron. Nentoping ischi is altar ay enchatonana ken Dios Apo.

Nan Nentilewan cha Kedorlaomer ken cha Lot

14 ¹Awni ya ket wad-ay nan khofat isnan timpon Amrafel ay ali id Babilonia, si Arioc ay ali id Elasar, si Kedorlaomer ay ali id Elam ya si Tidal ay ali id Goiim. ²Naamong nan naycha'y epat ay ali ta en cha khobfaten nan lima ay ali ay cha Bera ay ali id Sodoma, Birsay ay ali id Gomorra, Sinab ay ali id Adma, Semeber ay ali id Zeboiim, ya nan ali nan ili ay Bela paymo Soar. ³Nentotolag nan naycha'y lima'y ali ta amongencha am-in nan sorchachocha isnan cheta ay Siddim ay siya nan kawad nan fayfay idwani ay makwanin Natey ay Fayfay. ⁴Siya chana nan lima ay ali ay tinetengngel Kedorlaomer isnan nar-os ay sinpoo ya chwa ay tawen, ngem isnan ikasinpoo ya tolo'y tawen, khinolacha siya.

⁵Isnan mikasinpoo ya epat ay tawen, ya ket naligwat cha Kedorlaomer ya nan tolo'y ib-ana ay ali ay nangifoweg isnan sorchachocha ay en namaloknit isnan cheycha'y nateketekan ay ili. Inafakcha nan cheycha'y Refaim id Asterot Karnaim, nan cheycha'y Zuzim id Ham, nan cheycha'y Emim isnan cheta ay Kiriataim, ⁶ya nan cheycha'y Horeo isnan kafibilikhan nan Edom. Inatikocha chaicha engkhana id Elparan ay sag-en nan malalango ay lota. ⁷Sa cha't sinmakhong ya inmey cha id Kades (ay makwanin Enmispas id kasin). Inafakcha am-in nan nen-ili isnan awni't en-iliyan nan cheycha'y Amalekita ya inafakcha akhes nan cheycha'y Amorreo ay omili id Hazazon Tamar.

⁸Ya ket inamong nan cheycha'y ali id Sodoma, Gomorra, Adma, Zeboiim ya id Bela nan sorchachocha isnan cheta ay Siddim, ta

faloknitencha ⁹nan cheycha'y ali ay nalpo'd Elam, Goiim, Babilonia ya Elasar. Lima ay ali nan mamaloknit isnan epat ay ali. ¹⁰Nan chey ay cheta ay nenfaloknitancha, et angsan nan fitona ay napno is isparto, et isnan lomayawan nan cheycha'y alin nan Sodoma ya Gomorra, nabfitowan cha, ngem nan cheycha'y tapina ay tolo'y ali et linmayaw cha is kafilig. ¹¹Inalan nan epat ay ali nan am-in ay wad-ay id Sodoma ya Gomorra, olay nan makakan, sa cha't kinmaan. ¹²Intapicha akhes si Lot ay kaanakan Abram, ay inmili id Sodoma, ya nan kwana.

¹³Nay met achi wad-ay nan esang ay nakalayaw et inokhodna ken Abram ay Hebreo nan am-in ay inmat. Nenkakampo cha Abram isnan sag-en nan cheycha'y kag alimmos ay kaew Mamre ay Amorreo, ya nakikadwa ken cha Mamre, Escol ya si Aner ay masinpapangib-a. ¹⁴Isnan nangammowan Abram ay chinpapcha nan kaanakana, inamongna am-in nan fomafaloknit ay lallalaki ay naiyanak ay takhona kannay, ya tolon khasot ya sinpoo ya walo cha. Sa na't inpangpango chaicha ya ala cha ya onoonod isnan cheycha'y epat ay ali engkhana id Dan. ¹⁵Khinedwana ischi nan cheycha'y takhona is chwan pamoweg, ya chinokloscha nan cheycha'y kafosocha isnan lafi, et inafakcha chaicha. Inatikocha chaicha engkhana'd Hoba ay chemang nan Damasco. ¹⁶Et inalan cha Abram nan am-in ay kinamkam san epat ay ali. Insaana akhes si Lot ay kaanakana ya nan am-in ay kwana, nan cheycha'y fabfafai ya nan tap-in nan falod.

Nan Namindisyonan Melkisedec ken Abram

¹⁷Isnan tinmoliyan Abram isnan kakwasan san nangafakana ken Kedorlaomer ya nan cheycha'y ib-ana ay ali, ya ket sinab-at nan alin nan Sodoma isnan cheta ay Save (ay makwani akhes en chetan si Ali). ¹⁸Siya akhes ken Melkisedec ay ali id Salem, ya pachin akhes nan Katongchowan ay Dios, et inomyey si tinapay ya fayas ken Abram. ¹⁹Binindisyonana si Abram ay mangwanin, "Asop ya si Apo Dios ay Katongchowan ay nangaeb isnan chaya ya nan lota et bindisyonana sik-a Abram! ²⁰Machad-ayaw nan Katongchowan ay Dios ay nangigwa isnan sinomyaam ay nangafakam isnan cheycha'y kafosom." Inchowan Abram nan pagkapoon nan am-in ay kinamkamna.

²¹Sa et kinwanin nan alin nan Sodoma ken Abram, "Alaem am-in nan ngag sisa, ngem isoblim magtek nan takhok."

²²Ngem insongfat Abram, "Isapatak isnan Apo ay Katongchowan ay Dios, ay nenwad-ay isnan chaya ya nan lota, ²³ay ad-i ak en-ig-igto isnan olay ngag sisa'y kwam, olay paat sinolid yangkhay paymo taked nan pallokam. Ta ad-im kanan, 'Sak-en nan nangipafaknang ken Abram.' ²⁴Tet-ewa, maid alaek ay ensilfi ken sak-en, mod-i ket nan yangkhay kinan nan takhok ya nan chatag nan kakadwak ay cha Aner, Escol ya Mamre ay naifoweg ken sak-en."

Nan Inkalin Apo Dios ken Abram

15 ¹Awni pay ya ket nen-ikali si Dios Apo ken Abram isnan kag na it-itaw. Kinwanina, “Ad-i ka omegyat Abram. Sagnifak sik-a isnan am-in ay kakaegyat, ya sobfalitak sik-a is ad-acha.”

²Nay met achi kinwanin Abram, “Diosko ay Apok, ngag kay nan silfin nan iseg-angmo ken sak-en mo sisya'y maid anakko? Si met yangkhay Eliezer ay iDamasco nan wad-ay ay manawid isnan kwak. ³Maid met inchowam si anakko, et nay esang isnan naycha'y faak nan manawid isnan kwak.”

⁴Nakwas chi ya ket ay kasin nenkali si Dios Apo ay mangwanin, “Ad-i. Faken nan faam nan manawid isnan kwam, mod-i ket nan anakmo kannay.” ⁵Sa et infalan Apo Dios si Abram, sa na't kanan, “Entangad ka ta filangem nan cheycha'y tokwifi mo makafilang ka, et kag nan filangcha nan wanen-edmo.”

⁶Namati si Abram ken Dios Apo et nay infilangna siya ay nalenteg.

⁷Sa et kinwanin Dios Apo ken siya, “Sak-en si Dios Apo ay nangifala ken sik-a id Ur ischi id Babilonia ta ichowak nan nay ay lota ken sik-a ta enkwam.”

⁸Kinwanin magtek Abram, “Ngag kay Apo nan sak mangammowan ay at enkwak nan nay ay lota?”

⁹Insongfat Dios Apo ay mangwanin, “Omyali ka is fai ay faka ya karching, ya laki ay karnilo ay waschin entawen si tolo, esa'y kalopati ya esa'y anak si falog.” ¹⁰Inyey Abram ken Apo Dios nan cheycha'y enkik-iwi, sa na't khedwaen ay nangekhed isnan awakcha, sa na't nensasakhangen ay nangisaad ischicha, ngem nan wad-ay payakcha et egayna khinedwa. ¹¹Nen-epas nan cheycha'y lafaan isnan cheycha'y enkik-iwi ay finekfezna, ngem inafona chachi.

¹²Isnan cha malonokhan nan akhew, naseyeyep si Abram ya ket kag nafollingetan ya inmegyaegyat ya nafegyafegyas. ¹³Kinwanin et Dios Apo ken siya, “Siya na nan maangnen ay maangnen: At mangmangili cha yangkhay nan cheycha'y wanen-edmo isnan teken ay ili ay omayancha, et enfalin cha'y faa sa cha't maipap-alikhat is epat khasot ay tawen. ¹⁴Nay met achi at chosaek nan chey ay ili ay mamab-aa ken chaicha, ya at angan nan itakincha ay ifaknangcha mo komaan cha. ¹⁵Ngem sik-a, at malakalakay ka ya oompa ka isnan mateyam ya khawis nan kaikaofam. ¹⁶At lomaos nan epat ay kaapo esa chadlo somakhong sina nan cheycha'y wanen-edmo, tay at ad-ik pakpakaanen nan cheycha'y Amorreo engkhana ay chad-ama nan kinangaagcha ya masapol ay machosa cha.”

¹⁷Isnan nalonokhan et nan akhew ya finmollinget, ya ket wad-ay nan omas-asok ay fanga ya enfidfichang ay silew ay linmaos isnan nenfetakan nan cheycha'y nakhedwakhedwa ay karni. ¹⁸Et isnan siya chi

kannay ay akhew tinot-oyan Dios Apo si Abram ay mangwanin, “Ikkalik ay mangichowa isnan cheycha'y wanen-edmo nan nay ay lota, mailapo isnan fedcheng nan Egipto engkhana isnan chakchake ay wanga ay Eufrates. ¹⁹Maitapi nan chey lotan nan cheycha'y Kineo, nan cheycha'y Kenezeeo ya nan cheycha'y Kadmoneo, ²⁰nan cheycha'y Heteo, nan cheycha'y Perezeeo, nan cheycha'y Refaim, ²¹nan cheycha'y Amorroo, nan cheycha'y Cananeo, nan cheycha'y Gergeseo, ya nan cheycha'y Jebuseo.”

Cha Agar ken Ismael

16 ¹Si Sarai ay asawan Abram, maid anakna, ngem wad-ay nan faana ay iyEgipto ay fafai ay nenngachan si Agar. ²Ket ay kinwanin Sarai ken Abram, “Chey! Inyad-in Dios Apo nan omanakak. Iseyepmo man et nan faak ta asop ya way enfalin ay anakko ken siya.” Adi kad tinan-oyan Abram nan infaag asawana, ³et inchowen Sarai nan iyEgipto ay faana ay si Agar ken Abram ta enfalin ay asawana. (Siya na nan inmat kakwasan nan sinpoo ay tawen ay nentetey-an cha Abram id Canaan.) ⁴Inseyep Abram si Agar et naliton. Osto'y madlaw Agar ay maliton siya, ke na't ay ibfanan-ig nan apona ay si Sarai isnan teken ay pinang-ilana ken siya.

⁵Kinwanin et Sarai ken Abram, “Fasolmo nan omibfanan-ikhan Agar isnan teken ay pinang-ilana ken sak-en. Sak-en ay chadlos nan nangichowa ken siya ken sik-a, et engkhana issan nangammowana ay maliton siya ya ket ay omang-ango. Si Dios Apo koma nan mangokom ken cha ita mo sino nan osto.”

⁶Kinwanin et Abram, “Faam met si Agar ya sik-a nan manetengngel ken siya, ikhad ka achi's angnem ken siya.” Siya chi ya ket inpalikhat Sarai nan faana engkhana'y linmayaw.

⁷Inchanaan nan anghel Dios Apo si Agar isnan eb-eb is kamalalango ay ponchag isnan chalan ay omey id Sur. ⁸Sa na't kanan, “Agar ay faan Sarai, ento man nan nalpowam, ya ento nan omayam?”

“Chak ilayawan nan apok,” insongfat Agar.

⁹Kinwanin et nan anghel, “Tomoli ka isnan apom ya maiyornos ka ken siya.” ¹⁰Sa na't kayet kanan, “At agtak sik-a's angsaangsan ay wanen-edmo, ya maid makafilang ken chaicha. ¹¹Et chey! Lalaki nan sam iyanak, ay at pangadnem si Ismael,^t tay chinngen Dios Apo nan akham isnan chadlos ay enliglikhatam. ¹²Nay met achi at kag atap ay dangki nan anakmo. At kholaena nan olay sino ya siya akhes at kholaencha siya. Ya maid kanaan ib-ana.”

¹³Sa et kanan Agar is semekna, “Ay tet-ewa ngen ay inilak nan Dios ya khechangna'y matatakho ak kayet?” Tay siya chi, nginadnana nan Dios

^t 16:11 Nan ayen nan ngachan ay Abram isnan kalin si Hebreo et, **machad-ayaw ay ama.**

Apo ay nanot-oya ken siya is, **Nan Dios ay Omil-ila.** ¹⁴Siya et na nan chomalat ay nangadnan nan chey ay fofon ay wad-ay isnan nenfet-akan nan Kades ya Bered is, “Nan Fofon nan Enfibfiyag ay cha Omil-ila.”

¹⁵Et inyanak Agar nan winad-ay Abram ay lalaki, ya nginadnan Abram si Ismael. ¹⁶Walon poo ya enem nan tawen Abram issan nangiyanakan Agar ken Ismael.

**Nan Nanegyatan Abram isnan Takhona ay
Mangilasinanisan Tolag Apo Dios ken chaicha**

17 ¹Isnan nentawenan Abram is siyam poo ya siyam nenpaila si Dios Apo ken siya ay mangwanin, “Sak-en nan Dios ay Makabfalin isnan Am-in. Maiyornos ka ken sak-en ya angnem yangkhay nan nalenteg. ²Ipatet-ewak nan inkalik ay at sak pagkhanagkhanaken sik-a.” ³Nenfalintomeng ay nentowad si Abram issan cha kayet manot-oyyan Apo Dios ay mangwanin, ⁴“Ilaem, siya na nan kanak ay entolakhanta: Ikkalik ay sik-a nan at enfalin ay aman nan katakhotakho isnan angshan ay kailiili. ⁵Faken et Abram” nan ngachanmo mod-i ket Abraham,” tay enfalinek sik-a is aman nan katakhotakho isnan angshan ay kailiili. ⁶Siya, pagkhanagkhanakek sik-a, ya khab-ek nan wanen-edmo is kailiili, ya ali nan tapina ken chaicha.

⁷“Et nan chey ay inkalik, et sak ilaen ta siya's maangnen ken sik-a ya isnan omon-onod ay kawanewanedmo. Et makitolag ak ken sik-a ya isnan wanen-edmo ta sak-en nan enDiosyo is eng-engkhana. ⁸Et nan nay ay lota ay kawadmo ay mangmangili ka yangkhay et ichawchawko ken sik-a ya nan wanen-edmo ta enkwayo is eng-engkhana. Wen, am-in ay lota isnan Canaan et enkwacha is eng-engkhana ya sak-en nan Dioscha.”

⁹Kinwanin kasin Apo Dios ken Abraham, “Idwanin, sik-a ya nan omon-onod ay wanen-edmo et masapol ay angnenyo nan kanak ay entolakhanta. ¹⁰Masapol ay abfoloyanyo isnan wanen-edmo ta masegyatan am-in nan lallalaki ken chakayo. ¹¹⁻¹²Mailapo idwani, masapol ay masegyatan nan ong-onga'y lalaki ay walo et nan akhewna. Maitapi nan faa ay naiyanak isnan afongyo, ya nan cheycha'y faa ay linakwam isnan cheycha'y mangili. Siya na nan mangipaila ay sik-a ya nan wanen-edmo et tan-oyanyo nan nentolakhanta. ¹³Masapol ay waschin masegyatan, ta wad-ay maton isnan awakyo ay mangipaila ay maid pengpeng nan nentolakhanta. ¹⁴Olay sino issa ay lalaki ay eg-ay nasegyatan et matlad isnan kakailiyana, tay eg-ayna inangnen nan nentolakhanta.”

---

^u 17:5 Nan kadngelan nan ngachan ay Abraham et, **aman nan kailiili.** ^v 17:5 Nan ayen nan ngachan ay Isaac isnan kalin si Hebreo et, **mang-ango siya.**

¹⁵Kinwanin kayet Apo Dios ken Abraham, “Faken et Sarai nan kanam ken asawam. Mailapo idwani, Sara et nan ngachana. ¹⁶At bindisyonak siya ya at agtak sik-a is lalaki ay anakmo ken siya. Bindisyonak siya ta siya nan inan nan katakhotakho isnan kailiili. Ya at wad-ay cha nan ali isnan wanen-edna.”

¹⁷Nenlokfob si Abraham, ngem ya ket ay mang-ango isnan semekna ay mangwanin, “Ay sa pet makawad-ay is anak nan am-ama ay sinkhasot et nan tawena? Ya kag akhes ken Sara, sa mampet omanak olay mo siyam poo et nan tawena?” ¹⁸Sa na't inseg-ang ken Apo Dios ay mangwanin, “Mo sa achi koma ya figfikhem si Ismael.”

¹⁹Nay met achi kinwanin Apo Dios, “Ad-i, at omanak si Sara is lalaki et sam pangadnen si Isaac.” Et sak patet-ewaen ken siya ya isnan wanen-edna san inkalik, tay mid pengpeng nan tolakhan tako. ²⁰Chinngkek nan laychem ay kedchawen maipoon ken Ismael et chey, sak bindisyonan ya pagkhanagkhanakek siya ta omangsaangsan nan wanen-edna. At siya nan en-aman nan sinpoo ya chwa ay pangolo, et sak enfalinen is chakchakowag ay ili nan wanen-edna. ²¹Nay met achi nan chey ay inkalik, et sak angnen ken Isaac ay anakmo ay iyanak Sara isnan kag tona ay timpo is omali ay tawen.” ²²Sa et kinmaan si Apo Dios kakwasan nan nakitot-oyyana ken Abraham.

²³Isnan chey kannay ay akhew, inafolot Abraham si Apo Dios, et sinegyatana si Ismael ay anakna ya nan am-in ay lallalaki isnan afongna. Intapina akhes nan faa ay naiyanak isnan afongna ya nan cheycha'y linakwana. ²⁴Siyam poo ya siyam nan tawen Abraham issan nasegyatana, ²⁵ya sinpoo ya tolo akhes nan tawen Ismael. ²⁶Nasegyatan cha'y sin-ama isnan chey kannay ay akhew, ²⁷ya naitapi akhes ay nasegyatan nan am-in ay faan Abraham.

Nan Nangikaliyan Apo Dios ay Maiyanak si Isaac

18 ¹Awni ya ket nenpaila si Dios Apo ken Abraham isnan kawadna isnan kag alimmos ay kaew Mamre, isnan osto ay tomotokchowana isnan pantew nan afongna ay torcha isnan misoyaw ay kachad-amaan nan atong. ²Isnan nenmonaangana, ya ke na't inila nan tolo ay lallalaki ay tinmatakcheg isnan adchawi is akit. Ala na't ya ligwat ya tagtag ay en nanab-at ken chaicha, sa et nenfalintomeng ay nentowad isnan sakhangcha. ³Ke na't kinwanin, “Apo, pangngaasiyo ta ad-iyao laosan nan afongko, tay naay ak ay mangipachag-os ken chakayo. ⁴Mo mabfalin ta maiyali nan chanom ay iyowasyo isnan sikiyo. Omilleng kayo isnan sanacha'y poon si kaew. ⁵Sak et omiyali is akit ay tinapay ta way ifikasyo ay mangitoloy isnan faatyao. Khawis tay chinmag-os kayo”.

^w 17:19 Nan ayen nan Soar isnan kalin si Hebreo et, **fan-ig**.

Sa cha't kanan, "Siya man."

⁶Alan et Abraham ya sekhep is kaafongna ay torcha, sa na't kanan ken Sara, "Kamowem! Omala ka's tolo ay labfa ay kakhawisan ay alina ta omoto ka's tinapay." ⁷Sa et natanagtag is kakawad nan cheycha'y enki-iwiyena, sa et pinmili isnan enlaplapog ay innanak si faka, et inchowana isnan cheycha'y faana ay nangikakamo ay nangisakhana ay nangoto.

⁸Inmala si Abraham is naipapakheeng ay khatas, khatas ya watwat, sa na't inyey isnan cheycha'y mangilina is kapoon nan kaew, et inpasangona ken chaicha. Sa et naitatakcho ta cha na ikhaowan chaicha. ⁹Sa cha't kanan, "Ento kay si Sara ay asawam?"

"Wad-ay is afong," kinwanina.

¹⁰Kinwanin et nan esang ken chaicha, "At somakhong ak ay somakhong isnan siya na ay timpo is omali ay tawen, et omanak si asawam ay Sara is lalaki."

Idwani, wad-ay si Sara is kachokogna is kapantew nan torcha ay afong ay mamange ken chaicha. ¹¹Chadlos nalakay cha Abraham ay sin-asawa ya tinomke et nan kachawyan Sara. ¹²Isonga naango siya isnan semekna ay mangwanin, "Idwani ay nalakalakay kami't ay sin-asawa ya maid et kachawyanko, ay kek ngen kasin khanasen?"

¹³Sa et kanan Dios Apo ken Abraham, "En man naango si Sara ay nangwanin, 'Ay tet-ewa ngen ay sak omanak si apchas ak et nalakay?'"

¹⁴Ay ke way ad-i mabfalin ay angnen Dios Apo? Kag sinan kinwanik ay at ensakhong ak isnan siya na ay timpo is omali ay tawen, et sa omanak si Sara is lalaki."

¹⁵Idwani, tay inmegyat si Sara, nen-engag ay mangwanin, "Ay ke ak nen-ango?"

"Wen, nen-ango ka," kinwanin nan mangili.

Nan Nangiseg-angan Abraham isnan Ili ay Sodoma ken Apo Dios

¹⁶Naligwat et nan cheycha'y lallalaki ay komaan, sa cha't sinakhang is apet Sodoma. Naifoweg si Abraham ta ipangona chaicha isnan chalanha. ¹⁷Sa et kanan Dios Apo is semekna, "Ad-ik koma itafon ken Abraham nan sinmekko ay angnen. ¹⁸Tay at enfalin nan wanen-edna is chakchakowag ya mafikas ay ili, ya maichalan ken siya et sak bindisyonan nan am-in ay omili isnan olay entona ay ili isnan lofong. ¹⁹Ya sak et pinili siya ta sa na ifilin isnan an-ak ya isnan wanen-edna ta pomati cha ya angnencha nan khawis ya nalenteg. Mo angnencha na, at angnek ken chaicha am-in nan inkalik ken siya."

²⁰Sa et kinwanin Dios Apo ken Abraham, "Chad-ama nan cha maipabfasolan nan Sodoma ya Gomorra. Chad-ama nan fasolcha.

²¹Pomanad ak ta ilaek mo tet-ewa paymo ad-i nan cha cha maipabfasolan ay chak chengngen. Laychek ay ammwowen."

²²Adi kad nenchadchawes nan chwa ay lalaki id Sodoma, ngem sisya si Dios Apo ay nanatakcho ken Abraham. ²³Sa et sinmag-en si Abraham ken Apo Dios ay nangwanin, “Ay kem tet-ewa sa itapi ay mamakawas isnan cheycha’y nalenteg isnan nakafasol? ²⁴Ngag kay mo wad-ay liman poo ay nalenteg isnan chey ay ili, at ngen pakawasem kayet? Ay kem ad-i isalakan nan ili ta maikasiw nan cheycha’y liman poo? ²⁵Ad-i mabfalin ay itapim ay mamatey isnan cheycha’y nalenteg isnan nakafasol. Ad-ik patiyen ay angnem chi, tay mo siya sa nan angnem et pay en-iso cha ay machosa. Ammok ay ad-im angnen chi, tay sik-a ay mangokom isnan am-in ay lofong et nalenteg yangkhay nan angnem.”

²⁶Sinmongfat si Dios Apo ay nangwanin, “Mo ilaek ya wad-ay id Sodoma nan liman poo ay nalenteg ay takho, et isalakak am-in nan chey ay ili khapo ken chaicha.”

²⁷Kinwanin et kasin Abraham, “Asop achi ya ad-im ngaakhen nan menpoopootak ken sik-a Apo. Tay takho ak yangkhay ya maid kalentekhak ay cha enkak-ali si isyangkhay ken sik-a. ²⁸Ngem mo kay nget wad-ay epat poo ya lima ay takho’s nalenteg at ngen sam pakawasen kayet, tay kolang si lima?”

“Ad-ik pakawasen nan ili mo way ilaek is epat poo ya lima ay takho ay nalenteg,” kinwanin Apo Dios.

²⁹Kinwanin kasin Abraham, “Mo kay epat poo?”

“Ad-ik pakawasen mo wad-ay epat poo cha.”

³⁰Kinwanin kayet Abraham, “Asop ya ad-i ka somonget Apo, isnan kedchawek kasin. Mo pay way tolon poo yangkhay?”

“Ad-ik pakawasen mo way tolon poo ischi,” insongfat Apo Dios.

³¹Sa et kanan Abraham, “Pangngaasim Apo ta ad-im law-en nan kinatolekko ay enkechakechaw. Mo pay way chwan poo yangkhay is mad-anam?”

“Ad-ik pakawasen sa ay ili mo wad-ay chwan poo is mad-anak,” kinwanin Apo Dios.

³²Kinwanin kayet Abraham, “Pangngaasim Apo ta ad-i ka somonget. Siya et na nan omochi ay kedchawek. Mo pay sinpoo yangkhay nan mad-anan?”

Kinwanin nan Apo, “Ad-ik pakawasen nan chey ili mo wad-ay sinpoo.”

³³Kakwasan nan nakikaliyan Dios Apo ken siya, kinmaan, et sinmaa akhes si Abraham.

Nan Enfasofasolan nan Ili ay Sodoma

19 ¹Sedsechemna et isnan inomchanan san chwa ay anghel id Sodoma, ya sisya’y tomotokcho si Lot isnan pantew nan ili. Osto ay inilana chaicha, naligwat ay en nanab-at ken chaicha. Nenfalintomeng ay nentowad isnan sakhangcha ²ay nangwanin, “Apo, naay ak ay ensilfi

ken chakayo. Pangngaasiyo ta chomag-os kayo is afongko. Mabfalin ay owasanyo nan sikiyo ya omyan kayo. Is wakas et mabfalin ay mamikhat kayo ay omey isnan omayanyo.”

Ngem kananchan, “Ad-i. Olay omyan kami is kapalasaan.”

³Inpapatina kayet ay mangipakod ken chaicha engkhana'y inawisna chaicha, sa cha't nakisaa ken siya. Sa et inpaoton Lot nan tinapay ay mid fofodna ya nan khawis ay makakan ta isangona ken chaicha. Sa cha't nangan. ⁴Osto ay maseyep koma nan cheycha'y mangilina ya ket liniwes nan am-in ay lallalakin si iSodoma nan afong Lot, amam-a's ongang-a. ⁵Sa cha't finokhawan si Lot ay mangwanin, “Ento nan cheycha'y lallalaki ay inpachag-osmo idwani? Pafal-em chaicha!” Laychen nan lallalakin si iSodoma ay makiseyep ken chaicha.

⁶Finmala si Lot ya inenfana nan pantew. ⁷Sa na't kinwani ken chaicha, “Kakakyong, chadlos kalologkhitnan nan semsemkenyo ay angnen. Pangngaasiyo ta ad-iyong angnen. ⁸Chey na! Wad-ay met nan chwa ay mamagkitko ay sisya'y eg-ay kakapkappos na. Ifalak chaicha, et angnenyo nan laychenyo ay angnen ken chaicha. Ngem ngag ngotoyo isnan naycha'y lallalaki. Mangilik chaicha et isalakak chaicha.”

⁹Ngem kinwanicha, “Komasiw ka, sik-a ay mangmangili. Sino ka ay aped mangifaag isnan angnenmi? Ad-i ka enselat tay eleg et ya am-amamed nan angnenmi ken sik-a mo ken chaicha.” Intolodcha si Lot sa cha't sinmag-en ay en mamakawas isnan eneb. ¹⁰Nay met achi alan et nan cheycha'y minangilin Lot ya khoyod ken siya ay nangiskhep is afong, sa cha't inenfan. ¹¹Sa cha't kinolap nan cheycha'y wad-ay is chela ay amam-a's ongang-a, ta olay enkapokapokap cha et ad-i cha makaanap isnan eneb.

Nan Linmayawan cha Lot isnan Ili ay Sodoma

¹²Sa et kinwanin nan chwa ay lalaki ken Lot, “Mo wad-ay kayet tapina'y an-akmo, innapom, paymo olay sino issa ay pangafongmo isna ay ili, et ikaanmo chaicha, ¹³tay nay et pakawasenmi nan nay ay ili. Chinngen Dios Apo nan chad-ama ay cha maipabfasolan nan omili isna, et finaana chakami ay mamakawas isna.”

¹⁴Alan et Lot ya eey isnan cheycha'y lallalaki ay naitoya ay sa mangasawa isnan an-akna sa na't kanan, “Kamowenyo ay komaan sina! Nay pakawasen et Dios Apo nan nay ay ili.” Ngem kananchan mo aped en-ot-otyok si Lot.

¹⁵Osto pay ay talan-o, chinagchag nan cheycha'y angheles si Lot. “Kamowem!” kinwanicha. “Ayakham si asawam ya nan chwa'y an-akmo ta komaan kayo, ta ad-i kayo maitapi ay machosa mo mapakawas nan nay ay ili.” ¹⁶Nentontotonto si Lot, ngem khechangna'y naseg-ang kayet si Dios Apo ken siya. Et khinoyod nan mangilina siya, si asawana ya

nan chwa'y an-akna sa cha't infala chaicha isnan ili ay Sodoma. ¹⁷Sa et kinwanin nan esang, “Lomayaw kayo't. Isalakanyo nan awakyo. Ad-i kayo ensagsakhong, ya ad-i kayo omil-illeng is kadcheta. Enchadchawes kayo is kafilig ta ad-i kayo matey.”

¹⁸Ngem ya ket ay kinwanin Lot, “Pangngaasim Apo ta chengngem sak-en. ¹⁹Ilaem achi, chadlos chachama nan inpailam ay seg-angmo ken sak-en isnan inmisalakam. Nay met achi ad-ik kafaellan tay ad-adchawiyen nan cheycha'y filig, ya et khechangna'y edchanan nan pomakawas sak-en ya at matey ak isnan sisya'y ad-ik omchanan sid-i. ²⁰Cheey sidi is ensagsag-en ay ili ay fan-ig, pangngaasim ta ipalofosmo ay ischi ak et yangkhay ay enpasalak. Mailam met ay fan-ig sa yangkhay ay ili et sa ak matakho ischi.”

²¹“Mo siya sa nan kanam, aye ad-ik pakawasen nan sana'y ili. ²²Kamowenyo et mampay. Itagtagyo! Ad-i ak makapakawas isnan ngag sisa engkhana ay omchan kayo ischi.”

Idwani tay fan-ig nan kinwanin Lot isnan chey ay ili, nay et nangadnan is Soar.^x

Nan Napakawasan nan Sodoma ya nan Gomorra

²³Cha et matan-ang nan akhew isnan inomchanan cha Lot id Soar. ²⁴Ya ket ay nen-ipaochan Dios Apo isnan ili ay Sodoma ya Gomorra nan omap-apey ay asufre. ²⁵Et pinakawasna nan cheycha'y ili ya am-in nan nenlilwes ay cheta, et naitapi am-in nan cheycha'y takho, ya am-in ay tomobtofo ischi. ²⁶Nay met achi ya ket ay nensakhong si asawan Lot ya nenfalin is tinagtakho ay asin.

²⁷Isnan wiiwiit isnan kawaksana, inmey si Abraham isnan tinmatakchekhancha ken Dios Apo issan chey. ²⁸Nen-oschong isnan apet id Sodoma ya Gomorra ya minonaangna nan am-in ay chetana, et asok yangkhay ay tomongtongcho nan inilana ay kag asok nan chakchakowag ay enlonlonakhan sinan lanchok. ²⁹Adi kad issan namakawasan Apo Dios isnan cheycha'y ili ay liniliwes nan cheta, sisinmekna si Abraham et inpalayawna si Lot ta ad-i maitapi isnan menpakawasana isnan cheycha ay ili.

Nan Nalpowan nan cheycha'y Moabita ya nan Ammonita

³⁰Idwani tay omegyat si Lot ay entee id Saor, inayakhana't nan chwa ay magmagkitna ya linmamag cha is kafilig et nentee cha is kaliyang. ³¹Awni pay ya ket kinwanin nan yon-a isnan annochina, “Nay et cha malakay si ama ya maid paat lalaki isnan olay entona ta mabfalin ay

---

^x 19:22 Nan osto ay inigwana et sinlifo ay pidaso ay siping ay silver. Nan falor nan esang ay pidaso et silcho isnan sinpoo ay akhew.

omasawa ta ya omanak ta ay kag isnan ekhad si takho. ³²Fotengenta't achi si ama, ta mabfalin ay idchipata ta mawad-ayan ta is waned ken siya.” ³³Adi kad isnan chey kannay ay lafi, finotengcha si amacha ya inseyep san yon-a. Et tay chachama san foteng amacha, et eg-ayna't inammowan san inmat.

³⁴Isnan kawaksana kinwanina isnan annochina, “Chey! Nakiseyep ak ken ama id kofab. Kasin ta fotngen idwani ay lafi ta sik-a akhes, et en-iso ta ay mawad-ayan si anak ken siya.” ³⁵Et siya chi ay finotengcha kasin si amacha, sa et inseyep nan annochi. Et tay nafotefoteng si Lot, eg-ayna't akhes kayet inammowan ay inchipana pet nan anakna. ³⁶Adi kad en-iso et ay naliton nan an-ak Lot ay winad-ay kannay amacha. ³⁷Idwanin inmanak nan yon-a is lalaki et nginadnana's Moab. Siya nan nalpowan nan naycha'y Moabita idwani. ³⁸Inmanak akhes nan annochi et nginadnana's Benammi. Siya nan nalpowan nan naycha'y Ammonita idwani.

Cha Abraham ken Abimelec

20 ¹Awni pay ya ket kinmaan si Abraham id Mamre et inmey isnan ponchag ay nentee isnan nenfet-akan nan Kades ya Sur. Sa et nentee is sin-ak-itan id Gerar. ²Ya ket si Abimelec ay ali id Gerar, inalana si Sara tay aped kanan Abraham en akhina. ³Ngem ket ay nenpaila si Apo Dios ken Abimelec isnan it-itawna isnan lafi et kinwanina, “Matey ka'y matey tay inalam nan nay fafai ay apchas wad-ay nan asawana.”

⁴Idwani tay egay inchipchipan Abimelec si Sara, kinwanina, “Apo, ay kem pakawasen nan maid fasolna? ⁵Kinwanina met kannay ay sin-akhi cha. Ya olay nan fafai, siya akhes kayet nan kanana. Et siya chi nan khotokna ay khawis nan semekko ay nangala ken siya. Maid met ammok si inangnek ay ngaag.”

⁶Sa et sinongfatan Apo Dios siya isnan it-itawna ay nangwanin, “Wen, ammok ay inangnem na isnan khawis ay semekmo, et egayko inpalofos ay kapposem ta ad-i ka makafasol ken sak-en. ⁷Idwani magtek isoblim siya. Et tay mamadto nan asawana, at ilowalowana sik-a ta ad-i ka matey. Ngem mo ad-im isakhong siya et nay kanak ken sik-a ay at matey ka ay matey, sik-a ya nan am-in ay takhom.”

⁸Wiit pay ya ket alan Abimelec ya among isnan am-in ay natangad ay takhona, sa na't infaag nan am-in ay inmat, et inmegyaegyat cha. ⁹Inayakhana't si Abraham ay nangwanin, “Ngag man na's inangnem ken chakami? Ay ke way fasolko ken sik-a ta ipaiyaim nan nay chad-ama'y kangaakhan ken sak-en ya nan en-aliyak? Ay ke man somya nan nay inangnem ken sak-en? ¹⁰Ngag nan nangagkhalaam ay nangangnen sina?”

¹¹Ket kanan Abraham, “Tay man kanak en mo maid paat takho isna is mangiyegyat ken Apo Dios. Ya kanak en ta ket lang wad-ay pomatey

ta alaencha's asawak. ¹²Ngem tet-ewa man ay sin-akhi kami tay esang nan amami ngem teken nan in-ami, ya nen-asawa kami. ¹³Adi kad issan nangiyadchawiyon Apo Dios ken sak-en isnan pangafong ama ay ome y isnan teken ay ili, kinwanik ken asawak, 'Siya na nan angnem ay mangipaila ay tet-ewa ka ken sak-en: Ibfakham ay sin-akhi ta isnan olay entona ay omayanta.' "

¹⁴Siya chi't inagtan Abimelec si Abraham isnan cheycha'y karnilo, faka, ya faa, ya insoblina si Sara. ¹⁵Kinwanina akhes ken Abraham, "Ilaem, lotak am-in chana. Piliyem nan olay entona ay laychem ay entey-an."

¹⁶Sa na't akhes kanan ken Sara, "Nay agtak nan akhim is sinlifo ay pidaso ay nabfalor ay siping^y ay mangipaila isnan olay sino ay wad-ay ken chakayo ay maid makwaniyam. Et ammowen am-in nan takho ay mid ngaag si inangnem."

¹⁷⁻¹⁸Idwani khapo tay siya chi ay inalan Abimelec si Sara, ya ket am-in ay fabfafai isnan afongna et ad-i makaanak tay egay inpalofos Dios Apo. Adi kad inlowalowan Abraham si Abimelec et khinmawis cha. Inpagkhawis Apo Dios siya, si asawana ya nan cheycha'y fabfafai ay faana ta makaanak cha.

Nan Naiyanakan Isaac

21 ¹Sa et inpagkhawis Dios Apo si Sara ay maiyafoloy isnan inkalina. ²Naliton et chadlo siya et inmanak is lalaki, olay mo chadlos nalakay si asawana ay Abraham. Naiyanak nan ong-onga isnan siya chadlos ay timpo ay initchon Apo Dios ay kaiyanakana, ³ya Isaac nan in pangachan Abraham ken siya. ⁴Osto ay walo et ay akhew nan ong-onga, sinegyatan Abraham ta maangnen nan infilin Apo Dios ken siya. ⁵Entawen is sinkhasot si Abraham issan naiyanakan Isaac. ⁶Kinwanin Sara, "Inmagtan si Apo Dios is khotokna's en-angowak. At akhes makiang-ango ken sak-en nan am-in ay mannge isna." ⁷Kinwanina akhes, "Ay ke way nakakwani ken Abraham issan chey ay at enpasoso si Sara? Ngem nay met khechangna'y nakaiyanak ak is anakna isnan nalakayana." ⁸Naengngan nan ong-onga, ya isnan akhew ay napsowana nenpapiyasta si Abraham.

Nan Naipakaan cha Agar ken Ismael

⁹Isnan namingsan, si Ismael ay anak cha Abraham ken Agar ay iyEgipto et cha na ang-angowen si Isaac ay anak Sara. ¹⁰Isnan nangil-an Sara ken chaicha kanana't ken Abraham, "Pakaanem et nan nay faa ya nan anakna. Ad-ik laychen ay makitawid nan anak si faa isnan tawichen

---

^y 20:16 Nan ayen nan kali ay Beerseba isnan kalin si Hebreo et, **fofon si pito**, paymo, **fofon si sapata**.

koma Isaac ay anakko.”¹¹ Siya et na nan nen-akhalan nan nemnem Abraham, tay anakna met akhes si Ismael.

¹²Nay met achi kinwanin Apo Dios ken Abraham, “Ad-i ka madchanakhan isnan ong-onga ya nan faam ay si Agar. Angnem am-in nan ifaag Sara, tay at si Isaac nan malpowan nan wanen-edmo ay inkalik.¹³ At akhes pagkhanakek nan anak si faa ya enfalin cha'y chakchake akhes ay ili, tay anakmo akhes siya.”

¹⁴Osto pay ay nawiit, ya ket inpaawit Abraham ken Agar nan senget ya nan lalat ay napno is chanom. Sa na't inchowana nan ong-onga ya inpaligwatna chaicha ay sin-ina ay komaan. Kinmaan cha't ya nenliklikhed cha isnan ponchag id Beerseba.¹⁵ Isnan naangklayan nan chanom, ya ke na't ay tinaynan nan anakna is kapoon nan chapong,¹⁶ sa et en tinmokcho is away sinkhasot ay mitro nan kaadchawina tay kanan, “Aye pay na! Ya ke ak ad-i makaikatpe ay mangiila isnan mateyan nan anakko.” Ya cha ennggeg.

¹⁷Idwani, chinngen Apo Dios nan akhan nan ong-onga, ya ket nenfokhaw id chaya nan anghelna ay mangwani ken Agar, “Ngag man nan chadlos kakorkolan nan semekmo Agar? Ad-i ka omegyat tay chinngen Apo Dios nan anakmo'y en-ag-akha.¹⁸ Iligwatmo ta en ka akwaen nan ong-onga ta liwliw-em. Tay at khab-ek nan wanen-edna is chakchakowag ay ili.”

¹⁹Sa et inpailan Apo Dios ken siya nan fofon ya en na pinno nan lalat is chanom et inpainomna nan anakna.²⁰ Tinatakchon Apo Dios nan ong-onga isnan cha na mengnganan. Ya isnan ponchag id Paran nan en na nentetey-an et nenfalin ay pomapantolay.²¹ Inpaasawan inana siya isnan iyEgipto.

Nan Tolakhan cha Abraham ken Abimelec

²²Idwani isnan chey ay timpo inmey cha Abimelec ya si Ficol ay kapitan nan sorchachona ken Abraham ay nangwanin, “Wad-ay si Apo Dios ken sik-a isnan am-in ay cham ang-angnen.²³ Isapatam et isnan sakhangna ay ad-im fab-aliyan sak-en, paymo nan an-akko ya nan wanen-edko. Inpailak yangkhay nan kinatet-ewak ken sik-a, et idwani kedchawek ta ipailam akhes nan kinatet-ewam ken sak-en ya nan nay ay ili ay entetey-am.”

²⁴Tinan-oyan Abraham ay mangwanin, “Wen, isapatak.”

²⁵Nay met achi inililina ken Abimelec nan mipoon isnan chey fofon ay inokat nan cheycha'y faan Abimelec.²⁶ Kinwanin Abimelec, “Ad-ik ammo nan nangangnen sina. Eg-aymo met infab-aag na ya idwani yangkhay nan nangammowak.”²⁷ Sa et inchowana Abraham nan tapin nan karnilo ya fakana ken Abimelec et khinaebcha nan pechen.²⁸ Tinlad akhes Abraham nan pito ay fai ay innanak si karnilona.

²⁹Sa et kanan Abimelec, “Em man telachen chachi ay?”

³⁰Ya ket kinwanin Abraham, “Ichawchawko chachi ken sik-a. Alaem ay mangipatet-ewa ay figfikhem ay sak-en nan nangaob isnan nay ay fofon.”

³¹Adi kad nangadnan et nan chey ay fofon is Beerseba^z tay ischi nan nensapataan nan chwa ay cheycha.

³²Kakwasan nan nentolakhancha id Beerseba, naligwat cha Abimelec ken Ficol ya nensakhong cha isnan kawadcha ay sakop nan Filistia. ³³Et siya chi ay nen-imola si Abraham is kaew ay salamakhi ischi id Beerseba, sa et nenchayaw ken Dios Apo ay Eng-engkhana ay Dios. ³⁴Et inmannong ay inmili si Abraham ischi id Filistia.

Nan Nangichoowan Abraham ken Isaac

22 ¹Awni pay ya tinpeng Apo Dios si Abraham. “Abraham!” kinwanina.

“Wen, naay ak,” insongfat Abraham.

²“Alaem si Isaac ay kedkecheng ay anakmo, ay chadlos mo laylaychen ta ome y kayo id Moria. Ischi isnan filig ay itchok, poowam siya ay mangichaton ken sak-en,” kinwanin Apo Dios.

³Adi kad isnan kawitana, chinmomet si Abraham is kaew ay at ipoona isnan anakna ay ichatona, sa na't inpaawit isnan dangki. Intakina si Isaac ya nan chwa'y faana, sa cha't nenligwat ay ome y isnan chey filig ay kinwanin Apo Dios ken siya. ⁴Isnan mikatlo'y akhew isnan sisya'y kawad cha isnan adchawi, sinakhang et Abraham nan chey omayancha ay filig. ⁵Sa na't kanan sinan cheycha'y faana, “Som-ed kayo ya nan dangki isna, ta ome y kami ay sin-ama ischi ay enchayaw sa kami't tomoli.”

⁶Inpasakfat Abraham ken Isaac nan kaew ay at ipoona, sa na't inawit nan khipan ya nan khomakhangat ay oling. Isnan nenfobfowekhancha, kinwanin Isaac, “Ama.”

Sinfat Abraham ay nangwanin, “Wen, anakko.”

⁷Sa et kanan Isaac, “Ya ke wad-ay nan ape y ya kaew, ya ento kay nan mapoowan ay innanak si karnilo mo?”

⁸Kinwanin et Abraham, “At kikhad si Apo Dios isnan maichoo.” Sa cha't nanad-alan kayet.

⁹Isnan inomchanancha isnan inpitchon Apo Dios, tinmoping si Abraham si altar sa na't innongnong nan kaew isnan kaosona. Ala na't ya taked isnan anakna sa na't inyoson isnan cheycha'y innongnongna ay kaew is kaaltar. ¹⁰Sa na't ala ya kaw-ed isnan khipan ay mamatey isnan anakna. ¹¹Nay met achi ya ket nenfokhaw id chaya nan anghel Dios Apo ay mangwani ken siya, “Abraham, Abraham!”

“Wen, naay ak sina,” insongfatna.

^z 21:31 Nan teken ay ngachan nan Hebron et Kiriath Arba.

¹²Kinwanin nan anghel, “Ad-im sokhaten nan anakmo paymo angnen nan ngag sisa ken siya. Idwanin, ammok ay pawadwad-em si Apo Dios tay olay nan kedkecheng ay anakmo et eg-aymo inyad-i ken siya.”

¹³Osto'y nensakhong si Abraham ke na't inila nan laki ay karnilo ay naisakhod nan sakkhodna is kachapong. Inmey et inalana ya siya et chi nan pinoowana engkhana ay chinmapo ay mangichoo ken Apo Dios ya faken et san anakna. ¹⁴Osto ay siya chi, nginadnan et Abraham nan chey ay filig is, **Si Dios Apo nan enpawad-ay.** Engkhana idwani sisya'y cha kayet kanan nan takho en, “Isnan filig Dios Apo siya nan enpawad-ay.”

¹⁵Kasin nenkali id chaya nan anghel Dios Apo. ¹⁶Kinwanina, “Siya na nan kanan Dios Apo: Isapatak isnan ngachanko kannay ay at bindisyonak ay bindisyonan sik-a mo ke tay isnan nay ay inangnem ay eg-ay nangiyad-i isnan es-esang ay anakmo ken sak-en. ¹⁷Ikkalik ay agtak sik-a is angsaangsan ay wanen-edmo ay kag nan kaangsan nan tokwifi id chaya paymo nan ofod is kailit nan fayfay. At afaken nan wanen-edmo nan kafosocha. ¹⁸Ya am-in ay kailili isnan olay entona, et komchaw cha ken sak-en is khomawisancha ay kag nan angnek ay menbindisyon isnan wanen-edmo, tay inangnem nan filinko.”

¹⁹Osto'y siya chi sinmakhong cha Abraham isnan kawad nan faana, et nafobweg cha am-in ay inmey id Beerseba ay nentey-ancha.

Nan Wanen-ed Nahor

²⁰Nawnawnin ya ket ay chinngen Abraham ay walo cha nan an-ak Milca ken asawana ay si Nahor ay akhina. ²¹Si Uz nan yon-a, misned nan lallalaki ay cha Buz, Kemuel ay aman Aram, ²²Kesed, Hazo, Pildas, Jidlaf ya si Betuel. ²³(Si Betuel nan aman Rebecca.) Siya chana nan walo ay lallalaki ay inyanak Milca ken Nahor ay akhin Abraham. ²⁴Si akhes Reuma ay fafain Nahor et inyanakna cha Teba, Gaham, Taaz ya si Maaca.

Nan Nateyan Sara

23 ¹Natahotakho si Sara et nentawen siya is sinkhasot ya chowan poo ya pito. ²Natey id Hebron^a isnan ili ay Canaan, et inachokhan cha Abraham. ³Awni pay ya ket naligwat ay en nanot-o ya isnan cheycha'y Heteo ay omili ischi. Kinwanina, ⁴“Kakakyong, mangmangili ak yangkhay isna ay makiteteo ken chakayo. Pangngaasiyo achi ta omilako kayo is akit ay lotayo ta way mangipay-ak ken asawak.”

⁵Kanan et nan cheycha'y Heteo, ⁶“Chengngem ona nan laychenmi ay kanan ken sik-a. Figfikhenmi ay sik-a et matangad ka ay pangolo isnan ilimi. Malaychan nan olay sino ken chakami ay mangichowa ken sik-a

^a **23:2** Nan osto ay kinwanin Efron et epat khasot ay pidaso ay siping ay silver. Nan falor nan esang ay pidaso et silcho isnan sinpoo ay akhew.

is kakaofan ay mangikaofam ken asawam. Aye, ippeymo siya isnan kakhawisan ay kakaofanmi!”

⁷Nentakcheg si Abraham ya nenyongyong isnan sakhangcha, ⁸ya kinwanina, “Mo ipalofosyo ay ikaobko isna si asawak et pangngaasiyo ta chengngenyono nan kanak. Kedchawenyo koma ken Efron ay anak Zohar, ⁹ta ilakona ken sak-en nan liyang id Macpela ay wad-ay is kailit nan lotana. Fayachak nan osto ay falorna ken siya isnan sakhangyo am-in, ta wad-ay akhes enkwak ay sak en-ikak-aofan.”

¹⁰Idwani, wad-ay kannay ischi si Efron ay makitotokcho isnan chey ibana ay Heteo isnan kaam-amongancha ay pantew nan ili. Ke na't kanan isnan sakhangcha am-in, ¹¹“Siya na nan kanak ken sik-a, apo. Ichowak ay libli ken sik-a am-in nan chey ay oma mitapi nan liyang ay wad-ay ischi ta way mangikaofam ken asawam. Siya na nan kanak isnan kakawad nan naycha'y kakailiyak: Iseg-angko chi ken sik-a.”

¹²Nay met achi nenfalintomeng si Abraham isnan sakhang nan omili. ¹³Sa na't kanan ken Efron isnan mamanggalancha am-in, “Pangngaasim ta chengngem sak-en. Lakwak am-in nan lota. Chawatem koma nan fayadna ta sak et ikaob ischi si asawak.”

¹⁴Sa et kanan Efron, ¹⁵“Chengngem apo. Ay kem mang-ey fayachan nan lota ay epat khasot ay pidaso yangkhay nan falorna?^b Ikaobmo et yangkhay sid-i si asawam.” ¹⁶Tinan-oyan Abraham nan epat khasot ay pidaso ay nabfalom ay siping ay infaag Efron isnan mamanggalancha am-in et siya chi nan tinimfang Abraham ay maiyafoloy isnan os-osalen nan cheycha'y en-ilaklako.

¹⁷Siya na nan inangnen Abraham ay nangala isnan lotan Efron id Macpela isnan apet falaan si akhew id Mamre. Maitapi ischi nan oma, nan liyang, ya nan am-in ay kaew ay wad-ay ischi. ¹⁸Et finigfig am-in nan Heteo ay wad-ay ischi ay kwan et Abraham nan chey ay lota. ¹⁹Adi kad inkaob et Abraham si asawana isnan chey liyang id Canaan. ²⁰Et siya chi nenfalin et ay kwan Abraham ay en-ikak-aofana nan oma ya liyang ay sikhod ay kwan si Heteo.

Nan Asaw-en Isaac

24 ¹Chadlos nalakalakay et si Abraham ya binindisyonan am-in Dios Apo nan cha na inang-angnen. ²Idwani kinwanina isnan kaam-amaan ay faana, ay nenfiyang isnan am-in ay kwana, “Ippeymo nan limam isnan enfet-akan nan chwa'y opok ta ensapata ka. ³Ipasapatak sik-a ken Dios Apo, ay Dios isnan lota ya chaya ta ad-i ka omal-ala isnan fafai isna id Canaan is asaw-en nan anakko. ⁴Omey ka magtek isnan ili ay nalpowak, ta pomili ka isnan cheycha'y papangafongko is asaw-en Isaac ay anakko.”

^b 23:15 Nan kadngelan nan ngachan ay Esau isnan kalin si Hebreo et, **chotchotan**.

⁵“Mo pay ad-i laychen nan fafai ay makisaa ken sak-en isna?” kinwanin nan faa. “Sak ngen ifoweg nan anakmo ay omey ischi?”

⁶“Ad-i! Ilaem ta ad-im ifob-oweg nan anakko ischi,” insongfat Abraham. ⁷“Tay nan Dios Apo, ay Dios id chaya et infalana sak-en isnan afong ama ya isnan ili ay nalpowanmi ay sinpapangafong, sa na't insapata ay ichowana ken sak-en ya isnan wanen-edko nan nay ay ili. At mamangpango nan anghelna ischi ta makaala ka is asawan nan anakko. ⁸Mo en-ad-i nan fafai ay makiali ken sik-a, at mawayaan ka isnan nay ay sapata. Nay met achi, olay ngag nan om-omat, ad-im iyey nan anakko ischi.” ⁹Et siya chi ay inpey san faa nan limana isnan enfet-akan nan chwa'y opon Abraham ay apona, ya insapatana ay angnena nan naifilin ken siya.

¹⁰Sa et insakhanan nan chey ay faa nan sinpoo ay kamelio ya nan angsan ay ilan si kakhawisan ay ilayad Abraham ay apona, et nenligwat ay omey isnan ili ay nentetey-an Nahor id Mesopotamia. ¹¹Osto ay inomchan cha ischi, inpafalintomengna nan cheycha'y kamelio is kawad-an nan fofon isnan ilit nan ili. Nisakhilip et nan akhew ya timpon si manakchowan nan fabfafai. ¹²Sa et nenlowalo, “Dios Apo, ay Dios nan apok ay si Abraham, omagtan ka is somyaan nan inalik idwani, ya ipailam nan kinagkhawismo isnan apok ay si Abraham. ¹³Chey, naay ak et isnan fofon ay manaksakchowan si mamamagkit isnan nay ay ili. ¹⁴Idwani, fomachang ka ta mo sak kanan isnan esang ken chaicha, ‘Pangngaasim ta eppasem nan fangam ta ominom ak,’ ya sa na't kanan, ‘Wen, ominom ka, ta sak et akhes somakcho si inomen nan kameliom,’ et siya chi nan mangammowak ay siya nan pinilim ay en-asawan nan faam ay si Isaac. Ya siya akhes nan mangammowak ay inpailam nan kinagkhawismo ken Abraham ay apok.”

¹⁵Sisya'y cha kayet enlowalo, ya ket inomchan si Rebecca ay manasakfat isnan fangana. Siya nan anak Betuel ay anak cha Milca ken Nahor ay akhin Abraham. ¹⁶Nan nay ay magmagkit et chadlos ay khawis nan ilana ay fafai ya sisya'y egay kakapkappos. Pinmanad is kafofon ay namno isnan fangana sa et kasin linmamag. ¹⁷Alan et san faa ya kamakam ay nanab-at ken siya sa na't kanan, “Ay ad-i ngen mabfalin ta ominom ak isnan sana ay sinakchom?”

¹⁸“Mabfalin apo,” kinwanin Rebecca. Chag-as na't ya epas isnan fangana ay nangipainom ken siya. ¹⁹Kakwasan nan inminoman san faa kinwanin et nan magmagkit, “Painomek akhes nan kameliom engkhanay makainoman cha.”

²⁰Ala na't ya koyag isnan chanom is kaomin-inoman si enkik-iwi sa na't kasin pinay-an. Siya chi nan inangnena engkhana'y inpainomna am-in nan cheycha'y kameliona. ²¹Khinmigkhinek san faa ay mamob-oya ken Rebecca ta ilaena mo tet-ewa'y agtan Dios Apo is somyaan nan naibfaalana.

²²Osto ay inpainom Rebecca nan cheycha'y kamelio, ya ket inpafalan san faa nan nangina ay singsing ay fallitok, sa na't inpey is kaeleng nan magmagkit. Inpeyna akhes nan chwa ay chadchake ay fallitok ay khaching isnan chwa'y limana.

²³Sa na't kanan, "Ibfakham man mo sino nan amam? Ay wad-ay ngen mabfalin ay omyananmi is afongyo?"

²⁴"Si Betuel nan amak ay anak nan cha ikit ay Milca ken Nahor," kinwanin nan fafai. ²⁵"Angsan nan chakhami ya nan tapina ay kanen si kamelio is afongmi ya wad-ay akhes nan omyananyo."

²⁶Nenyongyong et san faa ay nenchayaw ken Dios Apo. ²⁷Kinwanina, "Machad-ayaw nan Dios Apo ay Dios Abraham ay apok, tay ipailana'y ipaila nan kinagkhawis ya kinamatalekna isnan apok. Inmipango isnan afong nan aag-in nan apok."

²⁸Nentatagtag et san magmagkit ay sinmaa is kawad cha inana, et inokhodna am-in nan inmat. ²⁹⁻³⁰Wad-ay ischi nan lalaki ay akhin Rebecca ay enngachan si Laban. Osto ay inilana nan singsing is kaeleng Rebecca, ya nan khaching is kalimana, ya sa na't chinngge nan infaagna ay kinwanin nan faa ken siya, ala na't ya tagtag is kafofon ay kawad-an san faan Abraham. Osto ay inomchan ischi, ya ket ay inilana san faa ay tinmatakcheg isnan sag-en nan kamelio is kafofon. ³¹Sa na't kanan, "Apo ay binindisyonan Dios Apo, ali ka ta somaa ta. Ay ke ka aped entetee isna? Wad-ay nan naisakhana ay omyananyo is afongmi, ya wad-ay akhes nan entey-an nan kameliom."

³²Sa et insaan Laban siya, sa na't eppasen nan awit nan cheycha'y kamelio ya inagtana is chakhami ya nan tapina'y kanen si kamelio. Inagtana akhes nan faan Abraham ya nan cheycha'y iib-ana is chanom ay iyowascha isnan sikicha. ³³Isnan nakhaowan nan kanencha, kinwanin san faa, "Ibfakhak ona nan khakhalak esa ak pay mangan."

"Ibfakham et achi," kinwanin Laban.

³⁴"Sak-en nan faan Abraham," kinwanina. ³⁵"Chachama nan namindisyonan Dios Apo isnan apok. Inpafaknangna. Inagtana siya is ansan ay karnilo, karching, faka, siping, fallitok, lallalaki ya fabfafai ay faa, kamelio ya dangki. ³⁶Nalakay et si Sara ay asawan nan apok isnan nangikimenana isnan anakcha ay lalaki. Et siya nan naigwaan nan am-in ay kwan nan apok. ³⁷Inpasapatan nan apok sak-en ta angnek nan infilina ay nangwanin, 'Ad-i ka omal-ala is fafai isna id Canaan is asawen nan anakko. ³⁸Omey ka magtek isnan cheycha'y papangafong ama ta ischi nan omal-am.' ³⁹Sak et pinoot isnan apok mo ngag nan angnek mo en-ad-i nan fafai ay makisaa, ⁴⁰ya kinwanina, 'Si Dios Apo ay omichad-alan et sa na ifaa nan anghelna ay mangifoweg ken sik-a ta somya nan omayam. Ya at makaala ka is asawan nan anakko isnan cheycha'y papangafong ama. ⁴¹Et sa ka yangkhay mawayaan isnan insapatam

mo ad-iyencha sik-a isnan omayam isnan papangafongko. Ya et maid maipabfasolam.'

⁴²“Issan inomchanak is kafofon id kawni, nenseg-ang ak ken Apo Dios ta mo ke fomachang. Kinwanik, ‘Dios Apo ay Dios nan apok ay si Abraham, mo sa ya omagtan ka is somyaan nan khakhalak ay nenfaatan idwani.

⁴³Chey, naay ak isnan nay fofon. Mo sak kanan isnan magmagkit ay omali ay manakcho en, “Pangngaasim ta omagtan ka is akit si inomek isnan sana'y sinakchom,” ⁴⁴ya sa na't kanan, “Wen, ominom ka, ta sak et somakcho akhes si inomen nan kameliom,” et asop ya siya chi nan mangammowak ay siya nan pinilim ay en-asawan nan anak nan apok.’ ⁴⁵Sisya'y cha ak enlowalo isnan semekko, ya ket inomchan si Rebecca ay manasakfat isnan fanga ay isakchowana. Pinmanad is kafofon, nanakcho ya linmamag, ya sak et kinomchaw is inomek. ⁴⁶Chag-as na't ya epas isnan fangana sa na't kanan, ‘Mabfalin apo. Ominom ka ya sak et akhes painomen nan sanacha'y kameliom.’ Siya chi et inminom ak sa na't akhes inpainom nan cheycha'y kameliok. ⁴⁷Sinalodsodko mo sino nan amana et kinwaninan si Betuel ay anak cha Nahor ken Milca. Sak et inpey nan singsing is kaelengna, ya nan chwa'y khaching isnan chwa'y limana. ⁴⁸Sak et nenyongyong ay nenchayaw ken Dios Apo, ay Dios Abraham ay nenfaa ken sak-en. Chinayawko siya ay nangipango ken sak-en isnan afong nan aag-in nan apok ay nangchanak isnan magmagkit ay asaw-en nan anak nan apok. ⁴⁹Idwani, laychek akhes ay chengngen ken chakayo, mo ipailayo nan kinagkhawis ya kinamatalekyo isnan apok paymo ad-i. Ibfakhayo ta ammok nan angnek.”

⁵⁰Sinmongfat cha Laban ken Betuel ay nangwanin, “Idwani, tay si Dios Apo nan nangitcho isnan nay ay maangnen, maid kasin mi kanan. ⁵¹Naay si Rebecca. Ayakhm et ta itakinmo ta siya's en-asawan nan anak nan apom ta maangnen nan initchon Dios Apo.” ⁵²Isnan nanngelan nan faan Abraham isna, nenfalintomeng ay nenyongyong ay nenchayaw ken Dios Apo. ⁵³Sa na't inapafala nan lopot, ya akon ay nakhaeb isnan fallitok ya nabfalom ay siping et inchowana ken Rebecca. Sa na't inchowana akhes nan nenkangina ay ilayadna isnan etad Rebecca ay lalaki ya nan inana.

⁵⁴Nangan ya inminom nan faan Abraham ya nan cheycha'y fowegna sa cha't inomyan ischi. Osto ay fomangon isnan wiit, ke na't kedchawen ay mangwanin, “Somaa kami't achi ay ome y isnan apok.”

⁵⁵Ngem ya ket ay inpakod nan sin-ina chaicha ay mangwanin, “Entee kayo kayet isna is esa'y chomingkho paymo sinpoo ay akhew, esa kayo't chadlo ome y.”

⁵⁶Ngem kinwanin nan faa, “Ad-i kayo koma omipakod tay nay inmagtan si Dios Apo is somyaan nan inmaliyak isna. Siya mo tomoli kami et isnan apok.”

⁵⁷“Tot-oyyen tako't yangkhay nan magmagkit mo ngag nan kanana,” insongfatcha. ⁵⁸Siya chi et inayakhan cha siya, sa cha't kanan, “Ay laychem ay maitakin kannay ken tona?”

“Wen, maitakin ak,” kinwanina.

⁵⁹Adi kad inpalofoscha't si Rebecca ya nan in-ina ay faa ay sikhod ay nangab-afa ken siya ta maitakin cha isnan chey faan Abraham ya nan takhona. ⁶⁰Sa et binindisyonan cha Laban si Rebecca ay nangwanin,

“Asop ya sik-a ay kafabfaiyak et makhanakhanak ka ta enfalin ka ay inan si kalifolifo.

Asop ya nan wanen-edmo et afakencha ya kowaencha nan ilin nan kafosocha!”

⁶¹Sa et nenligwat cha Rebecca ya nan fabfafai ay faana, sa cha't nenlokhan isnan kamelio ay omon-onod isnan faan Abraham ay somaa.

⁶²Idwani si akhes Isaac et nen-aton ya en nentee isnan malalango ay ponchag isnan apet nan Canaan isnan fofon ay makwanin, “Fofon si Enfibfiyag ay Omiila.” ⁶³Isnan nakhosfetana et finmala is kaponchag ay en nanad-alan, ke na't inila nan cheycha'y kamelio ay omal-ali. ⁶⁴Osto ay nenmonaang si Rebecca inilana't si Isaac ya nen-epas is kakamelio. ⁶⁵Sa na't salodsochen isnan faan Abraham ay mangwanin, “Sino man nan nay omal-ali ay manab-at ken chatako?”

“Siya chi nan apok,” kinwanina. Osto'y siya chi ya ket alan et Rebecca ya ap-ap isnan kamesna isnan apongotna.

⁶⁶Idwani inokhod nan faa ken Isaac nan am-in ay inangnena. ⁶⁷Siya chi et inyey Isaac si Rebecca isnan sikhod ay torcha ay afong ay nentey-an inana, et inasawana. Chadlos nan layad Isaac ken Rebecca et naliwliwa olay mo natey si inana.

Nan Tap-ina ay Wanen-ed Abraham

(1 Cronicas 1:32-33)

25 ¹Inmasawa kasin si Abraham is enngachan si Ketura. ²Et inyanakna cha Zimran, Jocsan, Medan, Midian, Isbak ya si Sua.

³Si Jocsan nan aman cha Seba ken Dedan. Si Dedan nan nalpowan nan cheycha'y makwanin Assurim, Letusim ya nan cheycha'y Leummim.

⁴Nan lallalaki ay an-ak Midian et cha Efa, Efer, Hanoc, Abida ya si Eldaa. Nalpo am-in chana ken Ketura.

⁵Am-in ay kwan Abraham, inpatawidna ken Isaac. ⁶Ngem issan sisya'y matatakhawana, wad-ay akhes nan cha na inlayad isnan cheycha'y tap-ina ay an-akna ay lallalaki isnan kasina inasawa. Sa na't inpaeeey chaicha is apet falaan si akhew ay en cha entey-an ta maiyadchawi cha ken Isaac.

Nan Nateyan Abraham

⁷⁻⁸Natakhotakho si Abraham engkhana'y nentawen is sinkhasot ya piton poo ya lima, sa et natey. Khawis nan eteyna tay nalakalakay.

⁹Inkaob cha Isaac ken Ismael ay an-akna siya isnan liyang id Macpela isnan oma ay apet falaan si akhew id Mamre, ay sikhod ay kwan Efron ay

anak Zohar ay Heteo. ¹⁰Siya chi san oma ay linakwan Abraham ken siya. Ischi nan naikaofan cha Abraham ay sin-asawa. ¹¹Natey et si Abraham, ya si Isaac nentee isnan sag-en nan makwanin, “Fofon si Enfibfiyag ay Omiila.” Et binindisyonan Apo Dios siya.

Nan Wanen-ed Ismael
(1 Cronicas 1:28-31)

¹²Idwani, siya chana nan wanen-ed Ismael ay anak Abraham ken Agar ay iyEgipto ay faan asawana'y Sara. ¹³Siya chana nan lallalaki ay an-ak Ismael: Si Nebayot nan yon-a, misned si Kedar, sa et cha Adbeel, Mibsam, ¹⁴Misma, Duma, Masa, ¹⁵Hadad, Tema, Jetur, Nafis, ya si Kedema ay alilis. ¹⁶Siya chana nan nalpowan nan sinpoo ya chwa ay pangapo, et nan kannay ngachancha nan naingachan isnan ili ay wad-ayancha ya nan enkakampowancha. ¹⁷Natakhoktakho si Ismael engkhana'y nentawen is sinkhasot ya tolon poo ya pito, sa et natey. ¹⁸Inmili nan cheycha'y wanen-ed Ismael isnan lota ay nenfet-akan nan Havila ya nan Sur, is apet falaan si akhew id Egipto, isnan chalan ay enpaAsiria. Sinmiyan cha isnan inmiliyan nan tap-in nan wanen-ed Abraham.

Nan Naiyanakan cha Esau ken Jacob

¹⁹Naay nan kaokhochan Isaac ay anak Abraham. ²⁰Entawen si Isaac is epat poo isnan nangasaw-ana ken Rebecca ay akhin Laban ya anak Betuel (ay Arameo ay iMesopotamia). ²¹Tay ad-i omanak si Rebecca, nenseg-aseg-ang si Isaac ken Dios Apo maipoon ken siya. Sineg-angan Dios Apo si Isaac et naliton si Rebecca. ²²Apik nan inlitora, ya isnan naililitonancha kag cha cha en-onong is kapotona. Sa et kanan Rebecca, “En man chadlos maangnen na ken sak-en ay?” Sa et en nensalodsod ken Dios Apo.

²³Kinwanin et Dios Apo ken siya,
“Enchwa ay ili nan ilillitonmo.
Et sam ikimen nan chwa ay takho
ay at enkhinnola nan wanen-edcha.
At mafifikas nan wanen-ed nan annochi.
Siya, nan yon-a et iyapowan nan annochina.”

²⁴Awni ya inomchan nan enkimenan Rebecca, ya ke na't inyanak nan apik ay lallalaki. ²⁵Enkilat nan yon-a ya nachotchotan nan am-in ay awakna. Isonga nangadnan si Esau.^c ²⁶Sa et fomala nan annochi ay mangeegnan isnan pagpakhachan nan yon-a, et nay nangadnan si Jacob.^d Entawen si Isaac is enem poo issan naiyanakan nan naycha'y apik.

^c 25:25 Nan kadngelan nan ngachan ay Jacob isnan kalin si Hebreo et, **pagpakhachan**.

^d 25:26 Nan kadngelan nan ngachan ay Edom isnan kalin si Hebreo et, **enkilat**.

Nan Nangilakwan Esau isnan Kalentekhana ay Yon-a

²⁷Naengngan et nan sin-akhi. Nenfalin ay omaanop si Esau ya is kaponchag nan kad-in nentey-ana. Nay met achi si Jacob et nan kakhigkhinek ay fiyag nan laychena, ya is kakampocha nan kad-in enchonowana. ²⁸Laylaychen Isaac si Esau tay khankhanasena ay manifo isnan an-anopana. Ngem si Rebecca et si Jacob nan laylaychena.

²⁹Isnan namingsan, cha entanek si Jacob isnan kotilas. Ket ay sinmaa si Esau ay naowaowat ay namoknag. ³⁰Kinwanina et ken Jacob, “Chadlos ak naowaowat. Omagtan ka man isnan sana’y enkilat ay cham lay-aken.” (Siya na nan khotokna is nangadnan si Esau is Edom.)^e

³¹Ket ay kanan Jacob, “Agtak sik-a mo kem et isokat nan kalentekham ay yon-a ay anak.”

³²“Siya man et tay ke ak chadlos matmatey isnan owatko. Ngag kay nan silfin nan kalentekhak ay enyon-a?” kinwanin Esau.

³³Sa et kanan Jacob, “Isapatam achi ona ay ichowam ken sak-en nan kalentekham.”

Siya chi’t ya nensapata si Esau, et inchowana nan kalentekhana ay kinayon-a ken Jacob. ³⁴Inagtan et Jacob isnan tinapay ya nan linay-akna. Nangan ya inminom si Esau, sa et komaan. Eg-ayna finalor nan pateg nan kalentekhana ay yon-a ay anak.

Nan Inmiliyan Isaac id Gerar

26 ¹Idwani wad-ay nan fitil ay inomchan id Canaan ya teken mo nan inomchan ay fitil issan matatakhowan Abraham. Adi kad inmey si Isaac id Gerar ken Abimelec ay alin nan Filisteo. ²Siya sa tay apchas nenpaila si Dios Apo ken siya ay nangwanin, “Ad-i ka omey id Egipto, mod-i ket itot-oloymo ay entee isnad Canaan isnan olay entona ay ifaagko ken sik-a. ³Wen, entee ka isna, et wad-ay ak ay manatakcho ken sik-a ya bindisyonak sik-a. Et ichowak am-in chana ay ili ken sik-a ya isnan cheycha’y wanen-edmo. Angnek ay angnen nan insapatak ken amam ay Abraham. ⁴Pagkhanagkhanakek nan wanen-edmo ta kag cha isnan kaangsan nan tokwifi id chaya, ya at ichowak ken chaicha am-in nan nay ay lota. Ya am-in ay takho isnan lofong et mabindisyonan cha maichalan ken sik-a.^f ⁵Bindisyonak sik-a tay pinatin Abraham nan kinwanik ya inangnena am-in nan lenteg ya filinko.”

⁶Adi kad nentee si Isaac id Gerar. ⁷Idwani isnan nensalodsochan nan lallalaki ischi mipoon ken asawana, aped na kinwanin akhina si Rebecca,

^e 25:30 Mabfalin akhes ay siya na nan laychena ay kanan: “Am-in ay kailiili isnan olay entona, et komchaw ken sak-en is khomawisancha ay kag nan angnek ay mamindisyon ken sik-a ya nan wanen-edmo.” ^f 26:4 Nan ayen nan Seba isnan kalin si Hebreo et, **sapata**, isonga nan ngachan nan fofon et, **fofon si sapata**.

tay omegyat. Kanana en mo ibfakhana ay asawana siya, et mabfalin ay at pateyenchay siya ta alaencha si Rebecca, tay khag-awis nan ilana ay fafai. ⁸Isnan inmannongancha ischi ya ket osto ay cha entamtam-aw si Abimelec, inilana ay ya ke pet en-asilayad cha Isaac ken Rebecca. ⁹Sa na't inpaayag si Isaac ay nangwanin, "Asawam pet siya ya! Em man kinwanin sin-akhi kayo ay?"

Ke na't insongfat ay nangwanin, "Kanak man en ta ket lang ya mapatey ak mo ifaagko ay asawak siya."

¹⁰"Ngag kan na is inangnem ken chakami?" kinwanin Abimelec. "To! at achi koma malanoy nan aped mangiseypan nan esa'y takhok ken asawam mo san ya! Ya et sik-a nan khotok nan enfasolanmi!" ¹¹Siya chi ya ket finagfag-an Abimelec am-in nan takhona: "Olay sino issa nan mangis-isik ken chaton-a ay sin-asawa et maipapatey."

¹²Isnan kawad cha Isaac isnan chey ay ili, cha cha nensama, ya isnan chey ay tawen ad-acha nan inanina tay maminkhasot nan kaad-achana isnan chey inis-ekcha, tay binindisyonan Dios Apo. ¹³Nentot-oloy nan sinomyaan nan fiyagna ya finmaknafaknang. ¹⁴Tay angsaangsan nan karnilo, faka ya faana, inmapal et nan cheycha'y Filisteo ken siya. ¹⁵Et khinab-onancha nan am-in ay fofon ay sikhod ay kinaofan nan cheycha'y faan amana ay Abraham issan natatakhowana.

¹⁶Ya ket kinwanin Abimelec ken Isaac, "Komaan ka et isnan ilimi, tay nay nenfalin kayo ay mafikfikas mo chakami." ¹⁷Siya chi ya ket nen-aton cha Isaac isnan kadchalolog id Gerar, et ischi nan nentey-ancha. ¹⁸s

Kasin inpakaobna nan cheycha'y fofon ay nakaofan issan sisya'y matatakhowan Abraham, ngem issan nateyana awni ya ket khinab-onan kasin nan cheycha'y Filisteo. Et khechangna'y inpangachan Isaac nan inpangachan amana isnan cheycha'y fofon.

¹⁹Kinmaob kasin nan cheycha'y faan Isaac is fofon isnan chalolog ay kawadcha, et wad-ay nan inchanancha ay chanom. ²⁰Ngem awni ya ket ay nakisoma nan cheycha'y enaspastor ay iGerar isnan cheycha'y papaspastolen Isaac. Kinwanicha, "Nan nay ay chanom et chanommi na!" Tay siya chi, nginadnan et Isaac nan chey ay fofon is **Soma**.

²¹Kasin kinmaob nan cheycha'y takhon Isaac is taken ay fofon, nay met achi finmala kasin nan soma. Siya akhes chi nan nenngadnan Isaac ischi is **Khola**. ²²Khinmeg-ed kasin cha Isaac ya kinmaob kasin is taken ay fofon. Maid chadlo finmala is sosma isnan nangaofancha ischi, nay et inpangachan Isaac chi is **Wayawaya**. Kinwanina, "Nay et inagtan Dios Apo chatako is nawaya ay entey-an chadlo isnan nay ay lota. At enkhagkhawis tako isna."

²³Awni ya ket nen-aton cha Isaac et inmey cha id Beerseba. ²⁴Isnan chey kannay ay lafi nenpaila si Dios Apo ken siya ay nangwanin, "Sak-en nan Dios amam ay Abraham. Ad-i ka omegyat, tay wad-ay ak ken sik-a.

At bindisyonak sik-a ya at pagkhanagkhanakek nan wanen-edmo khapo isnan inkalik ken Abraham ay faak.”²⁵ Tinmoping si Isaac ischi si altar et nenchayaw ken Dios Apo. Khinmaeb is nenkampowancha, sa et kinmaob nan faana is fofon ischi.

Nan Pechen cha Isaac ken Abimelec

²⁶Awni ya ket inmey si Abimelec ay nalpo id Gerar ay mangila ken Isaac. Kadwana si Ahuzzat ay manogtokhon ken siya ya si Ficol ay apon nan sorchachona. ²⁷Kinwanin et Isaac, “En kayo man inmali ay? Ya ngag man mo lomilikhet kayo ya inmpakaan kayo isnan iliyo?”

²⁸Sa cha't kanan, “Idwanin ammomi ay wad-ay si Dios Apo ken sik-a, ya kananmi ay khawis koma mo matotyta tako ta khab-en tako nan pechen. Laychenmi ay ikkalim ²⁹ta sa ka ad-i omis-isik ay kag akhes isnan inangnenmi ay egay nangis-isik ken sik-a. Khinagkhawismi sik-a ya inpaligwatmi sik-a ay enkhagkhawis. Idwanin, chadlos maila ay binindisyonan Dios Apo sik-a.” ³⁰Sa et inpiyastaan Isaac chaicha, et nangan ya inminom cha. ³¹Isnan kawitana waschin et nangisapata isnan inkalina. Kakwasana, inpaligwat Isaac chaicha et nasisyan cha ya wad-ay et ornoscha.

³²Isnan chey ay akhew, inomchan nan faan Isaac ay nangifaag mipoon isnan kinaofancha ay fofon. Kinwanicha, “Wad-ay nan inchananmi ay chanom.” ³³Idwani nginadnan Isaac nan chey fofon is **Seba**. Siya na nan inangnen nan ili ay Beerseba[§] ay nangadnan.

Nan Mangmangili ay Asawan Esau

³⁴Isnan nentawenan Esau is epat poo inasawana nan chwa'y mamagkit ay Heteo: si Judit ay anak Beeri ya si Basemat ay anak Elon. ³⁵Chaicha nan maikhapowan nan ensikhafan nan semek cha Isaac ken Rebecca ay katokhangancha.

Nan Mamindisyonan Isaac ken Jacob

27 ¹Nalakalakay et si Isaac ya ad-i makaila. Idwani inpaayagna si Esau ay yon-a isnan an-akna sa na't kanan, “Anak.”

“Naay ak, ama,” insongfat Esau.

²Kinwanin Isaac, “Ilaem, nalakay ak et ya ad-i kaammowan nan mateyak. ³Alaem nan pantolaymo ta en ka manganop. ⁴Sam et otowen isnan mam-is ay oto ay laylaychek, sam et khaowen ta kanek. Et mo nakakkanan ak sak et bindisyonan sik-a isnan sisya'y matatakhawak.”

⁵Idwani wad-ay pet si Rebecca ay mamange isnan cha kanan Isaac ken Esau. Ya isnan en nanganopan Esau, ⁶kinwanin Rebecca ken Jacob,

§ 26:33 Nan fayascha issan chey et nakhaeb isnan ofas.

“Chinggek nan kinwanin امام isnan yon-am. Kinwanina, ⁷“En ka manganop si otowem is mam-is ay sibfak. Et mo makakanan ak sak et bindisyonan sik-a isnan sakhang Dios Apo isnan sisya'y matatakhawak.’ ⁸Idwanin, anakko, chengngem nan kanak ya angnem nan ifaagko. ⁹En ka isnan kawad nan cheycha'y karching ta piliyem nan chwa'y alaalarmes ay innanak ta otowek isnan mam-is ay oto ay laylaychen امام, ¹⁰sam et iyey ta sibfana ta sa na't bindisyonan sik-a isnan sisya'y matatakhawana.”

¹¹Nay met achi kinwanin Jacob ken inana, “Ya ke nangingchohotchot si Esau ya! Ngem maid chotchot nan kopkopko. ¹²Mo komappos si ama ya maammowana ay chak pet fab-aliyan siya, at faken et nan mabindisyonak is pad-anek, mod-i ket nan madchosaak.”

¹³Sa et kanan inana, “Ngag ngotom ta sak-en nan somakhongan nan chosa, anakko. Angnem et yangkhay nan ifaagko. En ka't alaen nan cheycha'y innanak si karching.” ¹⁴Et en inalán Jacob nan cheycha'y karching, sa na't inyey ken inana ay nangoto isnan mam-is ay oto ay laylaychen Isaac. ¹⁵Sa et alaen Rebecca nan cheycha'y kakhawisan ay fachon Esau ay yon-a ay iniigtona ya inpafachona ken Jacob ay annochi. ¹⁶Sa na't inyey nan kochil san karching isnan liman Jacob ya is kafakhangna ay maid chotchot. ¹⁷Sa na't inchowa ken Jacob nan khinaona ay mam-is ay ischa ya nan tinapay ay inotona.

¹⁸Sa et alan Jacob ya eey ken amana. Sa na't kanan, “Ama.”

“Ay?” insongfat Isaac. “Sino ka anakko?”

¹⁹“Sak-en si Esau. Nan yon-a isnan an-akmo,” insongfat Jacob.

“Inangnek nan infilinmo. Fomangon ka et man, tay naay nan inotok ay inanopak. Mangan ka ta sa ka't bomindisyon.”

²⁰“Ya ke sin-ak-itan yangkhay nan en ka nanganopan ya ke ka't sa na'y sinmaa kannay anakko?” kinwanin Isaac.

“Finmachang si Dios Apo ay Diosmo,” insongfat Jacob.

²¹“Somag-en ka ed ta kapokapek sik-a. Sik-a ngen tet-ewa si Esau?” kinwanin Isaac. ²²Sinmag-en tet-ewa si Jacob ken amana, et kinapokap Isaac nan anakna ay nangwanin, “Kag kalin Jacob nan kalim, ngem ya ke liman pet Esau nan limam.” ²³Eg-ayna finigfig ay si Jacob chi tay nangingchohotchot nan limana ay kag ken Esau. Isnan nganngani bindisyonana si Jacob, ²⁴kasina't sinalodsod ay nangwanin, “Ay tet-ewa ngen ay si Esau ka?”

“Wen, sak-en,” insongfat Jacob.

²⁵Kinwanin et Isaac, “Yaim et nan inotom ay inanopam, ta mangan ak sak et bindisyonan sik-a.” Sa et inyey Jacob et nangan, ya inchoona akhes nan fayas ya inminom. ²⁶Kinwanin amana, “Somag-en ka anakko ta fomisito ka.” ²⁷Isnan sinmag-enan Jacob ay namisito ken amana, sinongsong et Isaac nan akhob nan fachona ke na't ay bindisyonan ay nangwanin,

“Nan khag-awis ay sayongosong nan anakko
 et kag isnan sayongosong nan ponchag
 ay binindisyonan Dios Apo.
 28 Asop ya kad-in ebfen Apo Dios nan lotam isnan ormo
 ay malpo id chaya ya igwana ken sik-a nan malweb ay lota!
 Asop ya pafegkhasena nan isamam
 ya ta lomifas nan fayasmo.^h
 29 Asop ya ichowana nan takho isnan kailiili
 ay ensilfi ken sik-a.
 Asop ya enfalintomeng cha am-in ay mangipaila
 ay naiyornos cha ken sik-a.
 Iyapowam nan iib-am.
 Asop ya nan wanen-ed inam et enfalintomeng cha
 ay mangipaila ay patpatiyencha sik-a.
 Machosa koma nan cheycha'y mangamsiw ken sik-a,
 ya mabindisyonan nan cheycha'y mamindisyon ken sik-a!”

Nan Komchawan Esau is Bindisyon ken Amana

30 Kinmaan et si Jacob isnan kakwasan nan namindisyonan Isaac ken siya. Ket ay osto ay kakak-aan si Jacob ya sa na et si Esau ay kasas-aa ay nanganop. 31 Sa et akhes inmoto is mam-is ay oto sa na't ala ya eey ken amana ay nangwanin, “Fomangon ka et man, tay naay nan inotok ay inanopak. Mangan ka ta sa ka't bomindisyon.”

32 “Sino ka mampet?” sinalodsod Isaac.

“Si Esau ak. Nan yon-a isnan an-akmo,” kinwanin Esau.

33 Ya ket ay chadlos enpap-ayegpeg si Isaac ay nangwanin, “Sino mampet nan nangiyali isnan inanopana ay apchas ko sinibfan, awni ya ke ka't wad-ay? Apchas ko et achi inchawchaw ken siya nan bindisyon, ya nay maangnen ay maangnen ken siya.”

34 Isnan nanngelan Esau isna, ke na't inpapangekhe ay nen-akha ya chadlos nenngegnege ay nangwanin, “Bomindisyon ka achi akhes ama!”

35 “Inmali nan annochim ay sinmailo, et apchas na inala nan ento mo ichowak ken sik-a ay bindisyon,” kinwanin Isaac.

36 “Maikadwa et na is lomokwalokwana. Amfoyakas pet si Jacobⁱ nan ngachana. Inalana nan kalentekhak ay enyon-a. Ya chey, inalana kayet nan kabindisyonak. Maid ngen paat nakhayad is ichawchawmo ay bindisyon ken sak-en, ama?”

37 Sinmongfat si Isaac ay mangwanin, “Apchas ko't pay inpey siya ay mangiyapo ken sik-a, ya nenfalinek ay faana nan am-in ay iib-ana.

^h 27:28 Nan kadngelan nan ngachan Jacob isnan kalin si Hebreo et, **fab-ali**. ⁱ 27:36 Nan osto ay naisolat isnan Hebreo isna et, “*at kaanem nan sallongna isnan fakhangmo.*”

Inchowak et ken siya nan lomwefan nan molana ya nan lomifasan nan fayasna. Maid et achi mabfalin ay ichawchawko ken sik-a, anakko!”

³⁸Intoloy Esau ay nenseg-aseg-ang ken amana ay nangwanin, “Ay ke es-esang ngen yangkhay nan mabfalin ay ichawchawmo ay bindisyon? Bindisyonam akhes sak-en achi ama!” kinwanina ay nangipapangekhe ay en-akha.

³⁹Kinwanin et Isaac ken siya,

“Chey, ilam. At adchawi nan entey-am isnan malweb ay lota.

Ya at maid ormo ay malpo'd chaya is mangfe isnan lotam.

⁴⁰At nan fadyok nan ikatakhom

ya at enfaan nan annochim sik-a.

Nay met achi mo iyangam ay mangonong ken siya,

et mabfalin ay maikasiw ka isnan kamabfalina.”^j

⁴¹Liligten et Esau nan annochina tay isnan bindisyon ay inchowan amacha ken Jacob. Kinwanin Esau, “Ad-i fali tay nganngani et ay matey si ama. Et sak pateyen si Jacob.”

⁴²Nay met achi naifaag ken Rebecca nan semsemken Esau, ya inpaayagna si Jacob ay mangwanin, “Anak. Chey, liwliw-en Esau nan semekna ay mangwanin pateyena sik-a. ⁴³Idwani mampay anakko, angnem nan ifaagko. Enligwat ka ta lomayaw ka kannay ay ome y id Haran is ken Laban ay etadko. ⁴⁴Kanatee ka ken siya engkhana ay mafaew nan songet nan yon-am. ⁴⁵At awni't khechangna'y malichongana nan inangnem ken siya. Et sak komwani is en mangayag ken sik-a. Ad-ik laychen ay mamaid kayo ay chwa ay an-akko isnan esa'y akhew.”

Nan Nangipaligwatan Isaac ken Jacob ay Ome y ken Laban

⁴⁶Sa et kinwanin Rebecca ken Isaac, “Ke ak chadlo maoma isnan mangmangili ay asaswan Esau. Mo mangasawa akhes si Jacob isnan esang isnan naycha'y fabfafai ay Heteo, ngag et nan fongaek ay matatakho?”

28 ¹Sa et inayakhan Isaac si Jacob sa na't binindisyonan ya infilina ken siya ay mangwanin, “Ad-im as-asaw-en nan iCanaan.

²Enligwat ka et ta ome y ka id Mesopotamia ken ikitmo ay Betuel ta siya's mangasaw-am isnan esa isnan cheycha'y an-ak alitaom ay Laban.

³Asop ya si Apo Dios ay Makabfalin Am-in et bindisyonana sik-a ya pagkhanagkhanakena sik-a ta enfalin ka ay aman nan katakhotakho isnan ansan ay ili! ⁴Asop ya bindisyonana sik-a ya nan wanen-edmo

^j 27:40 Mabfalin akhes ay siya na nan laychena ay kanan: “Am-in ay kailiili isnan olay entona, et komchaw cha ken sak-en is khomawisancha ay kag nan angnek ay menbindisyon ken sik-a ya nan wanen-edmo.”

ay kag isnan namindisyonana ken Abraham, ta sam enkwa nan nay ay lota ay nentetey-am ya inchowan Apo Dios ken Abraham!”⁵ Siya chi et inpaligwat Isaac si Jacob ay omey id Mesopotamia ken Laban ay anak Betuel ay Arameo ya akhin Rebecca ay inan cha Jacob ken Esau.

Nan Kasin Inmasaw-an Esau

⁶Idwani ket ay inammowan Esau nan namindisyonan Isaac ken Jacob ya nan nangipaligwatana ken siya ay omey id Mesopotamia ay en omanap sid-i is asawaena. Inammowana akhes ay issan namindisyonana ken Jacob, et infilina akhes kannay ta ad-i mangas-asawa isnan iCanaan. ⁷Inammowana ay pinatin Jacob cha amana ken inana ya inmey id Mesopotamia. ⁸Naawatan Esau ay ad-i pet laychen Isaac nan fabfafain si iCanaan, ⁹et nay inmey ken Ismael ay anak Abraham, ya inmasawa is esang kayet ay si Mahalat, ay akhin Nebayot ay anak Ismael.

Nan It-itaw Jacob id Betel

¹⁰Tinaynan Jacob id Beerseba ya nenligwat ay omey id Haran. ¹¹Ya isnan nalonokhan nan akhew ket ay inomyan isnan inomchanana. Inmala is fato ischi ay nenponganana ya naseyep. ¹²Nen-it-itaw si Jacob et inilana nan agchan ay enpatikid id chaya, ya ket wad-ay nan angheles ay cha manikid ya cha pomanad ischi. ¹³Ya wad-ay akhes si Dios Apo ay manatakcho ken siya. Kinwanina, “Sak-en nan Apo ay Dios Abraham ya si Isaac. Nan nay ay lota ay maseseypam et ichowak ken sik-a ya isnan wanen-edmo. ¹⁴At kag chapog isnan lota nan kaangsan nan cheycha'y wanen-edmo ya maiwalas cha isnan olay entona issa, ya at bindisyonak nan am-in ay ili maichalan ken sik-a ya nan wanen-edmo.”^k ¹⁵Sesemkem ay at wad-ay ak ken sik-a ya isas-alakak sik-a isnan am-in ay omayam. At isakhongko sik-a isnan nay ay lota. Ad-ik og-ogkhayen sik-a mod-i ket tatakchoweik sik-a ay mangangnen isnan am-in ay inkalik ken sik-a.”

¹⁶Ket ay nenlikna si Jacob sa na't kanan, “To! Wad-ay pet nan Dios Apo isna! Ke pet wad-ay siya isna ya ad-ik am-ammo!” ¹⁷Inmegyat sa na't kanan, “Ya ke pet kakaegyat na's lota ay! Maid kasin teken ay nen-afong sina mod-i ket si Apo Dios ya siya na nan segpan ay omey id chaya!”

¹⁸Sa et isnan nawiitana finmangon si Jacob. Inalana san fato ay pinonganana sa na't tinood ay panemsemkana. Sa na't finokfokan isnan lana ta ichoona ken Apo Dios. ¹⁹Et nginadnana nan chey ay lota is Betel.^l (Luz nan sikhod ay ngachan nan ili ay sag-en san inomyanana.) ²⁰Sa et insapatan Jacob ken Apo Dios ay nangwanin, “Mo wawawawad-ay ka ken sak-en ay omisas-alak isnan nay ay chak enfaatan, ya sa ka't pomakan

^k 28:14 Nan ayen nan ngachan ay Betel isnan kalin si Hebreo et, **afong Apo Dios.**

^l 28:19 Mabfalin akhes ay nan laychena ay kanan et tekteken nan ilan nan matana.

ya fomacho, ²¹ya pasakhongem sak-en ay enkhagkhawis isnan afong ama, et sik-a Dios Apo nan enDiosko. ²²Nan nay fato ay tinoodko ay panemsemkan et siya nan enchad-ayawan ay afongmo, ya at ichowak ken sik-a nan pagkapoon nan am-in ay cham ichowa ken sak-en.”

Nan Inomchanan Jacob isnan Afong Laban

29 ¹Intoloy Jacob ay nenfaat et inmey isnan ili ay apet falaan si akhew. ²Ya ket ay inilana nan fofon is kaponchag ay kawad nan tolo'y pangfon si karnilo ay inoomfon isnan lilwes nan fofon. Siya chi nan maipain-inoman nan karnilo, et wad-ay nan chakchakowag ay fato ay tangebna. ³Et mo naamoamong cha't am-in nan cheycha'y karnilo ischi, ome'y cha nan enpaspastor ay mangolin isnan fato ta painomencha nan karnilocha, sa cha't kasin tangfan.

⁴“Ento man nan iliyo ay kakakyong?” sinalodsod Jacob isnan cheycha'y enpaspastor.

“iHaran kami,” insongfatcha.

⁵“Ay ammoyo ngen si Laban ay anak Nahor?” kinwanina.

“Wen, ammomi,” kanancha.

⁶“Ay enkhagkhawis ngen?”

“Wen enkhagkhawis,” kinwanicha. “Ilaem, naay nan magmagkitna ay si Raquel ay mangiyali isnan karnilocha.”

⁷Kinwanin Jacob, “Ya ke masapa ay? Misoyaw ya! Aw-awni sa yo aponen nan karnilo. En yo man et ad-i painomen chaicha ta sa yo't en paanglochen kasin chaicha ay?”

⁸Sa cha't kanan, “Ad-i achi mabfalin tay engkhana ona ay wad-ay am-in nan enpaspastor ya nan karnilocha isna, esa pay maolin nan tangeb nan fofon ya sa mi't painomen chaicha.”

⁹Sisya'y cha kayet makitot-oya si Jacob ya ket wad-ay et si Raquel ay mangiyali isnan karnilocha ay ipaspastorna. ¹⁰Osto ay inilan Jacob nan kafabfaiyana ay si Raquel ya nan karnilon alitaona ay Laban, ya ket inmey is kafofon ay nangolin isnan tangebna ya inpainomna nan cheycha'y karnilo. ¹¹Sa na't fisitowen si Raquel ya nen-akha isnan lagsakna. ¹²Kinwanina, “Sak-en nan kaanakan amam, ya anak Rebecca.”

Alan et Raquel ya tagtag ay en nangifaag ken amana. ¹³Et issan nanngelan amana mipoon ken Jacob ay kaanakana, natanagtag ay en manab-at ken siya, sa na't ala ya kawe ya fisito ken siya, sa na't isaa. Isnan nangokhochan Jacob isnan am-in ay inmat, ¹⁴kinwanin Laban, “Wen, tet-ewa, chadlos ta sinpangib-a. Awakko ya chalak sik-a.” Et nentee si Jacob ischi is esa'y fowan.

Nan Nangnen Jacob ay Nangasawa isnan Anak Laban

¹⁵Kinwanin Laban ken Jacob, “Ad-i khapo tay sin-ama ta ya aped ka enchonchono ken sak-en ay maid lagfom. Kaat pay nan laychem ay

lagfom?” ¹⁶Idwanin, wad-ay nan chwa ay magmagkit Laban: si Lea ay yon-a ya si Raquel ay annochi. ¹⁷Khag-awis^m nan matan Lea ngem khag-awis nan awak Raquel ya kalal-ayad.

¹⁸Tay chachama nan layad Jacob ken Raquel, kinwanina, “Enchono ak is pito'y tawen ken sik-a mo ichowam si Raquel ay en-asawak.”

¹⁹Sinmongfat si Laban ay nangwanin, “Khagkhag-awis mo sik-a's mangipaasaw-ak ken siya mo nan teken. Makitee ka't ken sak-en.” ²⁰Sa et nenchono si Jacob is pito ay tawen ta mangasaw-ana ken Raquel, et kag yangkhay akit ay akhew chi ken siya tay isnan chadlos ay layadna ken siya.

²¹Awni ya ket ay kinwanin Jacob ken Laban, “Nay et nakwas nan pito'y tawen. Asaw-ek et achi nan anakmo!” ²²Adi kad nenpakasar et si Laban ya inayakhana am-in nan omili ischi. ²³Nay met achi isnan chey ay lafi, ento mo si Raquel ya ket ay si Lea nan inyey Laban ken Jacob. Et inchipan Jacob siya. ²⁴(Inchowan akhes Laban nan faana ay si Zilpa ken Lea ta enkafachangna.) ²⁵Eg-ay inam-ammowan Jacob ay ya ke pet si Lea nan inchipana engkhana'y nawiit. Ala na't ya eey ken Laban ay nangwanin, “Ngag man chi's inangnem ken sak-en? Nenchono ak ta asaw-ek si Raquel ya ke ka't ay linmoko?”

²⁶Kinwanin et Laban, “Wen, tay isnan ekhad isna, ad-i mabfalin ay mang-ona nan annochi ay paafongen nan ama esa pay nan yon-a. ²⁷Awni ta makwas ona nan nay ay chomingkho ay am-among sak et ichowa si Raquel, mo kasin ka enchono ken sak-en is pito kayet ay tawen.” ²⁸Tinan-oyan Jacob chi et isnan nakwasan san chomingkho ay am-among si kasar, inchowan Laban si Raquel ken Jacob ta en-asawana. ²⁹(Inchowan akhes Laban nan faana ay si Bilha ken Raquel ta enkafachangna.) ³⁰Adi kad idwanin, inseyep et akhes Jacob si Raquel, et wadwad-ay ay linaylayadna siya mo si Lea. Sa et nenchono kasin ken Laban is pito kayet ay tawen.

Nan Anan-ak ay Winad-ay Jacob

³¹Isnan nangil-an Dios Apo ay akit nan layad Jacob ken Lea, inpakhanakna siya. Ngem si Raquel maid paat anakna. ³²Naliton si Lea et inmanak is lalaki. Ke na't kanan, “Inilan Dios Apo nan likhatko, et idwanin at lomaylayad chadlo si asawak.” Siya na nan khotokna ay nginadnana nan anakna is Ruben.” ³³Naliton kasin si Lea ya inmanak kayet is lalaki. “Inchowan kayet Dios Apo nan nay anakko tay chinngena ay ad-i ak malal-ayad,” kinwanina. Adi kad nginadnana't is Simeon.^o

---

^m 29:17 Nan kadngelan nan ngachan ay Ruben isnan kalin si Hebreo et, **Ilaem nan anak ay lalaki**, paymo, **Inilana nan makorkolak**.   ⁿ 29:32 Nan kadngelan nan Simeon isnan kalin si Hebreo et, **chengngen**.   ^o 29:33 Nan kadngelan nan ngachan ay Levi isnan kalin si Hebreo et, **nakapet**.

³⁴Kasin kayet naliton, et lalaki kayet nan inyanakna, sa na't kanan, "Idwani at nakapet si asawak ken sak-en tay tolo et ay lallalaki nan inyanakko ken siya." Isonga nginadnana is Levi.^p ³⁵Naliton kasin ya inyanakna nan ikap-at ay lalaki, sa na't kanan, "Idwani ichad-ayawko si Dios Apo." Khapo tay siya chi nginadnana nan onga is Juda.^q Awni pay ya ket tinmoyeng nan en-anakana.

30 ¹Isnan nangil-an Raquel ay maid anakcha ken Jacob ya ket inmapal ken yon-ana. Kinwanina't ken Jacob, "Omagtan ka is anakko. Tay mo ad-i ka et matey ak."

²Sinmonget si Jacob ken Raquel sa na't kanan, "Ay ke ak man Dios? Siya met nan nangiyad-i isnan enlitonam."

³Kinwanin Raquel, "Naay si Bilha ay faak. Idchipam ta way anakko ay malpo ken siya. Ta siya chi ay makwani ak ay ina maichalan ken siya."

⁴Adi kad inchowana si Bilha ken Jacob et inseyepna. ⁵Naliton si Bilha et inyanakna nan esa'y lalaki ay winad-ay Jacob. ⁶Kinwanin et Raquel, "Nay et chadlo inmagtan si Apo Dios is kalentekhak, et chinngena nan segseg-angko ya nay et inmagtan is anakko ay lalaki." Siya chi nan khotokna ay nginadnana nan chey ay onga is Dan.^r ⁷Naliton kasin si Bilha et inyanakna kasin nan esang kayet ay lalaki ay anakna ken Jacob. ⁸Kinwanin Raquel, "Nakiapes ak ay ostoosto ken yon-ak et nay nangafak ak." Isonga nginadnana is Neftali.^s

⁹Isnan nangil-an Lea ay tinmoyeng et nan en-anakana, inchowana't nan faana ay si Zilpa ken Jacob ta asaw-ena. ¹⁰Sa et inmanak si Zilpa is lalaki. ¹¹Ya ket kinwanin Lea, "Naoney ak mampet!" Siya chi't nginadnana nan onga is Gad.^t ¹²Inmanak kasin si Zilpa is lalaki ay anakna ken Jacob ¹³sa et kanan Lea, "Aye pay nan lagsakko! Idwanin at kanan nan fabfafai ken sak-en, nalagsak ak." Siya chi et nginadnana nan onga is Aser.^u

¹⁴Awni ya isnan timpon si ani finmognak si Ruben ya ket ay wad-ay nan inchasana ay mandragoras^v sa na't insaa ken inana ay Lea. Kinwanin et Raquel ken yon-ana, "Omagtan ka man isnan mandragoras nan anakmo?"

¹⁵Ket ay kanan Lea, "Ay ad-i ngen omanay nan nangokatam ken asawak? Idwani akhes ya laychem kayet ay alaen nan mandragoras nan anakko!"

^p 29:34 Nan kadngelan nan ngachan ay Juda isnan kalin si Hebreo et, **chayaw.**

^q 29:35 Nan kadngelan nan ngachan ay Dan isnan kalin si Hebreo et, **Inmagtan si kalentekhak.** ^r 30:6 Nan kadngelan nan ngachan ay Neftali isnan kalin si Hebreo et, **apes.**

^s 30:8 Nan ayen nan ngachan ay Gad isnan kalin si Hebreo et, **naoney.** ^t 30:11 Nan ayen nan ngachan ay Aser isnan kalin si Hebreo et, **nalagsak.**

^u 30:13 Nan kanan nan takho ischi et nan fekhas nan mola ay mandragoras et omigwa is khanak. ^v 30:14 Nan kadngelan nan ngachan ay Issacar isnan kalin si Hebreo et, **nan mabfayachan ay lalaki, paymo, wad-ay nan fonga.**

Kinwanin et Raquel, “Mo ichowam nan mandragoras nan anakmo et ipalofosko ay makiseyep ka ken Jacob is maschem.”

¹⁶Osto'y sedsechemna ay cha somaalan Jacob ay namoknag, en sinabat et Lea ay mangwanin, “Makiseyep ka ken sak-en idwani ay maschem, tay finayachak sik-a ken Raquel isnan mandragoras nan anakko.” Et siya chi ay inseyep Jacob si Lea issan chey ay lafi.

¹⁷Chinngen Apo Dios nan segseg-ang Lea et naliton ya inkimena nan ikalima ay anakna ay lalaki. ¹⁸Kinwanin et Lea, “Siya na nan finongak ken Apo Dios tay inchowak nan faak ken asawak.” Tay siya chi nginadnana't nan onga is Issacar.” ¹⁹Naliton kasin si Lea et inkimena nan lalaki kayet ay mikan-em ay anakna ken Jacob. ²⁰Sa na't kinwanin, “Khag-awis nan inlayad Apo Dios ken sak-en. Idwani, et chadlo patkhen asawak sak-en tay nay enem et ay lallalaki nan inyanakko ken siya.” Et nginadnana is Zabulon^x nan mikan-em ay anakna. ²¹Awni pay ya ke na't ikimen nan esa'y fafai ay nginadnana is Dina.

²²Sa et sisinmek akhes Apo Dios si Raquel ya chinngena nan lowalona et inpalofosna ay mawad-ayan si anakna. ²³Adi kad naliton et inyanakna nan lalaki, sa na't kanan, “Kinaan chadlo Apo Dios nan kaang-angowak isnan inmagtanana is anakko. ²⁴Asop ya omagtan kayet is anakko ay lalaki.” Adi kad nginadnan et Raquel nan anakna is Jose.^y

Nan Nanikahan Jacob ken Laban

²⁵Issan naiyanakan Jose, kinwanin et Jacob ken Laban, “Mo kem palofosen sak-en ta somaa ak isnan chadlos ko ili. ²⁶Ipalofosmo koma ay itakinko nan an-akko ya nan asaswak ay finayachak isnan chak nenchonchonowan ken sik-a, ta sa kami't ome'y. Ammom met ay khawis nan inangnek ay nenchono ken sik-a.”

²⁷Sa et kinwanin Laban, “Chengngem koma nan nay kanak. Inammowak isnan cheycha'y en-ila ay binindisyonan Dios Apo sak-en khapo ken sik-a. ²⁸Isonga ifaagmo et nan laychem ay lagfom et sak ichowa.”

²⁹Insongfat Jacob ay nangwanin, “Ammom mo ngag nan kasasaad nan chonok ken sik-a, ya inilam nan inmang-angsan nan enki-iwiyem isnan chak nangipasastolan. ³⁰Akit nan kwam issan inmaliyak, ket ay idwani ya ke cha't chadlos inmangsaangsan, tay binindisyonan Dios Apo sik-a isnan am-in ay chak inang-angnen. Idwani, timpo na't ay siya mo anapek et akhes nan khomawisanmi ay sinpangafong.”

---

^w 30:18 Nan kadngelan nan ngachan ay Zabulon isnan kalin si Hebreo et, **chawaten**, paymo, **likhalo**. ^x 30:20 Nan kadngelan nan ngachan ay Jose isnan kalin si Hebreo et, **chad-omana**, paymo, **kinaana**. ^y 30:24 Nan laychena ay kanan isna et, **nangang-angsan**.

³¹“Ngag nan ilagfok ken sik-a?” kinwanin Laban.

“Faken lagfo is kedchawek. Itoloyko ay talaknen nan enki-iwiyem mo abfoloyam nan laychek. ³²Ipalofosmo ta omeay ak idwani ay akhew isnan cheycha'y enki-iwiyem ta isiyanko nan am-in ay inngitit ay innanak si karnilo ya nan am-in ay nalablabfangan paymo namatmatikan ay innanak si karching, ta kecheng chachi is kedchawek ay lagfok. ³³Et is tap-in at nalaka nan mangammowam mo tet-ewa ay osto ak. Et mo omali ka ay mangila isnan lagfok ya way faken lafang paymo namatmatikan ay karching paymo ad-i inngitit ay karnilo, at ammom ay inakewko chachi.”

³⁴“Siya achi! Mo siya sa's kanam ay angnenta et siya.” ³⁵Nay met achi isnan chey kannay ay akhew alan et cha Laban ay sin-am-a ya pilipili isnan cheycha'y laki ay karching ay nenkakhag-alitan paymo lafang, ya nan am-in ay fai ay karching ay namatmatikan ya lafang paymo nan wad-ay pokpokawna, ya nan am-in ay inngitit ay karnilo, sa na't inpatokkhong chachi isnan an-akna ay lallalaki. ³⁶Sa cha't nen-ikaan chana ay nangiyadchawi ken Jacob. Et ineyecha isnan ad-adchawi ay tolo ay akhew nan machad-alan. Et tinalaken Jacob nan nataynan ay karnilo ya karching Laban.

³⁷Inmala si Jacob isnan al-alangta ay sangan si kaew ay makwanin alamo, almendras, ya kastano, sa na't kinoskosan nan tapin nan sipsipna ta kag nakhag-alitan nan ilacha. ³⁸Sa na't inpadsek nan naycha'y kag nakhag-alitan ay sanga is kasakhang nan omin-inoman nan karnilo ya karching, tay ischi nan en-edchamancha mo en cha ominom. ³⁹Adi kad mo en-echam nan karching isnan sakhang nan cheycha'y sanga et nenkakhag-alitan, namatmatikan ya nalablabfangan nan iyanakcha.

⁴⁰Ngem nan cheycha'y karnilo, et tinlad Jacob isnan cheycha'y karching, tatno isnan en-edchaman cha et ipasakhangna chaicha isnan kawad nan nakhag-alitan paymo inngitit ay enki-iwiyen Laban. Siya na nan inangnena ay nangipaangsan isnan cheycha'y karnilo ya karchingna. Sa na't insiyan chachi isnan cheycha'y kwan Laban.

⁴¹Sa et akhes mo cha manini nan cheycha'y enkekedse ay talaken, inpey Jacob nan cheycha'y nakhag-alitan ay sanga isnan omin-inomancha ta isnan sakhang nan sanga nan en-edchamancha. ⁴²Ngem faken chi is inangnena isnan cheycha'y nakoyyot ay talaken. Awni pay ya ket ay nenkwan et Laban nan am-in ay nenkakoyyot, ya nenkwan et akhes Jacob nan am-in ay komekedse. ⁴³Et kag tona nan inangnen Jacob ay finmaknafaknang. Angsan nan karnilo, karching, faa, kamelio ya dangki.

Nan Linmayawan cha Jacob

31 ¹Awni ya ket chinngen Jacob ay cha kankanan nan lallalaki ay an-ak Laban, “Inalan Jacob nan am-in ay kwan amami. Nalpo ken ama nan am-in ay infaknangna.” ²Nadlaw akhes Jacob ay

tinmeken si Laban ken siya, tay ad-i et khawis nan pinang-ilana ken siya. ³Kinwanin et Dios Apo ken siya, “Somakhong ka et chadlo isnan nalpowam ay ilin nan am-ayo ya isnan cheycha'y papangafongmo. At wad-ay ak ay manatakcho ken sik-a.”

⁴Adi kad finmaa et si Jacob is en mangwani ken cha Raquel ken Lea ta ilaencha siya is kaponchag ay cha na enpaspastolan. ⁵Kinwanina ken chaicha, “Nadlawko ay nenfaliw si amayo, ya ad-i et khawis nan pinang-ilana ken sak-en. Nay met achi nan Dios amak et wawawad-ay ken sak-en. ⁶Ammoyo met ay inpeyko am-in nan kafaalak ay nensilfi ken amayo. ⁷Ngem linmoko ya naminsinpool ay finalibfaliwana nan lagfok.^z Egay magtek yangkhay inpap-alofos Apo Dios siya ay omisik. ⁸Issan nangwaniyan amayo ay nan cheycha'y namatmatikan ay karching nan lagfok, siya et am-in nan inyanak nan cheycha'y karching. Awni ya mo kanana kasin ay nan cheycha'y nakhag-alitan nan lagfok, siya et akhes am-in nan naiyanak. ⁹Siya achi chi nan inangnen Apo Dios ay nangala isnan enkik-iwiyen amayo ay nangichowa ken sak-en.”

¹⁰Intoloy Jacob ay nangwanin, “Issan timpon nan pinag-eecham nan cheycha'y enkik-iwi, init-itawko nan karching ay cha mangcham isnan fai, et nakhag-alitan, lafang, ya namatmatikan cha. ¹¹Sa et nenkali nan anghel Apo Dios ken sak-en isnan it-itawko. Kinwanina, ‘Jacob.’

‘Wen,’ kinwanik ay nanongfat.

¹²‘Ilaem! Am-in nan laki ay karching ay cha en-eecham et nakhag-alitan, lafang, ya namatmatikan. Siya nan inischok ay maangnen, tay inilak nan am-in ay cha inang-angnen Laban ken sik-a. ¹³Sak-en nan Dios ay nenpaila ken sik-a id Betel, ay nannoocham isnan fato ay nangifokfokam isnan lana ay olibo ta panemsemkam. Ya ischi akhes nan nensapataam ken sak-en. Idwani, enligwat ka ta somakhong ka isnan ili ay naiposkham.’ ”

¹⁴Sinmongfat cha Raquel ken Lea ay nangwanin, “Ay ke way nakhayad is tawichenmi ken ama? ¹⁵Infilangna chakami ay kag mangmangili. Inlakona chakami sa na't finosfos am-in nan siping ay fayadmi. ¹⁶Am-in nan kinafaknang amami ay inalan Apo Dios ay nangiyaton ken sik-a, et kwami isnan an-akmi. Angnem et achi am-in nan infaag Apo Dios ken sik-a.”

¹⁷⁻¹⁸Siya chi ya alan et cha Jacob ya ligwat ay somaa ken amana ay Isaac id Canaan. Inpasakayna nan cheycha'y an-akna ya nan asaswana isnan kamelio. Sa na't inafu ay inpaon-ona nan am-in ay enkik-iwiya ya intakina nan am-in ay kwana ay cha na chinakhop id Mesopotamia. ¹⁹Maid si Laban isnan kinmaanancha tay inmey ay en namokis isnan

---

^z 31:7 Nan ayen nan kali ay Jegar-Sahaduta isnan Arameo ay kalin Laban et, **toping ay panemsemkan.**

cheycha'y karnilona. Si akhes Raquel, inmey ay nangakew isnan tinagtakho ay ap-aped ay dios amana. ²⁰Sinikapan Jacob si Laban tay inliwetna ay kinmaan. ²¹Inalana am-in nan kwana sa cha't ala ya layaw. Khinchangcha nan wanga'y Eufrates sa cha't chinnawes nan nafib-ilikhana id Galaad.

Nan Mangonochan Laban ken Jacob

²²Kakwasan nan tolo ay akhew, naifaag ken Laban ay linmayaw si Jacob. ²³Osto'y siya chi alan et Laban ya ligwat ya nan cheycha'y ib-ana, sa cha't inonod ay nangamakam ken Jacob engkhana'y inchanancha siya isnan maikapito ay akhew isnan nafib-ilikhana id Galaad. ²⁴Ngem apchas et nenpaila si Apo Dios ken Laban isnan it-itawna isnan lafi ay nangwanin, "Ilaem ta mey-am nan kanam ken Jacob ta ad-im pap-aegyaten."

²⁵Idwani, nenkakampo cha Jacob isnan nafib-ilikhana id Galaad ya siya akhes nan nenkampowan cha Laban.

²⁶Sa et kinwanin Laban ken Jacob, "En ka man sinmailo ay? Aped mo inkaan nan an-akko ay kag cha's nadpap is kafaloknitan. ²⁷Em man sinikapan sak-en sam et iliwet nan kinmaanam ay? Mo sa ya infaagmo, et inpaligwatko koma sik-a ay wad-ay nan laglagsak ya chagchag-ay ay migkhisan isnan tokar ya pandereta ya arpa. ²⁸Eg-ay ka pay paat inmagtan is wayak ay mamisito isnan aap-ok ya nan an-akko ay mangipaligwat ken chaicha. Linilewlew nan inangnem. ²⁹Kafaelak achi ay mangisik ken sik-a, ngem issan lafi finmagfakha nan Dios cha amam ay mangwanin mey-ak nan kankanak ta ad-ik pap-aegyaten sik-a. ³⁰Ammok ay kinmaan ka tay chadlos ay mailew ka isnan pangafong amam, ngem em man inakew nan diosko isnan afongko ay?"

³¹Sa et kinwanin Jacob, "Inmegyat ak tay kanak en ta ket lang khoyochem ay mangipakod isnan an-akmo. ³²Ngem mo mipoon isnan diosmo, et mo achi way edchanam isna is nangitafon, et maipapatey. Aye! Anapem isnan sakhang nan naycha'y iib-a tako, ta mo wad-ay isyangkhay ay kwam ken chakami, alaem." (Ad-i ammon Jacob ay inakew pet Raquel nan cheycha'y dios amana.)

³³Adi kad nen-anaanap si Laban is katorcha ay afong Jacob. Sa et inmey isnan torcha ay afong Lea ya isnan torcha'y afong nan chwaly faa ay inasawan Jacob, ngem maid inchasana isnan cheycha'y diosna. Sa et inmey isnan torcha'y afong Raquel. ³⁴Intafon Raquel nan cheycha'y ap-aped dios isnan montola ay maip-ippey is kaecheg nan kamelio ay entokchowan, et tinotokchowana chi is kaafongna. Nen-anaanap kasin si Laban et maid inchasana. ³⁵Kinwanin et Raquel ken amana, "Ad-i ka koma somonget ama isnan ad-ik tomakchekhan isnan wad-ayam tay inomchan nan enkachawyanak." Nen-anaanap si Laban isnan afongna ngem mid nad-anana isnan cheycha'y diosna.

³⁶Sinmonget et si Jacob ay nangwani ken Laban, “Ngag mampet nan ngaag ay inangnek? Ngag nan fasolko ta aped ka omali ay chadlos omanoanop? ³⁷Idwani tay nen-anaanap ka et isnan am-in ay kwak, ngag nan inchasam ay naakew isnan afongmo? Ifalam et isna ta ilaen am-in nan iib-a tako ya fanakhencha mo sino ken chaita nan osto. ³⁸Chwan poo ay tawen nan nentey-ak ken sik-a. Ya maid paat egay nagkhanakan nan karnilom ya karchingmo. Maid akhes paat ko khinegkhekhed isnan laki ay enkik-iwiyem ay maipalofos ay masibfan. ³⁹Ya mo wad-ay nan cha khineslay si atap ay enkik-iwi et sak-en kannay nan mangikalo ischi. Egayko kasin insas-aa ken sik-a ay mangipaila ta maammowan ay faken ko fasol. Inpilitmo ay sokatak si khawis nan cha maakew isnan maschem paymo mag-akhew. ⁴⁰Selaeg ko ay kad-in maakheakhewan ya maskamaskaw isnan lafi. Ya maid paat seyeppek. ⁴¹Et siyassiya sa issan chwan poo'y tawen ay nakitetey-ak ken sik-a. Sinpoo ya epat ay tawen nan nenchonowak ay sokat nan chwa ay an-akmo ay inasawak. Ya enem ay tawen nan nenfelabfelayak ay namaspastor isnan enkik-iwiyem. Ya khechangna ay siya kayet ay naminsinpoo ay finalibfaliwam nan lagfok. ⁴²Mo maid ken sak-en nan Dios ikitko ay Abraham ay siya nan Dios ay iyeegyat ama'y Isaac, et away inpakaanmo sak-en ay maid paat alaek. Nay met achi inilan Apo Dios nan likhatko ya nan chinno, et id kofab inpailana ken sik-a nan kalentekhak.”

Nan Tolakhan cha Jacob ken Laban

⁴³Sa et kinwanin Laban, “An-akko chana ay fabfafai, ya kwak akhes nan an-akcha. Siya akhes ay kwak am-in nan naycha ay enkik-iwi. Isnan kinatet-ewana, am-in nan naycha'y wad-ay ay iilaem isna, et kwak am-in. Ngem maid mabfalin si angnek ay mangipakod isnan an-akko ya ap-ok. ⁴⁴Ayet ta entolag ta. Sa ta't tomoping is kaskasmekan nan entolakhanta.” ⁴⁵Siya chi, et inmala si Jacob is fato et tinoodna chi ay kag panemsemkan. ⁴⁶Infaagna isnan cheycha'y takhona ta omamong cha is fato sa cha't topingen. Sa cha't nangan isnan sag-en nan cheycha'y fato ay natoping. ⁴⁷Nan inpangachan Laban ischi et Jegar-Sahaduta,^a ya Galed^b nan inpangachan akhes Jacob. ⁴⁸Sa et kinwanin Laban, “Nan nay ay natoping ay fato et panemsemkan na ken chaita.” Siya na nan khotokna ay nangadnan chi is Galed. ⁴⁹Kinwanin kayet Laban, “Si Apo Dios nan mangiila isnan ang-angnenta isnan ensiyananta.” Isonga nangadnan kayet chi is Mizpa.^c

---

^a 31:47 Nan ayen nan kali ay Galed isnan Hebreo ay kalin Jacob et, **toping ay panemsemkan.** ^b 31:47 Nan kadngelan nan kali ay Mizpa isnan kalin si Hebreo et, **oschongan.** ^c 31:49 Nan ayen nan ngachan ay Mahanaim isnan kalin si Hebreo et, **chwa ay kampo.**

⁵⁰Sa na't kanan, "Mo ngaag nan ang-angnem isnan naycha'y an-akko paymo omasawa ka is teken olay mo ad-ik ammo, sesemkem yangkhay ay wad-ay si Apo Dios ay omiila. ⁵¹Naay nan tinopingko ay fato ay maniyen ken chaitha, ya naay akhes nan fato ay panemsemkan. ⁵²Nan nay ay natoping ya nan nay natood ay fato et en-iso chana ay panemsemkan. At olay kaatna ad-i ak fomasfas-ang isnan nay natoping ay fato ay manoklos ken sik-a, ya masapol ay ad-i ka akhes fomas-ang isna paymo isnan nay panemsemkan ay fato ay manoklos ken sak-en. ⁵³At yangkhay nan Dios Abraham ya nan Dios Nahor ay Dios amacha nan mangokom ken chaitha."

Adi kad insapatan Jacob isnan ngachan Apo Dios ay iyeegyat Isaac ay amana, ta angnena nan inkalina. ⁵⁴Sa et pinmarki isnan enkik-iwi ay inchoona ay chaton ken Apo Dios isnan chey ay filig, et inayakhana nan takhona ay nangan. Et ischi kannay nan inomyanan cha.

⁵⁵Osto ay nawiit, isnan naligwatan Laban ay somaa, finisitona nan apona ya nan an-akna. Sa na't binindisyonan chaicha ya kinmaan.

Nan Nensaghanaan Jacob isnan Manab-atana ken Esau

32 ¹Isnan nangitot-oloyan Jacob isnan faatna, wad-ay cha et nan kaangheangheles Apo Dios ay nanab-at ken siya. ²Sa na't kanan issan nangil-ana ken chaicha en, "Siya pet na nan kampon Apo Dios!" Et siya chi ay nginadnana chi is Mahanaim.^d

³Idwani infaan Jacob nan takhona ay inpaon-onana ken Esau ay yonana id Edom ay makwani akhes en Seir. ⁴Sa na't kanan ken chaicha, "Siya na nan kananyo isnan yon-ak, 'Si Jacob ay ab-afaa ay faam, et laychena ay ipaammo ken sik-a ay apona ay Esau, ay inmannong ay nakitetee siya ken Laban ya nay inawniawnina nan tomoliyana engkhana idwani. ⁵Wad-ay cha nan fakana, dangki, karnilo, karching ya faana akhes. Et infaana chakami ay omali ay mangila ken sik-a apo, ta asop ya malaychan ka ken siya.' "

⁶Isnan tinmoliyan san cheycha'y finaana Jacob, kinwanicha, "Inmey kami ken Esau ay yon-am ya nay wad-ay et sinan chalan ay omal-ali ay manab-at ken sik-a. Fowegna nan epat khasot ay lallalaki." ⁷Chadlos inmegyat et si Jacob ya nadchanakhan. Ala na't ya khedwa isnan takhona is chwan pamoweg. Siya akhes isnan cheycha'y enkik-iwiyena. ⁸Tay kanana is semekna ay, "Mo choklosen Esau nan inmona ay sinpamoweg at mabfalin nget ay makalayaw nan esang."

⁹Enlowalo et si Jacob ay nangwanin, "Apo ay Dios ikit ay Abraham ya si ama ay Isaac, chengngem koma sak-en. Infaagmo Dios Apo ay somakhong ak isnan ilik ya papangafongko, et angnem nan am-in ay

^d 32:2 Nan kadngelan nan ngachan ay Israel isnan kalin si Hebreo et, **nakidpap ken Apo Dios**, paymo, **nakidpap si Apo Dios**.

somyaan nan fiyagko. ¹⁰Ad-i ak maikali isnan am-in ay inpailam ay kinagkhawis ya kinatalekmo ken sak-en ay faam. Khinchangko nan wanga ay Jordan ay aped ensosokod, ay maid paat ineegnak. Ya nay idwani ay somakhong ak et wad-ay nan naycha'y chwan pamoweg. ¹¹Kedchawek ta omisalak ka isnan yon-ak ay si Esau. Omegyat ak tay ta ket lang ya omali ay chomoklos ya pomatey ken chakami am-in, olay nan in-a ya nan an-akcha. ¹²Sesemkem koma nan inkalim ay at omipagkhawis ka. Inkalim ay paangsanem nan cheycha'y wanen-edko ay kag nan kaangsan nan ofod is kailit nan fayfay ay maid makafib-ilang.”

¹³Inomyan si Jacob ischi, ya isnan kawaksana, nenpili isnan cheycha'y talakena is ilayadna isnan yon-ana: ¹⁴chwan khasot ay fai ay karching ya chwan poo ay laki; chwan khasot ay fai ay karnilo ya chwan poo ay laki; ¹⁵tolon poo ay enpasoso ay kamelio ya nan innanakcha; epat poo ay fai ay faka ya sinpoo ay laki; ya chwan poo ay fai ay dangki ya sinpoo ay laki. ¹⁶Sa na't tinketinken nan enkik-iwiyena ya sa na't inkakcheng isnan faana ay waschin menfiyang isnan sin-es-ang ay pangfon. Kinwanina ken chaicha, “Ipangpangoyo. Ilaenyo magtek ta en-inadchawi nan waschin esa'y pangfon.” ¹⁷Infilina isnan namangpango ay faana, “Mo abten nan yon-ak ay si Esau sik-a ya salodsochena mo sino nan apom, mo ento nan omayam, ya mo sino nan nenkwa isnan naycha'y talaken ay cham okochen, ¹⁸et siya na nan masapol ay isfatmo: ‘Kwan nan faam ay si Jacob chana. Inpaiyalina chana ay ilayadna ken apona ay Esau. Wad-ay siya akhes ay cha omon-onod ken chakami.’ ” ¹⁹Siya na akhes nan infilina isnan mikadwa, mikatlo, ya nan am-in kayet ay faa ay nangipakarkhowana isnan cheycha'y enkik-iwiyena. Kinwanina, “Siya na nan masapol ay ifaagyo am-in ken Esau mo abtenyo. ²⁰Kananyo kayet, ‘Omon-onod ken chakami si Jacob ay faam.’ ” Isnan semek Jacob kankanana, “Et asop nget ya maawisko si yon-ak isnan naycha'y ilayadko ay ipaon-onak ken siya. Et isnan manab-atak ken siya asop ya pomakawan.” ²¹Adi kad inpaiyon-onana nan ilayadna ay cheycha, ngem siya, inomyan is kakampona isnan chey ay lafi.

Nan Nakidpapan Jacob id Peniel

²²Isnan siya kannay chi ay lafi finmangon si Jacob ya intakina nan chwa'y asawana, nan chwa'y fabfafai ay faa ay inasawana ya nan cheycha'y sinpoo ya esang ay an-akna, et khinchangcha nan wanga ay Jabbok. ²³Osto'y khinomchang cha, inpagchangna akhes nan am-in ay kwana. ²⁴Sa et nakhayad siya ay es-esang is chemangna.

Ya ket ay inmali nan esa'y lalaki ay nakidpap ken siya engkhana ay nganngani ay napat-a. ²⁵Isnan nangil-an nan lalaki ay ad-i makaafak siya ken Jacob, ala na't ya tampak isnan tip-ay Jacob et nenkabsiw nan pangom-oman nan ingit si tip-ay. ²⁶Kinwanin nan lalaki, “Omipalofos ka tay nay cha et mapat-a.”

“Ad-ik palofosen sik-a engkhana ay bomindisyon ka,” kinwanin Jacob.

27“Ngag man nan ngachanmo?” sinalodsod san lalaki.

“Jacob,” kinwanina.

28Kinwanin et nan lalaki, “Faken et Jacob nan ngachanmo, tay nakidpakidpap ka ken Apo Dios ya isnan takho, et nay nangafak ka, Israel^e et nan ngachanmo.”

29“Ibfakham ed nan ngachanmo,” kinwanin Jacob.

Sa na't kanan, “Ay kem masapol salodsochen nan ngachanko?” Sa na't binindisyonan si Jacob ischi kannay.

30Sa et kinwanin Jacob, “Inilak si Apo Dios ay sangosango ya nay khechangna ay matatakho ak pet kayet.” Siya na nan khotokna ay nangipangadnana ischi is Peniel.^f 31Cha mamatok nan akhew issan cha komaanan Jacob id Peniel et nen-ak-akilla tay naikabsiw nan pangom-oman nan tip-ayna. 32Isonga engkhana idwani ad-i sibfan nan cheycha'y wanen-ed Israel nan fekhas ay wad-ay isnan pangom-oman nan ingit si tip-ay, tay siya chi nan natampak ken Jacob.

Nan Nen-abtan cha Jacob ken Esau

33 ¹Awni pay ya sinakhang Jacob ay ke pet cha omal-ali cha Esau ya nan epat khasot ay lallalaki. Tay siya chi inamongna nan cheycha'y sin-in-in-a ay cha Lea ya nan an-akna, si Raquel ya nan anakna, ya nan chwa'y faana ay inasawana ya nan an-akcha, ya tinketinkena chaicha. ²Inpaon-onana nan chwa'y faa ya nan an-akcha, sa et cha Lea ay sin-in-a, awni ya cha Raquel ken Jose ay sin-ina ay inpakotitna. ³Namangpango si Jacob et isnan cha na somag-enan ken yon-ana naminpito ay cha nenfalintomeng ay nentowad. ⁴Ngem alan Esau ya tagtag ay en nanab-at ken siya, sa na't ala ya kawe ya fisito. Et waschin nen-akha. ⁵Osto'y nenmonaang si Esau ya ke na't ilan nan fabfafai ya nan ongang-a, sa na't kanan, “Sino man nan naycha'y fowegmo?”

“Chaicha nan anan-ak ay inseg-ang Apo Dios ken sak-en ay faam,” kinwanin Jacob. ⁶Idwani sinmag-en nan cheycha'y faa ay inasawana ya nan an-akcha sa cha't nenyongyong ken Esau. ⁷Sinmag-en akhes cha Lea ay sin-in-a sa et nan kakotitan ay cha Jose ken Raquel ay sin-ina, et nenyongyong cha akhes.

⁸Ket ay sinalodsod Esau ay nangwanin, “Ngag man nan laychena ay kanan nan cheycha'y teken ay sinpamoweg ay sinab-atko?”

“Siya man chachi apo, nan kanak ay ilayadko koma ken sik-a ta asop ya malaychan ka ken sak-en,” kinwanin Jacob.

^e 32:28 Nan kadngelan nan ngachan ay Peniel isnan kalin si Hebreo et, **kames Apo Dios**.

^f 32:30 Nan ayen nan kali ay Succot isnan kalin si Hebreo et, **ab-afong**.

⁹Nay met achi kinwanin Esau, “Omanay et nan wad-ay ken sak-en annochik. Olay alaem nan sanacha'y kwam.”

¹⁰“Ad-i,” kinwanin Jacob. “Tay mo tet-ewa ay khawis nan liknam ken sak-en, et pangngaasim ta chawatem nan nay ilayadko. Nan nay ay kasin ko mangil-an ken sik-a, et kag si Apo Dios nan sasakhangek tay nay enl-ayad ka ay manawat ken sak-en. ¹¹Pangngaasim ta chawatem nan inyalik ay ilayadko ken sik-a. Naanos si Apo Dios ken sak-en et inchowana amin nan masapolko.” Eg-ay tinomke si Jacob engkhana'y chinawat Esau chachi.

¹²Awni pay sa et kanan Esau, “Maligwat kayo et ta en tako, ta ipangpangok.”

¹³Sa et kinwanin Jacob, “Da! Ilaem achi nan naycha'y ongang-a ay sisya'y malallachaan, ya masapol akhes ay ilaek nan naycha'y enpasoso ay talaken ya nan innanakcha. Ad-i mabfalin ay chadlos maikakamo ay maokod chana isnan sin-akhew yangkhay, tay et lang malektat cha'y matey. ¹⁴Olay man et mang-ona ka apo ta sa mi cha ilonloney ay omonod maiyafoloy isnan kafaelan nan enkik-iwi ya ongang-a. Et sak edchanan sik-a id Edom isnan naycha'y talaken ya an-akko.”

¹⁵“Mo siya sa, et omikhayad ak et achi isnan tapin nan takhok ay mangifoweg ken chakayo mo laychem,” kinwanin Esau.

Nay met achi kinwanin Jacob, “Ad-i fali, tay omanay et nan inpailam ay khawis ay liknam ken sak-en.” ¹⁶Siya chi et nenligwat si Esau ay sinmakhong id Edom. ¹⁷Ngem si Jacob et id Succot nan chinnewesna. Nenpatakcheg ischi's en-afongancha ya ab-afong nan cheycha'y enkik-iwiya. Siya chi nan khotokna ay nangadnan sidi is Succot.^g

¹⁸Awni pay ya ket intot-oloy cha Jacob ay nenfaat, ya enkhaghawis cha ay inomchan id Canaan isnan ili ay Sikem issan nalpowancha id Mesopotamia. Nenkampo isnan sag-en nan ili. ¹⁹Linakwana nan chey ay nenkampowana isnan cheycha'y an-ak Hamor ay aman Sikem is sinkhasot ay ilan si siping. ²⁰Nentoping ischi is esang ay altar et nginadnana is El ay Dios nan Israel.

Nan Naal-an nan Kinabfain Dina

34 ¹Issan namingsan inmey si Dina ay magmagkit nan cha Lea ken Jacob ay nakilil-iwid isnan fabfafain si iCanaan. ²Ya ket ay isnan nangil-an Sikem ay anak Hamor ay Heveo ay ap-apo ischi, khinoyodna ay namilit ken siya. ³Ngem awni ya ket ay chadlos chachama nan layadna ken siya. Sa na't inpey nan kafaelana ay mangaloalok ken siya. ⁴Sa na't kinwani ken amana, “Laychek ay alaem nan nay ay magmagkit is en-asawak.”

^g 33:17 Nan ayen nan ngachan ay Betel isnan kalin si Hebreo et, **afong Apo Dios**.

⁵Inammowan Jacob ay naipabfain nan anakna, ngem khapo tay finmoknag nan an-akna ay en nangipastor isnan enkik-iwiyencha, khinmigkhinek siya engkhana ay sinmaa cha. ⁶Idwani, finmala si Hamor ay aman Sikem ay nakitoya ken Jacob, ⁷isnan chadlos osto ay sinmaalan nan an-ak Jacob ay namoknag. Osto ay chinngecha nan inmat, ke cha't ay nenkalilingad ya en-al-alifotfot nan songetcha isnan kakaisew ay inangnen Sikem ken chaicha ay Israelitas isnan namilitana isnan akhicha ay anak Jacob. ⁸Sa et kinwanin Hamor ken cha Jacob, "Chachama nan layad nan anakko ay si Sikem isnan magmagkitmo. Pangngaasim ta ipalofosmo ay en-asawa cha. ⁹Khawis koma mo entotolag tako ay maasaswa nan an-ak tako ¹⁰ta nawaya kayo ay makiili ken chakami, ya mabfalin ay entee kayo akhes isnan olay entona issa ay laychenyo, ya nawaya kayo kayet ay enkomerso ya makakwa isnan lota."

¹¹Sa et nenseg-ang akhes si Sikem isnan aman ya et-ad Dina ay mangwanin, "Pangngaasiyo ta chengngenyono nan kanak, et sak ichowa am-in nan laychenyo. ¹²Ifaagyo mo ngag nan laychenyo ay isab-ongko ay ichowak ken chakayo, ya mo kaat nan kananyo ay falorna ta sak et ichowa, olay kaat sisa. Ichowak nan am-in ay ngag sisa ay kedchawenyono, mo ket ipaasawayo siya ken sak-en."

¹³Idwani, khapo isnan nangipafainan Sikem isnan etadcha ay si Dina, sinikapan et nan an-ak Jacob nan sin-ama. ¹⁴Kinwanicha, "Ad-imi mabfalin ay ipaasawa nan akhimi isnan naloyyopan. At siya sa nan kaifafainanmi. ¹⁵Omafology kami yangkhay mo kag kayo ken chakami ay masegyatan am-in nan lallalaki. ¹⁶Mo angngenyono na et mabfalin ay maasaswa tako. At makitee kami ken chakayo ta maesang tako. ¹⁷Nay met achi mo ad-i kayo, et alaienmi si Dina sa kami't komaan."

¹⁸Tinan-oyan cha Hamor ken Sikem tay kanancha en mo khawis chi. ¹⁹Et eg-ay nentontotonto nan fab-alo ay nangangnen isnan nakwani mo ke tay isnan layadna isnan magmagkit Jacob. Et khapo tay siya nan chadlos ay napateg isnan pangafongna, ²⁰inmey cha't ay sin-ama isnan kamatototyayan nan amam-a is kapantew nan ilicha et nakitot-oya cha ken chaicha. ²¹Kinwanicha, "Khawis nan semek chatona ay mangili ken chatako. Khawis koma mo makiili cha ken chatako ya nawaya cha ay enkomerso. Annawa met nan lota tako. Makiasaswa tako't achi ken chaicha. ²²Nay met achi tanoyan yangkhay ay makitee ay makies-esa ken chatako mo pasegyat ona nan am-in ay lallalaki tako ay kag ken chaicha. ²³Ad-i ngen khawis chi tay et sa tako enkwa am-in nan enkik-iwiyencha ya nan am-in ay wad-ay ken chaicha? Isonga itan-oy tako't mampay ay makiili cha ken chatako." ²⁴Adi kad tinan-oyan nan omili ischi nan kinwanin nan sin-ama ay cha Hamor ken Sikem, et nasegyatan am-in nan lallalakicha.

²⁵Kakwasan nan tolo'y akhew, isnan sisya'y ensakit nan segyat nan lallalaki isnan chey ay ili, alan et nan chwa'y yoyon-an Dina ay an-ak

Jacob ay cha Simeon ken Levi ya ala isnan fadyokcha, sa cha't inmey isnan ilin Hamor, et maid nakaammo isnan pangkhepcha, sa cha't pinatey am-in nan lallalaki ischi. ²⁶Intapicha ay namatey isnan sin-ama ay cha Hamor ken Sikem. Sa cha't inala si Dina is afong Sikem ya kinmaan cha. ²⁷Kakwasan nan nenpateyancha, alan et akhes nan tapin nan an-ak Jacob ay en nangamkam isnan am-in ay wad-ay isnan chey ay ili ta ifalescha nan naifafainan nan akhicha. ²⁸Inalacha nan am-in ay karnilo, karching, faka, dangki ya am-in ay wad-ay isnan ili ya is kaponchag. ²⁹Inalacha nan am-in ay maifaknang ischi. Chinpapcha nan fabfafai ya nan ongang-a ya inkaancha am-in nan wad-ay isnan kaafafong.

³⁰Kinwanin et Jacob ken cha Simeon ken Levi, “Kinmorkor kayo't ken sak-en. Idwanin kag ak et ang-angallot sina ya at lomilikhet et nan naycha'y Cananeo, Perezeo, ya nan am-in ay omili isna id Canaan. Ay ke way angan si takhok? Mo maamong cha am-in nan takho isna ta chomoklos cha et mapatey tako am-in ay masinpapangafong.”

³¹Nay met achi kinwanicha, “Ay ke mi aped iilan nan akhimi ay khab-encha's kag asi ay fafai?”

Nan Namindisyonan Apo Dios ken Jacob id Betel

35 ¹Idwani, kinwanin Apo Dios ken Jacob, “Enligwat ka ta omeý ka id Betel ya kanatee ka ischi. Tomoping ka is altar sid-i ay enchad-ayawam ken sak-en ay Dios ay nenpaila ken sik-a issan chey ay ilaylawawam si yon-am ay Esau.”

²Sa et kinwanin Jacob isnan pangafongna ya isnan am-in ay takhona, “Kaanenyo nan teketeken ay chiosyo. Pakhawisenyo nan okhaliyo ya chalosanyo nan fachoyo. ³Ta taynan tako isna ta omeý tako id Betel, ay manoppingak isnan altar ay enchayawan tako ken Apo Dios ay finmachang isnan likhatko ya wawawawad-ay isnan am-in ay inay-ayak.” ⁴Et siya chi ay inchowacha am-in ken Jacob nan cheycha'y teketeken ay ap-aped ay dioscha ay wad-ay ken chaicha, ya sa et nan singsing nan kowengcha. Et inkaob Jacob am-in chana is kapoon nan kaew ay kag alimmos ay maisasag-en id Sikem.

⁵Isnan naligwatan cha Jacob ya nan an-akcha ay komaan, inpaegyat Apo Dios nan cheycha'y omili isnan maisasag-en ay ili, et eg-aycha inonod chaicha. ⁶Inomchan cha Jacob ya nan am-in ay takhona id Luz ay siya nan makwani ay Betel idwani, id Canaan. ⁷Tinmoping is altar sid-i sa na't nginadnan is, “Nan enchad-ayawan isnan Dios nan Betel,” tay ischi nan nenpail-an Apo Dios ken siya issan cha na ilayawan si yon-ana. ⁸Isnan akhes kawadcha ischi ya ket ay natey nan in-ina ay kafachang Rebecca ay si Debora, ya inkaobcha siya is kapoon nan kaew is apet ambagatan id Betel. Et nginadnan Jacob akhes ischi is **Kaew si Akha**.

⁹Idwani ay sinmakhong et si Jacob ay nalpo id Mesopotamia, nenpaila kasin si Apo Dios ay namindisyon ken siya. ¹⁰Kinwanin Apo Dios,

“Milapo idwani faken et Jacob nan ngachanmo mod-i ket Israel.”

Et siya chi ay nginadnan Apo Dios siya is Israel. ¹¹Kinwanin Apo Dios, “Sak-en nan Dios ay Makabfalin Am-in.

Makhanakhanak ka,

et maiwaned ken sik-a nan takho isnan angсан ay ili,

et sik-a nan ikit si kaaliali.

¹²At ichowak ken sik-a nan lota

ay inchowak ken cha Abraham ken Isaac,

ya ichowak akhes isnan cheycha'y wanen-edmo.”

¹³Sa et tinmongcho si Apo Dios ay nanaynan ken Jacob isnan chey ay nanot-oyyana ken siya. ¹⁴Adi kad ischi kannay ay chadlos nanot-oyyan Apo Dios ken siya nan nangtoochana isnan fato ay panemsemkan, sa na't finokfokan si fayas ya lana ay nangichoo ken Apo Dios. ¹⁵Siya chi et nginadnana is Betel^h nan chey ay nanot-oyyan Apo Dios ken siya.

Nan Nateyan Raquel ya Naiyanakan Benjamin

¹⁶Awni ya ket tinaynan cha Jacob ay sinpangafong id Betel ta enpaEfrata cha. Sisyay' adchawi cha ischi, ya ket inomchan nan timpo ay omanakan Raquel et chachama nan nensikhafana isnan cha na enpasikalan. ¹⁷Isnan chadlos ensakitan nan cha na enpaspasikalan, kinwanin et nan enpaan-anak ken siya, “Ad-i ka omegyat Raquel tay nay lalaki kayet na!” ¹⁸Ngem matmatey et si Raquel. Isnan matmateyana nginadnana nan anakna is Benoni.ⁱ Ngem ket ay nginadnan amana nan onga is Benjamin.^j

¹⁹Issan nateyan Raquel, naikaob siya isnan ilit nan karsa ay ome'y id Efrata, ay makwanin Betlehem idwanin. ²⁰Tinmood si Jacob is fato ay manemsemkan ischi, et sisyay' wad-ay ischi ay maton nan pantiyong Raquel engkhana idwani ay akhew. ²¹Intoloy Israel ay nenfaat sa et nenkampo isnan chemang nan at-atakchag ay toping ay enfeb-elewan Eder.

Nan An-ak Jacob ay Lallalaki

(1 Cronicas 2:1-2)

²²Isnan nenkakampowan cha Israel ischi, ket ay inse'yep Ruben si Bilha ay esa isnan asawan Israel ay amana. Isnan nanngelan amana ischi, chachama nan songetna.

Sinpoo ya chwa nan an-ak Jacob ay lallalaki. ²³Nan an-akna ken Lea, et si Ruben (ay yon-a isnan an-ak Jacob), sa et cha Simeon, Levi, Juda, Issacar ya

^h 35:15 Nan ayen nan ngachan ay Benoni isnan kalin si Hebreo et, **anakko is likhat**.

ⁱ 35:18 Nan ayen nan ngachan ay Benjamin isnan kalin si Hebreo et, **naoney ay anak**.

^j 35:18 Nan sipingcha et silver ay nabfalor ay kag fallitok. Ilaenyo nan Genesis 45:22.

si Zabulon. ²⁴Nan an-akna ken Raquel et cha Jose ken Benjamin. ²⁵Nan an-akna ken Bilha ay faan Raquel et cha Dan ken Neftali. ²⁶Ya nan an-akna ken Zilpa ay faan Lea et cha Gad ken Aser. Naiyanak chana id Mesopotamia.

Nan Nateyan Isaac

²⁷Awni ya ket sinmaa si Jacob ken amana ay enkakampo id Mamre ay sag-en nan Hebron, ay sikhod ay nenkakampowan san si ikitna ay Abraham ya si amana ay Isaac. ²⁸Natakhotakho si Isaac et nentawen is sinkhasot ya walon poo, ²⁹et natey ay chadlos nalakalakay. Inkaob nan an-akna ay cha Jacob ken Esau.

Nan Wanen-ed Esau (1 Cronicas 1:34-37)

36 ¹Siya chana nan wanen-ed Esau ay makwani akhes en Edom. ²Fabfafain si iCanaan nan cha inasawan Esau ay cha Ada ay anak Elon ay Heteo, si Oholibama ay anak Ana. Nan aman Ana et si Zibeon ay Heveo. ³Asawana akhes si Basemat ay anak Ismael ya akhin Nebayot. ⁴Nan anakna ken Ada et si Elifaz; ya nan anak Basemat et si Reuel; ⁵nan an-akna akhes ken Oholibama et cha Jeus, Jaalam ya si Kora. Siya chana nan an-ak Esau, ay naiyanak id Canaan.

⁶Idwani inkaan Esau nan pangafongna, am-in nan cheycha'y nakitete ken siya, ya nan am-in ay talakena ya kwana ay cha na inala id Canaan et naisiyan ken annochina ay Jacob. Inmey isnan teken ay ili ⁷tay ad-i et omanay nan ponchag ischi ay manakho ken chaicha ay sin-akhi. Angsaangsan nan enki-iwiyencha ya nay ad-i cha et mabfalin ay maaamong.

⁸Et inmey nentee si Esau ay nangadnan is Edom isnan nafib-ilikhana id Seir.

⁹Siya chana nan wanen-ed Esau ay ikit nan makwanin Edomita ay nentee isnan nafib-ilikhana id Seir. ¹⁰⁻¹³Nan anak Esau ken Ada et es-esa'y lalaki ay si Elifaz. Ya si Elifaz, lima nan an-akna ay lallalaki: cha Teman, Omar, Zefo, Gatam ya si Kenaz. Isnan esang kayet ay asawan Elifaz ay si Timna wad-ay nan esa'y anakna'y lalaki ay si Amalek.

Esang nan anak Esau ken Basemat, ay si Reuel. Et si Reuel, epat nan an-akna ay lallalaki: cha Nahat, Zera, Samma ya si Mizza.

¹⁴Tolo akhes ay lallalaki nan an-akna ken Oholibama: cha Jeus, Jaalam ya si Kora. Nan aman Oholibama et si Ana ay anak Zibeon.

¹⁵Siya chana nan tribo ay naiwaned ken Esau. Si Elifaz ay yon-a isnan an-akna, et siya nan nalpowan nan naycha ay tribo: nan tribo cha Teman, Omar, Zefo, Kenaz, ¹⁶Kora, Gatam ya si Amalek. Siya chana nan naiwaned ken Esau ay sin-asawa ken Ada id Edom.

¹⁷Si Reuel ay anak Esau, et siya nan nalpowan nan naycha ay tribo: nan tribon cha Nahat, Zera, Saama ya si Mizza. Siya chana nan naiwaned ken Esau ay sin-asawa ken Basemat id Edom.

¹⁸Siya chana nan tribo ay naiwaned ken cha Esau ay sin-asawa ken Oholibama ay anak Ana: nan tribo cha Jeus, Jaalam ya si Kora. ¹⁹Am-in nan naycha ay tribo et naiwaned cha ken Esau ay makwani akhes ay Edom.

Nan Wanen-ed Seir
(1 Cronicas 1:38-42)

²⁰⁻²¹Nan sikhod ay nen-ili id Edom et nateketeken cha ay tribo. Nan naiwanchan nan naycha et isnan wanen-ed Seir ay esa ay Horeo. Et siya chana nan an-ak Seir: cha Lotan, Sobal, Zibeon, Ana, Dison, Ezer ya Disan. ²²Si Lotan nan aman cha Hori ya si Heman. (Wad-ay nan fafai ay akhin Lotan ay enngachan si Timna.) ²³Si Sobal nan aman cha Alban, Manahat, Ebal, Sefo ya si Onam. ²⁴Chwa nan lalaki ay an-ak Zibeon: cha Aya ken Ana. (Siya na si Ana ay nangchan isnan en-at-atong ay eb-eb isnan ponchag isnan nangipaspastolana isnan dangkin amana.) ²⁵⁻²⁶Si Ana nan aman Dison ay aman cha Hemdan, Esban, Itran ya si Keran. Wad-ay akhes nan anak Ana ay fafai ay enngachan si Oholibama. ²⁷Si Ezer nan aman cha Bilhan, Zaavan ya si Akan. ²⁸Si Disan nan aman cha Uz ken Aran. ²⁹⁻³⁰Et siya mampay chana nan cheycha'y tribon nan cheycha'y Horeo id Edom: cha Lotan, Sobal, Zibeon, Ana, Dison, Ezer ya si Disan.

Nan Cheycha'y Ali id Edom

³¹⁻³⁹Siya chana nan ali ay nasonsosonson ay nen-ap-apo id Edom esa wad-ay ali isnan Israel:

si Bela ay anak Beor ay nangaeb isnan matangtangad ay ilina ay Dinhaba,
si Jobab ay anak Zera ay iBozra,
si Husam ay iTeman,
si Hadad ay anak Bedad ay nangaeb is matangtangad ay ilina ay Avit (Inafakna nan Midianita isnan faloknitcha id Moab.),
si Samla ay iMasrecca,
si Saul ay iRehobot is kawanga,
si Baal Hanan ay anak Akbor, ya
si Hadad ay nangaeb is matangtangad ay ilina ay Pau. (Si Mehetabel nan asawana. Inan Mehetabel si Matred ya inan Matred si Mezaab.)

⁴⁰⁻⁴³Si Esau nan nalpowan nan naycha'y Edomita ay tribo: cha Timna, Alva, Jetet, Oholibama, Ela, Pinon, Kenaz, Teman, Mibzar, Magdiel ya Iram. Nan nentetey-an nan waschin esa isnan naycha'y tribo et ili ay nangadnan isnan ngadngachancha kannay.

Si Jose ya nan Aag-ina

37 ¹Intot-oloy cha Jacob ay nentee id Canaan ay nentetey-an san si amana. ²Idwani, siya na nan kaokhochan nan pangafong Jacob.

Finmab-alo et si Jose ay entawen si sinpoo ya pito, ya finadfachangana nan yoyon-ana ay nangipastor isnan cheycha'y karching ya karnilo. Naitaktakin isnan yoyon-ana ay an-ak cha Bilha ken Zilpa ay iyaafong amacha, ya intiktikna ken amana nan ngaag ay ang-angnen nan yoyon-ana.

³Isnan am-in ay an-ak Israel, si Jose nan chadlos na laylaychen tay nawad-ay issan apchas na nalakayan. Siya nan inkhab-an amana is an-ancho ay kakhay ay ancho akhes nan palimaana. ⁴Isnan nangil-an nan yoyon-an Jose ay wadwad-ay nan layad amacha ken siya mo ken chaicha, chad-ama et nan likhetcha ken siya, et maid paat khawis si manot-oyyancha.

⁵Isnan namingsan, nen-it-itaw si Jose sa na't okhochen isnan cheycha'y yoyon-ana. Siya et chi ya ket ay onanig cha linilikhet. ⁶Kinwanina, “Chengngenyoy kay nan it-itawko ya! ⁷Cha tako maachi en-ani, ya isnan cha tako mametkan isnan nakompay ay naani, ya ket ay tomakcheg nan awitko. Idwani, alan et nan awityo ya liwes isnan awitko, sa cha't waschin yoyongyong ischi.”

⁸“Na! Ay kem kanan ay sa ka en-ali ken chakami ta iyapowam chakami?” kinwanin nan ag-ina. Et onanig cha liligten siya mo ke tay isnan it-itawna ya isnan kinwanina.

⁹Kasin nen-it-itaw si Jose, sa na't kayet inokhod isnan aag-ina ay mangwanin, “Ilaenyo kay ya! Wad-ay kasin nan teken ay in-itawko, ay kek et ay inila nan akhew, fowan ya nan cheycha'y sinpoo ya esa'y tokwifi ay waschin yoyongyong ken sak-en.” ¹⁰Infaag akhes Jose nan nay ay it-itawna ken amana, sa et yangyangan amana ay mangwanin, “Ngag man ay it-itaw sa? Ay kanam ngen ay et sa enfalintomeng ay entowad si inam, nan aag-im ya sak-en ken sik-a?”

¹¹Inmapal nan aag-in Jose ken siya, ngem si amana sinmesinmekna nan mipoon ischicha.

Nan Mailakwan Jose ya nan Maiyeyana id Egipto

¹²Isnan namingsan, inmey nan yoyon-an Jose id Sikem ay en nangipastor isnan cheycha'y talaken amacha. ¹³Awni ya ket kinwanin Israel ken Jose, “Omey ka id Sikem ay cha mangipastolan nan yoyon-am isnan talaken.”

“Wen ama, nakasakhana ak.”

¹⁴Kinwanin amana, “En ka ilaen nan yoyon-am mo khawis cha ya nan chey paspastolan. Sa ka't somaa ay mangifaag.” Et inpaligwat amana is kadchetan nan Hebron.

Awni pay ya ket inomchan si Jose id Sikem. ¹⁵Ya isnan cha na enlikchan is kaponchag, ya ket inilan nan esa'y lalaki ay nangwanin, “Ngag man nan cham an-anapen?”

¹⁶“Chak man anapen nan yoyon-ak ay enaspastor,” kinwanina. “Ay way ngen inil-ilam ken chaicha?”

¹⁷Kinwanin et nan chey lalaki, “Kinmaan cha et achi? Chinngék ay cha cha kanan en omey cha id Dotan.”

Et siya chi inonod Jose nan yoyon-ana, ya inchanana chaicha id Dotan. ¹⁸Adchawi is akit si Jose isnan nangil-an nan eet-adna ken siya. Et isnan sisya'y eg-ayna inomchanan isnan kawadcha, natotyá nan yoyon-ana ay mamatey ken siya. ¹⁹“Naay nan am-itawen,” kinwanicha. ²⁰“Aye ta pateyen tako, ta sa tako't ekchakhen nan awakna isnan esa isnan naycha'y naschok ay fofon, sa tako't ifaag ay inischan si atap ay enkik-iwi. Ilan tako ed mo sa way enfanakhan san cheycha'y it-itawna!”

²¹Chinngen nan yon-acha'y si Ruben nan kinwanicha et laychena ay isalakan si Jose. Kinwanina't, “Ad-i tako pateyen. ²²Ekchakhen tako't yangkhay siya isnan esa'y naschok ay fofon isna is kaponchag. Ad-iyó sogsokhaten siya.” Kinwanina chi tay laychena'y matakho si Jose ta sa na't ipasaa chadlo ken amacha. ²³Isnan inomchanan Jose ken chaicha, ala cha't ya lokpos isnan chey ay ancho nan palimaana ay kakhayna. ²⁴Et inekchagcha siya isnan esa'y naschok ay fofon.

²⁵Isnan cha cha manganan ya ket inilacha nan sinpamoweg ay Ismaelita ay komersiyanti ay nalpo id Galaad. Et kalikalikacho ya nafanglo ay niket nan inaawit nan kameliocha ay iyeycha id Egipto. ²⁶Kinwanin et Juda isnan cheycha'y eet-adna, “Ngag man nan sa tako maala mo pateyen tako nan akhi tako sa tako't itabtafon? ²⁷Ilako tako't achi yangkhay siya isnan naycha'y Ismaelita. Ad-i tako mang-ey sokhaten siya. Tay annochi tako met siya ay awak ya chala tako kannay.” Siya chi et tinan-oyan nan et-adna nan kinwanin Juda. ²⁸Adi kad isnan ostoy lomaosan nan cheycha'y komersiyanti ay makwani akhes en Midianita, khinoyod et nan cheycha'y et-adna si Jose is kafofon sa cha't inlako isnan cheycha'y Ismaelita is chwan poo ay siping^k ay silver. Et inyeycha siya id Egipto.

²⁹Awni ya ket tinmoli si Ruben is kafofon ya ket maid inchanana ken Jose. Ket ay chadlos nensasanga, ya ala na't ya peskhat isnan fachona. ³⁰Sa et tinmoli isnan cheycha'y et-adna ay cha mangwanin, “Ya ket maid nan fab-alo ischi! Ngag et kay nan angnek?”

³¹Sa cha't pinarki is esa'y karching ya nan chalana nan nangitapekancha isnan fachon Jose. ³²Sa cha't insaa chi ken amacha ya kinwanicha, “Ay faken na's kakhay nan anakmo? Inchananmi pay na.”

³³Inmatonana chi ke na't kanan, “Wen, tet-ewa'y kakhayna na! Da! Ya ke pinatey si atap ay enkik-iwi. Ya ke cha pet khinislakhislay nan awak Jose ay anakko!” ³⁴Ket chachama'y ensasanga si Jacob

^k 37:28 Nan ayen nan ngachan ay Perez isnan kalin si Hebreo et, **pomortot**.

ay nameskhapeskhat isnan fachona sa et nenfacho is sako. Et inmannoannong nan nangisasangaana ken siya. ³⁵Inmey am-in nan an-akna ay nangay-ayew ken siya ngem inad-ina nan menliwliw-ancha ken siya. Kinwanina, “At olay engkhana's mateyak ya mitapi ak ken siya isnan kawad nan nenkatey et sisya'y ensasanga ak kayet.” Et siya chi ay insangasangana nan anakna ay si Jose.

³⁶Idwani, inomchan et nan cheycha'y Midianita id Egipto, sa cha't inlako si Jose ken Potifar ay esa'y takhon nan ali ya kapitan nan am-in ay khwarchiyana.

Cha Juda ken Innapona ay Tamar

38 ¹Nakwas chi ya ket tinaynan Juda nan et-adna ya inmey ay nakisag-en ken Hira ay iyAdullam. ²Ischi et nan nanabatana isnan inasawana ay Cananeo ay anak Sua. ³Naliton si asawana ya inmanak is lalaki ay nginadnan Juda is Er. ⁴Kasin pay naliton ya inmanak kayet is lalaki ya nginadnan nan fafai is Onan. ⁵Kasin kayet inmanak is lalaki ya nginadnana is Sela. Wad-ay si Juda id Akzib issan naiyanakan Sela.

⁶Awni ya ket inpaasawan Juda nan yon-a ay anakna ay si Er ken Tamar. ⁷Ngem ngaag nan okhalin Er ya egay nalaychan si Dios Apo ken siya, isonga inalana. ⁸Sa et kinwanin Juda ken Onan ay annochin Er, “En ka iyamong nan nailekkasan ay asawan yon-am, ta angnem nan lebfengmo ay angnen ken siya ta womad-ay ka is enwanen-ed nan natey ay yon-am.” ⁹Ngem ammon Onan ay et khechangna'y fakena enkwa nan sa na wad-ayen, isonga mo iseyepna nan chey ay nailekkasan, iwasitna nan kisitna ta maid ngomachan ay enfalin is anak san yon-ana. ¹⁰Nan inangnen Onan et inpasongetna si Dios Apo ya ke na't ay inala akhes siya. ¹¹Ket ay kanan Juda isnan innapona ay Tamar, “Somakhong ka't is afong cha amam ya ad-i ka mangas-asawa engkhana'y maengngan nan anakko ay si Sela.” Siya chi nan kinwanina tay omegyat tay ta ket lang ya mapatey si Sela ay kag isnan yoyon-ana. Sa et sinmaa si Tamar ken cha amana.

¹²Awni pay ya ket natey nan asawan Juda. Kakwasan nan naliwliwaana, inmey cha ken Hira ay ib-ana ay iyAdullam id Timnat ay mapokpokisan nan karnilona. ¹³Ket ay wad-ay nan nangifaag ken Tamar ay omey si katokhangana id Timnat ay en mamokis isnan cheycha'y karnilona. ¹⁴Ala na't ya kaan isnan panesna ya nensokat, sa na't inap-apan nan kamesna isnan apongotna, ya inmey tinmotokcho isnan pantew nan ili ay omey id Enaim ay malaosan isnan omayan id Timnat. Siya chi tay ammona ay naengngan et nan kasaodna ay si Sela ngem ket ay eg-ay naiyasawa ken siya.

¹⁵Idwani, isnan nangil-an Juda ken siya, kanana't mo esa'y asi ay fafai tay naaap-apan nan kamesna. ¹⁶Sa et sinmag-en isnan kawadna is kailit

nan karsa sa na't kanan, "Ayet! Kaat pay nan kanam?" (Tay eg-ayna inmatonan ay innapona pet siya.)

Ket ay kanan Tamar, "Ngag kay nan ichowam ken sak-en?"

¹⁷"At ompipaiyali ak ken sik-a is innanak si karching ay talakenko."

Kinwanin et Tamar, "Siya achi, mo omagtan ka is iigtok ay kag sarchan nan chey karching engkhana'y ipaiyalim."

¹⁸"Ngag kay nan ichowak ay kag na sarcha?" kinwanina.

"Nan sana'y matonmo ay iyoowaymo ya nan sokodmo ay eegnam," kinwanina. Et siya chi ay inchowana chana ken siya, sa na't inseyep, et naliton si Tamar. ¹⁹Sinmaa et si Tamar sa na't kinaan nan inyaap-apna ya kasin nenpanes.

²⁰Idwani, osto'y inpaiyey Juda isnan ib-ana ay si Hira nan chey innanak si karching isnan chey fafai ta sa na't alae nan cheycha'y insarchana ken siya, ya ket maid inchanan Hira ken siya.

²¹Sa et nensalodsod isnan cheycha'y lallalaki ischi ay iyEnain ay mangwanin, "Ento pay san asi ay fafai ay entotototokcho isna's ilit si karsa?"

"Ay ke man wad-ay paat asi's fafai isna?" kinwanicha.

²²Sa et sinmakhong ken Juda ay mangwanin, "Ya ke maid inchanak ken siya mo! Sa et kanan nan cheycha'y lallalaki ischi en maid kano paat asi ay fafai ischi."

²³"Ngag ngotom ta igtona chachi. Ad-ik laychen ay maang-ango ta isnan takho. Olay ket pinachasko ay mamayad ken siya. Kanak ta fayachak siya, ngem nay met egay ka nakad-an ken siya."

²⁴Nakwas pay nan tolo ay fowan, ya ket wad-ay nan nangifaag ken Juda ay nangwanin, "Nen-angnen pet is asi nan innapom ay si Tamar, tay nay ya ket aped la maliton."

Infilin et Juda ay mangwanin, "Ifalayo siya ta mapoowan."

²⁵Isnan cha maipafal-an Tamar, inpaifaagna ken katokhangana ay mangwanin, "Naliton ak isnan lalaki ay nenkwa isnan naycha. Isin-engmo achi ta ilaem mo sino nan nenkwa isnan naycha ay maton ay oway ya sokod."

²⁶Inmatonan Juda nan cheycha'y kwana ke na't kanan, "Sak-en pet nan nakafasol. Nalenlenteg siya mo sak-en tay egayko tinongpal nan lebfengko ay angnen ay mangipaasawa isnan anakko ay si Sela ken siya."

²⁷Isnan inomchanaan nan nenkimenan Tamar nadlaw et ay apik nan illilitona. ²⁸Et isnan cha na omanakan, inpafalan nan esang nan limana, sa et inalanan enpaan-anak ya tinakedna is sinolid ay enkilat sa na't kanan, "Siya na nan omon-ona ay maiyanak." ²⁹Nay met achi kasina innenat san limana ya ket ay nan kaapikna et nan nang-ona ay finmala. Sa et kinwanin nan enpaan-anak, "Ke pet kag tona nan ikkam ay pomortot!"

Isonga nangadnan is Perez.¹ ³⁰Sa et inmonod ay naiyanak nan kaapikna ay natakchan is enkilat ay sinolid nan limana ya nangadnan is Zera.^m

Cha Jose ken Asawan Potifar

39 ¹Idwani inyey et nan cheycha'y Ismaelita si Jose id Egipto, ya inlakocha ken Potifar ay esa isnan cheycha'y takhon nan ali ya kapitan nan khwarchiya isnan palasyona. ²Wawawawad-ay si Dios Apo ken Jose et sinomya nan am-in ay inang-angnena. Nakitee siya isnan afong nan apona ay iyEgipto ³et finigfig nan apona ay tatakchowen Dios Apo siya ya nay et sinomya am-in nan inang-angnena. ⁴Adi kad nalaychalaychan et si Potifar ken Jose sa na't inpey siya ay fokfokodna ay faa. Et siya nan nangipakarkhowana isnan am-in ay cha maang-angnen isnan afongna ya nan am-in ay kwana. ⁵Et mailapo ischi, khapo ken Jose, ket ay binindisyonan Dios Apo nan pangafong Potifar ya nan kwana: am-in nan wad-ay is afongna, id ilit, ya nan am-in ay molana. ⁶Siya, inpakarkhona nan am-in ay kwana ken Jose, ya maid kasina chonnen ischi mod-i ket mangan yangkhay.

Si Jose, makneg ya khawis nan ilana. ⁷Awni pay ya ket ay fikhawen nan asawan nan apona siya sa na't awiawisen ay maseyep cha. ⁸Ngem nen-ad-i si Jose ay nangwanin, "Ilaem achi, intalek asawam ay apok ken sak-en nan am-in ay isyangkhay isnan afongna, ya maid chadlos na makibfiyangan tay wad-ay ak ay nangipakarkhowana isnan ngonon. ⁹Wad-ay nan kalebfengak isnan nay ay afong ay kag isnan kalebfengana, et maid paat inyen-enatna is olay ngag sisa mod-i sik-a yangkhay, tay asawana sik-a. Ngag kay nan aped ko mangangnenan isnan kag tosa ay kangangngaakhan ya fomasol ak et yangkhay ken Apo Dios?" ¹⁰Et olay inaloalokna si Jose isnan winakas ta maseyep cha, ngem khechangna ay inad-in kayet Jose, ya olay nan paat na maisag-enan yangkhay ken siya.

¹¹Ngem isnan namingsan ay sinomkhepan Jose is afong ay en na enchonowan, ya maichan nan cheycha'y faa, ¹²alan et asawan Potifar ya lokpos isnan fachona ay mangwanin, "En ta maseyep!" Ngem ke na't ala ya layaw et nataynan nan fachona is kalimana. ¹³Osto ay inilana ay tinaynan Jose nan fachona ya linmayaw, ¹⁴ala na't ya wakis ya fokhaw isnan cheycha'y faana ay mangwanin, "Ilaenyo kay ya! Inyalin asawak nan Hebreo isna ta lomokloko ken chatako. Inmali is kakwartok ay pomilit, ngem alak ya fokhafokhaw. ¹⁵Osto'y chinngena ay nenfokhaw ak, ala na't akhes ya layaw, et nataynan nan nay fachona is kakawadko."

¹⁶Sa na't inigto nan facho engkhana'y sinmaa si asawana ay apon Jose. ¹⁷Ya siya kayet chi nan inokhodna ken asawana. Kinwanina, "Nan chey

¹ 38:29 Nan ayen nan ngachan ay Zera isnan kalin si Hebreo et, enkilat. ^m 38:30 Nan lokham ay sag-en nan wanga id Egipto et kag fololong nan ilana.

Hebreo ay faa ay inyalim et sinkhepna nan kwartok ay pomilit. ¹⁸Ngem kek et ala ya fokhaw sa na't ala akhes ya layaw, et tinaynana nan nay fachona isnan kawadko.”

¹⁹Sinmongesonget nan apon Jose isnan nanngelana isnan nangwaniyan asawana en, “Siya chi nan inikkan nan faam ken sak-en!” ²⁰Ke na't inpatilew si Jose, sa cha't inpokok is kaipokpokokan nan falod si ali, ya ischi et nan nentetey-ana. ²¹Ngem wad-ay si Dios Apo ay nanegseg-ang ken Jose, nay et nalaychalaychan nan apo isnan fabfalochan ken siya. ²²Ke na't ippey ay siya nan kikhad isnan am-in ay ib-ana ay falod ya menfiyang isnan am-in ay maang-angnen is kafabfalochan. ²³Adi kad maid et kasin masapol makibfiyangan san apo isnan fabfalochan isnan inpakarkhona ken Jose tay wad-ay si Dios Apo ken siya, nay et sinomya nan am-in ay inang-angnena.

Nan Nangilawlawakkan Jose isnan Ayen nan It-itaw nan Chwa ay Falod

40 ¹Awni pay ya ket nan en-ap-apag isnan inomen nan alin si iyEgipto ya nan ap-apon si en-ot-oto isnan tinapay et inpasongetcha nan ali. ²Sinongetna nan naycha ay chwa ay takhona, ³ke na't inpapokok chaicha is afong nan kapitan si khwarchiya isnan fabfalochan ay naipokokan Jose. ⁴Pinilin nan kapitan si Jose ay ensilfi ken chaicha, ya inmannong nan naipokokancha.

⁵Isnan esa'y maschem, nen-it-itaw san en-ap-apag ya san ap-apon si en-ot-oto, et teken nan ayen nan init-itaw nan waschin esang ken chaicha is kafabfalochan. ⁶Isnan nawiitana ay en nangil-an Jose ken chaicha inilana ay kag makokorkor nan semekcha. ⁷Sa na't kanan, “En man chadlos makokoloklot nan kitongyo idwani ay?”

⁸“To! Wad-ay man nan init-itawmi ya nay maid makaipaawat mo ngag nan laychena'y kanan,” kinwanicha.

“Si yangkhay achi Apo Dios nan makabfalin ay mangifallikas isnan laychen nan it-itaw ay kanan,” kinwanin Jose. “Okhochenyoy ed ken sak-en nan init-itawyo.”

⁹Sa et inokhod san en-ap-apag nan it-itawna ay mangwanin, “Isnan it-itawko, wad-ay nan kinmawat ay wakan si ofas ay sasakhangek, ¹⁰ya tolo nan pingina. Isnan osto'y finmalaan nan tofona ya ket ay sinmafong sa et finomkhas is ofas ya ket ay nenkakaom. ¹¹Idwani, eegnak nan tasan nan ali, sak et inala nan fekhasna ya pinsitko is katasa ya inchowak ken siya.”

¹²Kanan et Jose, “Siya na nan laychena ay kanan: nan chey tolo ay pingi et tolo ay akhew. ¹³Isnan maikatlo ay akhew mailapo idwani at patongchowen nan ali sik-a, ya patoliyena sik-a isnan sikhod ay saadmo. Ta sam kasin ichad-awat nan tasana ay kag sinan sikhod ay cham ang-angnen id kasin ay sik-a nan pala ap-apagna. ¹⁴Ngem pangngaasim ta sosommek ka mo somya nan esam ikakkan. Et pangngaasim achi

ta maseg-ang ka ta way paat kanam isnan ali maipoon ken sak-en, ya fachangam sak-en ay lomofos isna is kafabfalochan. ¹⁵Tay nan kinatet-ewana, et inalacha sak-en ay nangikaan isnan ilin si Hebreo, ya olay pay isna id Egipto et maid inang-angnek is khotokna is aped ko maibfalochan.”

¹⁶Osto'y chinningen nan ap-apon si en-ot-oto ay khawis pet nan ayen san it-itaw nan pala ap-apag, kinwanina ken Jose, “Wad-ay akhes nan it-itawko. Aagtowek nan tolo'y nenkhakhat-on ay malalabfa ay tinapay. ¹⁷Isnan nen-oston ay labfa, wad-ay nan am-in ay nateketeken ay ila ay oton si tinapay ay pala isnan ali, ngem ya ket ay wad-ay nan ay-ayam ay cha mannoppek isnan wad-ay ischi.”

¹⁸Sa et kanan Jose, “Siya na nan laychena ay kanan: nan tolo ay labfa et tolo ay akhew. ¹⁹Isnan maikatlo ay akhew mailapo idwani at ipatongchon nan ali sik-a, ta papotlongna nan olom! Sa na't isabfot nan awakmo isnan tokod ya at topken nan ay-ayam nan fekhas nan awakmo.”

²⁰Awni ya ket isnan maikatlo ay akhew, nenpapiyasta nan ali ay manemsemkana isnan naiyanakana, et inayakhana am-in nan cheycha'y takhona. Inpalofosna san chwa ay falod ay san pala ap-apag ya san ap-apo ay pala ot-oto, sa na't inyey chaicha isnan sakhang nan cheycha'y takhona. ²¹Insoblina san pala ap-apag isnan sikhod ay saadna, ya kasin en-ap-apag pala isnan ali ²²ngem inpaisabfotna nan chey ap-apon si en-ot-oto. Et naangnen am-in tet-ewa nan infaag Jose. ²³Nay met achi egay et sinsinmek san pala ap-apag si Jose. Nalichongana siya.

Nan Nangilawlawakhan Jose isnan Ayen nan It-itaw nan Ali

41 ¹Isnan nakwasan nan chwa'y tawen init-itaw nan ali ay tinmatakcheg siya is kailit nan wanga ay Nile. ²Ya inilana isnan it-itawna ay wad-ay nan pito ay alaalarmes ya khanag-awis ay faka ay chinmaka ay nalpo's kadchanom, sa cha't nen-ang-anglod isnan lokham.ⁿ ³Awni ya ket akhes chinmaka nan pito ay faka ay nenkafikhot ya nenkakig-angan. Sa cha't inmey naidchipa isnan inmona ay pito ay faka is kailit nan wanga. ⁴Ya ket ay kinan san nenkafikhot ay faka san alaalarmes ay faka. Sa et finmangon nan ali.

⁵Osto'y kasin naseyep, ya ket nen-it-itaw kasin, ya inilana nan pito ay lowey ay cha ensechang ya fegfekhasan ay tinmofa isnan esang ay sanga. ⁶Sa et wad-ay kayet nan pito ay lowey ay inilana ay nenkakpit ya linoyaw si chakhem ay nalpo's kamalalango ay lota. ⁷Ket ay inokmon nan nenkakpit nan chey nenkaptong. Siya chi ya ket ay finmangon san ali, ya ke pet it-itawna kayet chi. ⁸Nadchanadchanakhan et nan ali isnan chey ay wiit, sa na't inpaayag am-in nan cheycha'y ensop-ok ya nan cheycha'y

ⁿ 41:2 Nan nay facho, nakhaeb is linen, ay esang ay khag-awis ay lopot.

mammasilib ay takho id Egipto. Inokhodna nan init-itawna ken chaicha, ngem maid paat makaipaawat isnan ayen nan it-itawna.

⁹Kinwanin et san en-ap-apag isnan ali, “Naipasmek idwani nan nenkamaliyak. ¹⁰Issan namingsan sinmonget ka apo ken chakami ay chwa isnan chey ap-apon si pala ot-oto, sam et inpafalod chakami isnan afong nan kapitan si khwarchiya. ¹¹Ke kami't nen-itatw isnan esa'y maschem ya teken nan waschin ayen san init-itawmi. ¹²Idwani, wad-ay nan esa'y ib-ami ischi ay esa'y fab-alo ay Hebreo ay faan nan kapitan, ya inokhodmi ken siya nan init-itawmi sa na't inpaawat nan waschin ayen nan it-itawmi. ¹³Ket ay tinmet-ewa san kinwanina. Insoblim sak-en isnan sikhod ay saadko ya inpaisabfotmo san pala ot-oto is tinapay.”

¹⁴Ket ay inpaayag nan ali si Jose sa cha't inpafala siya is kafabfalochan. Nenpapokis ya nensokat, sa et inmey isnan sakhang nan ali. ¹⁵Kanan et nan ali ken Jose, “Wad-ay nan init-itawko ngem maid makailawlawag isnan ayena. Chinggek ay mo chengngem nan it-itaw makaipaawat ka isnan ayena.”

¹⁶Sa et kinwanin Jose, “Maid mabfalinko apo, ngem si Apo Dios nan makaipaawat isnan ayena ay enkhawisan nan ali.”

¹⁷Kanan et nan ali ken Jose, “Init-itawko maachi ay tinmatakcheg ak is kailit nan wanga ay Nile. ¹⁸Ya ket chinmaka ay nalpo is kadchanom nan pito ay faka ay alaalarmes ya khanag-awis, sa cha't cha en-anglod isnan lokham. ¹⁹Mawnin pay ya ket akhes chinmaka nan pito ay nenkafikhot ya nenkakig-angan ay faka. Kecheng cha is inilak ay kag tod-i isnan olay entona isna id Egipto. ²⁰Idwani, ya ket kinan nan nenkafikhot ay faka nan cheycha'y alaalarmes ay faka. ²¹Ngem maid makadlaw ay kinancha nan alaalarmes ay faka, tay khechangna'y sisya kayet ay nenkafikhot cha ay kag isnan sikhod. Sak et fomangon. ²²Wad-ay akhes nan init-itawko ay nensechang ay pito ay lowey ay fegefekhasan ay tinmofo isnan esa'y sanga. ²³Awni pay ya ket wad-ay kayet nan pito ay nenkakit ay lowey ay linoyaw si chakhem ay malpo's kamalalango ay lota. ²⁴Sa et inokmon nan nenkakit ay lowey san pito ay nenkaptong. Inokhodko nan naycha'y init-itawko isnan cheycha'y ensop-ok, ngem maid paat makaipaawat ken sak-en mo ngag nan ayencha.”

²⁵Sinongfatan Jose nan ali ay mangwanin, “En-iso nan ayen nan chwa ay it-itawmo. Inpaammon Apo Dios nan nganngani ay angnena. ²⁶Nan pito'y alaalarmes ay faka et pito ay tawen nan ayena. Siya akhes isnan pito ay fegefekhasan ay lowey. En-iso nan ayencha. ²⁷Nan pito ay nenkafikhot ay faka ay inmod-ochi ay chinmaka ay nalpo's kadchanom, ya nan pito ay nenkakit ay lowey ay linoyaw si chakhem, et pito ay tawen ay fitil. ²⁸Kag sinan apchas ko infakha ken sik-a apo, inpailan Apo Dios nan sa na angnen. ²⁹At wad-ay nan pito ay tawen ay omaw-awas nan ngonon isnan olay entona isna id Egipto. ³⁰Ngem kakwasana

sa et omchan akhes nan pito ay tawen ay fitil. Ya at malichongan nan nar-os ay pito ay khanag-awis ay tawen tay at pakawasen nan fitil nan ili. ³¹Siya, nan cheycha'y tawen ay omaw-awas nan makakan et chadlos malichongan, tay at chad-ama nan fitil ay omchan. ³²Nan laychen nan kasin napidwaan nan it-itawmo ay kanan et kinedchengan Apo Dios nan angnena, et siya chi nan angnena ay angnen isnan ad-i omannong.

³³“Idwani, khawis koma mo pomili ka is lalaki ay masilib ya makaawat ta ippeymo siya ay mangichalan isnan am-in ay ili isnan Egipto. ³⁴Pomili ka akhes apo si tapina ay en-apo, ay mangal-ala isnan pagkalma isnan am-in ay maani isnan timpon nan pito'y tawen ay omaw-awas nan maani. ³⁵Filinem chaicha ay manakhop isnan am-in ay maala ay makakan isnan chey khawis ay tawen ay omali, ya agtam chaicha is lebfengcha ay mangigto isnan maani isnan maipaypay-ana isnan chadchake ay ili sa cha't tokkhongan. ³⁶Nan naycha ay makakan ay cha maigto nan sa maipafala isnan pito'y tawen ay fitil ay omchan isnan Egipto, ta maid matey is owat.”

Nan Madchotokan Jose ay Enkhofernachor id Egipto

³⁷Idwanin, tinan-oyan nan ali ya am-in nan faana nan infaag Jose. ³⁸Sa et kanan nan ali, “Ay ke tako makaanap is khagkhag-awis mo si Jose, ay wad-ayan nan Ispiriton nan Dios?” ³⁹Sa na't kanan ken Jose, “Tay inpailan nan Dios am-in na ken sik-a, nalatak ay wadwad-ay nan silib ya pinang-awatmo mo nan olay sino issa. ⁴⁰Idwani ippeyko sik-a ay matangtangad isnan am-in ay iyap-apowak, et am-in ay takhok et sa cha patiyen nan filinmo. At maikadwa ka ken sak-en ay enlebfeng. ⁴¹Nay chotokak et sik-a ay khofernachor isnan olay entona issa isna id Egipto.” ⁴²Sa et kinaan nan ali nan alitosna ay namatonan isnan maton si ali sa na't inpey is kalecheng Jose. Inpafachona nan napateg ay facho^o ken siya, sa na't inpaoway nan fallitok. ⁴³Sa na't inpalokhan isnan ikadwa ay kalisan si ali ya namangpango nan takhona ay mangifogfokhaw en, “Enfalintomeng kayo! Enfalintomeng kayo!”^p Adi kad nadchotokan si Jose ay enkhofernachor isnan am-in ay ili id Egipto. ⁴⁴Kinwanin akhes nan ali ken siya, “Sak-en nan ali, ya ipatenggelko am-in ken sik-a nan takho isnan olay entona isnan am-in isna id Egipto, ta ad-icha paat igkhiwa nan lima paymo sikicha mo ad-im ipalofos.” ⁴⁵⁻⁴⁶Sa na't nginadnan si Jose is Zafenat Panea, sa na't agtan siya's asaw-ena ay si Asenat ay anak Potifera ay pachi isnan ili ay Heliopolis.

Tolon poo nan tawen Jose issan laponay ay nensilfiyana isnan ali id Egipto. Tinaynana nan kawad nan ali sa na't finaas ay en nangila isnan olay entona

---

^o 41:42 Mabfalin akhes ay nan nakwani et, “Ikasiwyo! Ikasiwyo!” P 41:43 Nan osto ay inpaigton Jose et nan pagkalman nan am-in ay naani id Egipto isnan chey ay pito ay tawen. Ilaenyo nan Genesis 41:34.

ischi ay ili. ⁴⁷Isnan timpon nan pito'y tawen ay inmaw-awas nan makakan, inpatofon nan lota nan nawadwad ay maani ⁴⁸ya cha inpaamong Jose nan chatag sa na't inpaigto isnan kaallaallang nan am-in ay ili.⁴⁹ Adi kad inpaigtona isnan waschin ili nan naani isnan cheycha'y nenlilwes ay payew ischi kannay ay ili. ⁴⁹Chadlos omawas ay kag ofod is kafayfay nan cheycha'y naani ay inigtona, ya eg-ay et kasin sinas-alop Jose tay ad-i kasalop.

⁵⁰Isnan sisyay eg-ay inomchanaan nan fitil, chwa et nan an-ak Jose ay lallalaki ay inyanak Asenat^r ay asawana. ⁵¹Kinwanina, "Finachangan Apo Dios sak-en ay menlichong isnan am-in ay likhatko ya nan ilewko isnan am-in ay pangafong ama." Siya chi't ya nginadnana nan inmona ay anakna is Manases.^s ⁵²Awni pay ya kasin inmanak, ya nginadnan Jose nan nay ay maikadwa ay anakna is Efraim^t ay nangwanin, "Siya sa nan ngachana tay inpakhanak Apo Dios sak-en isnan ili ay nensikhafak."

⁵³Awni pay ya ket nakwas nan pito ay tawen id Egipto ay inmaw-awas nan makakan. ⁵⁴Mailapo et nan pito ay tawen ay fitil, kag isnan kinwanin Jose. Wad-ay akhes nan fitil isnan am-in nan tapina ay ili, ngem id Egipto wad-ay nan naiigto ay makakan isnan olay entona ischi. ⁵⁵Isnan inomchanaan et nan maowatan nan am-in id Egipto, ke cha't inmey ay nenseg-ang isnan ali is kanencha. Et infilina ay ome y cha ken Jose ya angnencha nan ifaagna. ⁵⁶Osto'y chachama et nan fitil ya inmam-amed isnan olay entona ay ili id Egipto, tinekwafan Jose nan am-in ay allang et cha na inlako nan makakan isnan cheycha'y iyEgipto. ⁵⁷Ya wad-ay akhes nan angsaangsan ay takho ay nalpo isnan olay entona ay ili ay inmey id Egipto ay lomako isnan makakan ken Jose, tay chad-ama nan fitil isnan olay entona.

Nan en Lomakwan nan Et-ad Jose is Makakan id Egipto

42 ¹Isnan nannngelan Jacob ay wad-ay nan makakan id Egipto, kinwanina isnan an-akna, "En kayo man aped yangkhay enasiilaila ay? ²Kek cha chengngen ay wad-ay pet nan makakan id Egipto ya! En kayo et achi lomako ta ad-i tako matey pangkhep si owat." ³Sa et inmey nan sinpoo ay et-ad Jose ay lomako is makakan id Egipto. ⁴Ngem eg-ay inpalofos Jacob ay maitakin si Benjamin ay chadlos etad Jose, tay omegyat tay ta ket lang ya way maangnen ken siya.

⁵Adi kad khapo tay nabfitil akhes id Canaan, naitapi et nan an-ak Jacob isnan cheycha'y cha ome y lomako is makakan id Egipto.

---

^q 41:48 Si Potifera ay aman Asenat nan katongchowan ay pachi isnan ili ay On paymo Heliopolis, ay naamongan nan iyEgipto ay manad-ayaw isnan akhew, tay nan akhew nan dioscha. ^r 41:50 Nan kadngelan nan ngachan ay Manases isnan kalin si Hebreo et, **inmipalichong.** ^s 41:51 Nan kadngelan nan ngachan ay Efraim isnan kalin si Hebreo et, **inmipakhanak.** ^t 41:52 Nan osto ay naisolat isna et, "*is katopek nan sakona.*"

⁶Et si Jose kannay nan khofernachor ischi, ay mangil-ila isnan cha mailako ay makakan isnan omili. Adi kad inmey cha nan yoyon-ana ay nenfalintomeng ay nentowad isnan sakhangna. ⁷Isnan nangil-an Jose ken chaicha, inmatonana chaicha, ngem inpailana ay kag na ad-i ammo chaicha. Finogtakana chaicha ay mangwanin, “Ento nan nalpowanyo?”

“Apo, nalpo kami id Canaan, et inmali kami isna ay lomako is makakan,” insongfatcha.

⁸Olay mo naimatonan Jose san eet-adna ngem chaicha eg-ay cha paat nakaimaton ken siya. ⁹Sisinmekna san cha na init-itaw maipoon ken chaicha, sa na't kanan, “Inmali kayo yangkhay ay en-as-as! Inmali kayo ay mangila mo ento nan enkapsotan nan nay ilimi!”

¹⁰“Ad-i apo,” insongfatcha. “Inmali kami ay faam ay lomako yangkhay is makakan. ¹¹Sin-anag-i kami am-in. Egay kami inmali ay en-as-as, apo. Nalenteg kami ay takho.”

¹²Kanan kayet Jose ken chaicha, “Ad-i! Nan enkapsotan nan ilimi nan inaliyo!”

¹³Ke cha't kanan, “Apo, sinpoo ya chwa kami ay lallalaki ay sin-anag-i. Es-esang ay ama nan nalpowanmi ay wad-ay ischi id Canaan. Namaid nan esang ay annochimi ya chey ay wad-ay nan alilismi ken ama.”

¹⁴“Kanak chadlo ya! Inmali kayo ay en-as-as,” kinwanin kayet Jose. ¹⁵“Ngem kag tona nan katepnganyo: Isapatak isnan ngachan nan ali ay ad-i kayo makakak-aan sina engkhana ay omali nan alilisyo isna. ¹⁶Ifaayo nan esang ken chakayo ay en mangala ken siya. Magkhwarchiyaan isna nan tapina engkhana ay matet-ewaan nan kinwaniyo. Tay mo ad-i, tet-ewa nan insapatak isnan ngachan nan ali ay chakayo et inmali kayo ay en-as-as.” ¹⁷Siya chi ya infalodna't chaicha am-in is tolo ay akhew.

¹⁸Isnan mikatlo ay akhew, kinwanin Jose ken chaicha, “Sak-en nan esang ay mangiyegyat ken Apo Dios, et takhewek chakayo mo ket angnenyo nan esang yangkhay ay kanak. ¹⁹Ta matet-ewaan ay nalenteg kayo, makhayad nan esang ken chakayo isna is kafabfalochan. Nan tapina mabfalin ay somaa cha ta iyeycha nan makakan isnan cheycha'y papangafongyo ay maowat. ²⁰Sa et masapol ay iyaliyo nan alilisyo ken sak-en. Siya na nan mangipaila ay tet-ewa nan kankananyo, ya at ad-ik ipapatey chakayo.”

Et siya chi ay tinan-oyancha chi. ²¹Ngem cha cha kankan, “Chey, idwani selaeg tako et ay maipap-alikhat sinan inangnen tako isnan annochi tako. Inila tako nan chadlos likhatna issan cha na nenseg-angan ken chatako ngem ad-i tako chengchengngen. Isonga chatako et idwani nan enlikhat.”

²²Kanan et Ruben, “Kanak chadlo en ad-iyo oy-oyongen siya ya! Ngem ad-iyo met chengngen. Nay et maifales ken chatako nan chalana.”

²³Ad-icha ammo ay ke pet naawatan Jose am-in nan kankanancha, tay

nan inikkana ay nakitot-oya ken chaicha et maichalan isnan takho ay cha mangifallikas isnan kalin si iyEgipto. ²⁴Sa et tinaynan Jose chaicha ya inmey nen-akha. Sa et kasin tinmoli ken chaicha isnan kasina makakaliyan, sa na't pinili si Simeon ay maitaked isnan sakhangcha.

Nan Somakhongan nan Eet-ad Jose id Canaan

²⁵Infilin et Jose ay ponnencha am-in nan sakon nan et-adna isnan makakan ya maisobli nan sipingcha is kasakocha, ya sa cha't maagtan is sengetcha. Et siya chi nan naangnen. ²⁶Adi kad inkarkhan nan et-adna is kadangkicha nan kasakosako ay makakan ay linakwancha, sa cha't nenligwat. ²⁷Isnan inomyanancha is kachalan, finadfad nan esang ken chaicha nan taked nan sakona ta pakanena nan dangkina, ke na't inchanan nan sipingna is kasakona. ²⁸Kinwanina't, "Da! Ya ke nay nan sipingko ay naisobli isna? Naay sina's kasakok," kinwanina. Ke cha't nginmaya ya chad-ama nan egyatcha ay nen-iinnila ay mangwanin, "Ngag mampet na's inangnen Apo Dios ken chatako?"

²⁹Isnan sinmaalancha ken amacha ay Jacob id Canaan, infaagcha nan am-in ay naang-angnen ken chaicha. ³⁰"Finogtakan nan khofernachor id Egipto chakami, sa na't pabfasolen chakami ay mangwanin inmey kami kano ay en-as-as isnan ilina. ³¹Kinwanimi ay nalenteg kami ya egay kami inmey ay en-as-as. ³²Ya infaagmi ay sinpoo ya chwa kami am-in ay sin-et-ad ay lallalaki, ya es-esang nan ama ay nalpowanmi. Namaid nan esang, ngem sisya nan alilis, ya wad-ay isna id Canaan ken sik-a ay amami. ³³Ke na't kinwani ken chakami, 'Naay nan sak mangammowan mo tet-ewa ay nalenteg kayo. Mataynan ken sak-en nan esang. Isaayo ay tapina nan makakan isnan maowat ay papangafongyo, ³⁴sa yo't iyai ken sak-en magtek nan alilisyo. Siya sa nan mangammowak ay egay kayo inmali ay en-as-as isnan ilimi, mod-i ket tet-ewa kayo. Et sak isobli nan etadyo ken chakayo ya nawaya kayo ay enkomerso isna.' "

³⁵Idwani waschin et nangipakfo isnan wad-ay isnan sakona ya ket ay waschin nangila isnan masosopot ay sipingna. Isnan nangil-ancha isnan siping chachama et nan egyatcha, olay si amacha ay Jacob. ³⁶Kanan et amacha ken chaicha, "Ay laychenyo ngen ay madchongaw am-in nan an-akko? Maid si Jose ya sa et si Simeon, ya idwanin nay laychenyo ay ikaan akhes si Benjamin! Sak-en et nan maamongan am-in nan naycha ay likhat."

³⁷Kanan et Ruben ken amana, "Mo ad-ik maisaa si Benjamin, mabfalin ay pateyem nan chwa'y an-akko. Ipakarkhom siya ken sak-en, et sak itoli siya ken sik-a."

---

^u 42:27 Nan osto ay inchowan Jose ken Benjamin et tolon khasot ay shekel ay silver ay kag falor si fallitok nan falorna. Nan infayad nan Ismaelita ay lakon Jose issan chey et chwan poo ay shekel ay silver. Ilaenyo nan Genesis 37:28.

³⁸Ngem kanan Jacob, “Ad-i maifoweg nan anakko, tay natey nan chadlos na akhi ya siya yangkhay nan nataynan. Am-ama ak et, ya mo itakinyo siya sa et wad-ay maangnen isnan chalan, at matey ak ay chadlos ensasanga isnan inangnenyo.”

Nan Nangifowekhan nan Et-ad Jose ken Benjamin id Egipto

43 ¹Sisya'y chachama nan fitil id Canaan. ²Et isnan nangkhayan nan kanen nan pangafong Jacob ay linakwancha id Egipto, kinwanina isnan an-akna, “Tomoli kayo ay en lomako is akit ay kanen tako.”

³Ya ket kanan Juda ken amana, “Chadlos finag-an nan chey lalaki chakami ay nangwanin ad-ina chawaten chakami mo ad-i mi itakin nan annochimi. ⁴Mo ipalofosmo ay makieey ken chakami nan annochimi, et omey kami ay lomako is kanem. ⁵Ngem mo iyad-im, et ad-i kami, tay kinwanin nan lalaki ay ad-ina chawaten chakami mo ad-imi itakin nan annochimi.”

⁶Kanan et Israel, “En kayo man chadlos omipalikhat isnan en kayo nangifag-an isnan lalaki ay wad-ay teken si akhiyo ay?”

⁷Kinwanicha'y sinmongfat, “Siya man tay maid ad-i na salodsodchen maipoon ken chakami ya nan pangafong tako. Sinalodsodna mo sisya'y matatakho ka ay amami, ya mo wad-ay teken si etadmi ay lalaki. Et masapol ay sebfatenmi nan salodsodna. Ay ke mi ammo ay sa na pet ipaayag nan annochimi?”

⁸Kinwanin Juda ken amana, “Ipalofosmo ta ifowegko nan annochimi ta sa kami't maligwat kannay, ta chakami, sik-a, ya nan anan-ak, et matakho cha ya maid matey si owat. ⁹Sak-en nan somongfat isnan fiyagna. Et sak kikhad ken siya. Mo ad-ik isakhong siya ay enkhagkhawis at sak-en nan chadlos kawad si fasol is eng-engkhana. ¹⁰Mo sa egay kami inmannong ay nensasaed, et away ikapidwa na is tinmoliyanmi.”

¹¹Kinwanin et amacha, “Mo siya sa nan masapol ay maangnen, angnenyo na: Ipenpenyo isnan sakoyo nan kakhawisan ay winad-ay nan lota isna id Canaan, ta en yo ilayad isnan khofernachor ischi. Omiyey kayo is akit ay akhas ay nalpo isnan kaew, akit ay itlog si yokan, astragalo, laudano, piniones ya almendras. ¹²Ya pidwaenyo nan kaad-achan si siping ay itakinyo, tay masapol ay isakhongyo nan inchananyo ay siping isnan sakoyo. Away nget nenkammali cha. ¹³Itakinyo nan annochiyo sa kayo't omey ay manakhang ken siya. ¹⁴Asop ya si Apo Dios ay Makabfalin isnan Am-in nan wad-ay isnan chey ay lalaki ta seg-angana chakayo, ya isakhongna si Benjamin ya nan etadyo ay si Simeon ken chakayo. Ngem mo mamaid nan an-akko, et olay siya.”

¹⁵Adi kad inalan et nan cheycha'y sin-et-ad nan ilayadcha ya nan mamidwa ay kaad-achan si siping, sa cha't naligwat ay omey id Egipto.

Infowegcha si Benjamin sa cha't inmey ay nanakhang ken Jose. ¹⁶Isnan nangil-an Jose ken Benjamin ay fowegcha, kinwanina isnan faana ay mangil-ila isnan afongna en, “Ipangom nan naycha'y lallalaki is afongko, et sa cha makikan ken sak-en isnan alas chosi. Pomarki ka sam et nongnongen.” ¹⁷Inangnen nan faa nan naifilin et inyeyna nan cheycha'y sin-anag-i is afong Jose.

¹⁸Isnan cha cha maipangowan is kaafong Jose, omeegyat cha sa cha't kanan, “Inyalicha chatako isna maipoon isnan siping ay naisobli is kasako tako issan laplapona. Sa cha't chepapien chatako sa cha't alaen nan dangki tako ya khab-ena chatako is faa.” ¹⁹Isnan inomchanancha ala cha ya eey isnan chey faa ay mangil-ila isnan afong ay wad-ay is kapantew ya kinwanicha, ²⁰“Pangngaasim apo ta chengngem chakami, tay issan laplapona inmali kami ay linmako is makakan, ²¹ngem isnan inomyananmi is kachalan isnan cha mi somaalan, inokfayanmi nan sakomi ya ket waschin nangchan isnan sipingna isnan sakona ya egay kakok-olangnan. Nay et inyalimi ta isoblimi ken sik-a. ²²Inmitakin kami akhes isnan tap-in si siping ay ilakomi kasin is kanenmi. Ad-imi ammo mo sino nan nangippey isnan sipingmi is kasakomi.”

²³Kinwanin et san faa, “Ad-i kayo madchanakhan. Ad-i kayo omeegyat. Nan Diosyo ay Dios amayo nan nangisakhong nget isnan sipingyo is kasakoyo ta enkwayo. Chinawatko san infayadyo.” Sa na't infala si Simeon ken chaicha.

²⁴Sa et inpaskhep san faa nan cheycha'y sin-anag-i is afong Jose. Inagtana chaicha's chanom ay iyowascha isnan sikicha, sa na't pinangan nan dangkicha. ²⁵Sa cha't insakhana nan cheycha'y igwacha ken Jose mo omchan isnan alas chosi, tay naifaag ken chaicha ay at makikan cha ken siya. ²⁶Isnan sinmaalan Jose, iniskhepcha is afong nan chey ichowacha ken siya, sa cha't nenfalintomeng ay nentowad isnan sakhangna. ²⁷Sinalodsodna mo enkhaghawis cha, sa na't kanan, “Infaagyo issan chey nan maipoon ken amayo ay nalakay. Ay khawis ngen siya? Ay matatakho ngen ya sisya'y enkhaghawis?”

²⁸Sa cha't kanan, “Wen, nan faam ay amami et sisya'y matatakho ya enkhaghawis.” Sa cha't nentowad ay nenchayaw ken siya.

²⁹Isnan nangil-an Jose ken Benjamin ay chadlos na annochi kinwanina, “Adi kad si tona nan alilisyo ay infaagyo ken sak-en. Si Apo Dios nan mamachang ken sik-a anakko.” ³⁰Alan et Jose ya kaan tay chadlos ay ad-i makaikatpe isnan liknana ken annochina, ya chadlos ay makaag-akha. Isonga ya ket ay sinomkhep is kakwartona et ischi nan nen-akhalana. ³¹Ala na't ya chilam-os, sa et finmala ay chadlos nangikakatpe isnan liknana, sa na't infilin ay isangocha et nan makakan. ³²Teken nan lamisaan Jose ay nangisangowancha isnan kanena, ya teken akhes ay lamisaan nan nangisangowancha isnan kanen nan et-

adna. Teken kayet nan lamisaan nan iyEgipto ay mangmangan ischi, tay ngaakhen nan iyEgipto ay makikan isnan Hebreo. ³³Naiyornos nan inangnencha ay nangipatokcho isnan sin-ag-i mailapo isnan yon-a engkhana isnan annochi isnan sakhang Jose. Isnan nangil-ancha isnan naikkan ken chaicha'y naipatokcho, nen-asiila cha ay cha mataa. ³⁴Nalpo is kalamisaan Jose nan naisango ken chaicha, sa et si Benjamin, maminlima nan kaad-achan nan khinaocha ay kanena mo nan et-adna. Et nangan cha ya nakiinom cha ken Jose engkhana'y nafotfotngan cha.

Nan Namaichan nan Tasan Jose

44 ¹Sa et infilin Jose isnan chey faa ay mangil-ila isnan afongna en, “Ponnem ay osto nan sakocha, ya ippeymo nan siping nan waschin esa isnan topek nan sakona. ²Iyosonmo akhes nan silver ay tasak is kasakon nan alilis sa et nan sipingna ay lakon nan makakan.” Et siya chi inangnena nan naifilin ken siya. ³Osto ay wiiwit naipaligwat cha isnan dangkicha ay somaa. ⁴Isnan nakaadchawi cha is akit isnan ili, ya ket kinwanin Jose isnan chey faana, “Kamowem ta kamakamem chachi, et mo edchanam chaicha kanam, ‘En man ngaag nan isofalityo isnan khawis ay? ⁵En yo man inakew nan silver ay tasan nan apok ay? Ke siya chi nan en-in-inomana ya! Siya chi nan os-osalena ay en-ipadto. Chachama nan fasol ay inangnenyo!’”

⁶Isnan nangchanan san faa ken chaicha, infaagna nan kinwanin Jose ken siya. ⁷Sa cha't kanan, “Apo, ngag nan laychem ay kanan isnan kinwanim? Ay ke mi maangnen nan kag tosa? ⁸Ammom met ay nan siping ay inchananmi isnan sakomi et inyalpomi id Canaan ay mangisakhong ken sik-a. En mi man akewen nan pilak paymo fallitok isnan afong nan apom ay? ⁹Apo, mo maanapan ya way esang ken chakami is kawadna at maipapatey, ya enfalin kami ay tapina is faam.”

¹⁰Sa na't kanan, “Siya achi. Ngem kecheng nan mad-asan nan tasa is enfaak. Et mabfalin ay mapalofosan nan tapina ken chakayo.” ¹¹Adi kad waschin et kannay nangepas isnan sakona ay nangokfay ischi.

¹²Mineymey-an nan faan Jose ay nen-anap. Inlapona isnan yon-a engkhana isnan annochi, et naanapan nan tasa is kasakon Benjamin.

¹³Alan et nan yoyon-ana ya peskhat isnan fachocho ay enngongoyos. Kasin cha inkarkha chachi isnan dangkicha, sa cha't tinmoli.

¹⁴Isnan inomchanan cha Juda ya nan et-adna is afong Jose, sisya ischi siya. Sa cha't nenfalintomeng ay nentowad isnan sakhangna. ¹⁵Sa et kinwanin Jose, “Ngag man chi's inangnenyo? Ad-iyo ngen ammo nan kafaalak? Tay olay sino ay wad-ay isnan nay ay saadko et kafaalana ay en-ila?”

¹⁶“Apo, ngag kay nan kasin mi kanan?” kinwanin Juda. “Ento nan ikkanmi ay kasin makilinnawag? Ngag nan ikkanmi ay mangipatet-ewa ay

mid fasolmi? Si Apo Dios nan nangipafala isnan fasolmi. Enfaam et achi am-in chakami ta faken yangkhay nan chey nad-asan ay kawad nan tasa.”

¹⁷Kinwanin et Jose, “Na! Ad-i! Ad-ik maangnen sa. Kecheng nan nad-asan nan tasak is enfaak. Somakhong kayo am-in ay tapina ay enkhanghawis ken amayo.”

Nan Nangiseg-angan Juda ken Benjamin

¹⁸Idwani, sinmag-en si Juda ken Jose ay nenseg-ang. Kinwanina, “Pangngaasim apo ta makikali ak ken sik-a. Et asop ya ad-i ka somonget tay kag ka met laeng ken Faraon ay ali. ¹⁹Apo, sinalodsodmo ken chakami mo sisya si amami ya mo way teken ay etadmi. ²⁰Et infaagmi ken sik-a ay sisya si amami ay nalakay, ya wad-ay nan annochimi ay nawad-ay isnan nalakayana. Natey nan chadlos etadna ay lalaki et kecheng siya is nakhayad ken chaicha ay chodchodwa ay sin-akhi. Chad-ama nan layad ama ken siya. ²¹Sa et apo, infakham ay iyalimi siya isna tatno ilaem. ²²Sa mi’t infakha ken sik-a ay ad-i mabfalin ay taynana nan am-ama tay et siya nan kateyana. ²³Ya kem et kanan en ad-i ka chomawat mo ad-i mi itakin nan alilismi.

²⁴“Adi kad idwani issan tinmolianmi ken ama ay faam, infaagmi san infakham apo. ²⁵Issan kasina fomaalan ken chakami ay lomako is akit ay makakan, ²⁶kinwanimi ay ad-i kami makaali tay at ad-i ka chomawat mo maid nan alilismi ay ifowegmi. Kinwanimi ay mabfalin yangkhay ay makaali kami mo maifoweg nan alilismi. ²⁷Kanan et ama ken chakami, ‘Ammoyo met ay si Raquel ay asawak et chodchodwa cha nan inpafalana ay an-akko, ²⁸ya namaid nan esang ken chaicha. Away khinislakhislay si atap ay enkik-iwi tay egayko kasin inil-ila siya engkhana issan kinmaanana. ²⁹Et mo ikaanyo nan nay akhina idwanin ya wad-ay maangnen ken siya, at matey ak ay chadlos ensasanga isnan inangnenyo tay nalakay ak et,’ kinwanin ama.

³⁰⁻³¹“Isonga idwanin apo, mo aped ak somaa isnan faam ay si ama ya maid nan annochi, at matey mo ilaena ay maid siya. Tay nan fiyag tosa ay annochimi nan manatakho ken siya, ya tay chadlos nalakalakay, et omanay nan mangipangoyosanmi ken siya is kateyana. ³²Esang kayet, apchas ko insapata nan fiyagko ken ama pala isnan annochimi. Infaagko ken siya ay mo ad-ik isakhong siya ken ama at sak-en nan chadlos kawad si fasol engkhana ay matey ak. ³³Isonga idwani apo, sak-en et yangkhay si enfaam mo ket ipalofosmo ay makitaoli siya isnan aag-ik. ³⁴Tay ngag kay nan ikkak ay somaa ken ama mo maid nan annochik ay fowegko? At ad-i ak makaikatpe ay mangila isnan enliglikhatan ama,” kinwanin Juda.

Nan Nangipaammowan Jose isnan Awakna isnan Et-adna

45 ¹Sa et tay ad-i et makaikatpe si Jose isnan liknana isnan kawadna isnan cheycha’y faana, infilina’t ta komaan cha. Adi

kad maid et teken is ib-ana isnan nangipaammowana isnan awakna isnan et-adna. ²Et tay chadlos na inpapangekhe nan akhana, chinngen nan cheycha'y iyEgipto ampon inomchan nan chamag is kapalasyon nan ali. ³Kinwanin et Jose isnan et-adna, "Sak-en si Jose! Ay matatakho ngen kayet si ama?" Ngem isnan nanngelan nan et-adna ischi naegyae gyatan cha ya ad-i cha makasefat. ⁴Ket ay kanan Jose ken chaicha, "Somagsagen kayo ken sak-en." Sinmag-en cha, sa na't kanan, "Sak-en si Jose ay etadyo ay inlakoyo, ya naiyali ak isna id Egipto. ⁵Idwani, ad-i kayo koma chadlos madchanakhan paymo sosongten nan awakyo isnan nangilakwanyo ken sak-en isna, tay tet-ewa ay si Apo Dios nan nangipaona ken sak-en isna ta matakho kayo ya nan tapina ay takho. ⁶Maikadwa yangkhay ay tawen na isnan fitil isnan lota. Sisyana nan lima ay tawen kayet ay maid ensamsama ya en-an-ani. ⁷Et inpaonan mampay Apo Dios sak-en mo chakayo ta matakho kayo ay matakho ya nan wanenedyo ta ad-i kayo mamaid isnan lofong. ⁸Adi kad nan kinatet-ewana et faken chakayo nan nangipaiyali ken sak-en sina mod-i ket si Apo Dios. Sa na't inpey sak-en ay mamagfakha isnan ali, ya katotongchowan ay takhona ay enlebfeng isnan am-in. Ya chak iyap-apowan nan am-in ay ili isna id Egipto.

⁹"Idwanin, kamowenyo ay somaa ken ama ya kananyo ken siya, 'Siya na nan kanan Jose ay anakmo: Inpey Apo Dios sak-en ay en-ap-apo isnan am-in ay ili id Egipto. Omali ka ay omali kannay. Ad-i kayo en-enaenat. ¹⁰Mabfalin ay entee kayo id Gosen ay maisasagen ken sak-en: sik-a, nan an-akmo, nan apop-om, nan karnilom, karchingmo, nan fakam ya nan am-in ay kwam. ¹¹Mo wad-ay kayo id Gosen, mabfalin ay nonongnongek chakayo, tay siya kayet ay chaan nan lima ay tawen ay fitil. Tay ad-ik laychen ay wad-ay enkolangam, nan pangafongmo, ya nan enki-iwiyem.' "

¹²Kinwanina kayet, "Idwani, am-in kayo ya olay sik-a Benjamin et nay iilaenyo ay tet-ewa ay sak-en na ay si Jose ay manot-oya ken chakayo.

¹³Ifaagyo ken ama nan am-in ay kamabfalinko isna id Egipto, ya ifaagyo am-in nan inil-ilayo isna, sa yo't kamowen ay mangifoweg ken siya isna."

¹⁴Ala na't ya kawe ken Benjamin ay etadna sa et nen-akha. Cha akhes en-akha si Benjamin ay mangawe ken yon-ana. ¹⁵Sisyana ay cha en-akha si Jose isnan nangawwelana ya namisitowana isnan waschin esa isnan et-adna. Osto'y siya chi ya ket chadlo tinot-oyan nan et-adna siya.

¹⁶Isnan inomchanan nan chamag is kapalasyo ay wad-ay cha nan et-ad Jose, ket ay nalaychalaychan nan ali ya nan takhona. ¹⁷Kinwanin et nan ali ken Jose, "Ifaagmo isnan et-admo ta karkhaancha nan dangkicha ta sa cha't somakhong id Canaan. ¹⁸Kanam ta iyalicha isna si amayo ya nan papangafongcha. Et sak ichowa ken chaicha nan kakhawisan ay lota isna id Egipto ya nan kakhawisan ay wad-ayen nan lota nan kanencha.

¹⁹Ifilinmo akhes ay mo somaa cha et omitakin cha isnan kalison ay malpo isna ay enlokhanan nan ongang-a, nan asaswacha ya si amayo ay ifowegcha isna. ²⁰Ya ta ad-i cha kasin semkesemken nan mataynan ay kwacha, tay at kowaencha nan kakhawisan isna id Egipto.”

²¹Adi kad inangnen nan an-ak Jacob nan naifilin ken chaicha. Inagtan Jose chaicha is kalison ay infilin nan ali sa na't sinengtan chaicha.

²²Inagtana akhes nan waschin esang ken chaicha is kakhawisan ay ensokatancha, ngem si Benjamin, tolon khasot ay silver ay siping” ya lima ay kakhawisan ay ensokatana ay facho nan inchowana ken siya.

²³Inpaiyeyna ken amana nan sinpoo ay laki ay dangki ay nakarkhaan isnan kakhawisan ay wad-ay id Egipto, ya nan sinpoo ay fai ay dangki ay nakarkhaan is ilik, tinapay, ya nan tapina kayet ay senget. ²⁴Adi kad inpaligwatna't nan et-adna, ya isnan komaanancha, finag-ana chaicha ta ad-i cha masossosma is kachalan.

²⁵Siya chi't tinaynancha id Egipto et sinmakhong cha ken amacha ay Jacob id Canaan. ²⁶Kinwanicha ken siya, “Sisya pet ay matatakho si Jose! Siya nan ap-apo isnan am-in ay ili id Egipto!” Natakag si Jacob ya ad-i mamati ken chaicha.

²⁷Ngem isnan nangifag-ancha isnan am-in ay infaag Jose ken chaicha, ya isnan nangil-ana isnan kalison ay inpaiyey Jose ta enlokhanana koma ay omey id Egipto, ya ket ay naimosngan. ²⁸Kinwanina, “Sisya pet ay matatakho si Jose ay anakko! Maid et kasik kedchawen! Masapol yangkhay ay ek ilaen siya isnan sisya ay matatakhawak.”

Nan Omayan cha Jacob id Egipto

46 ¹Inpenpen et cha Israel^w am-in nan kwacha, sa cha't inmey id Beerseba ya nenchaton ischi ken Apo Dios ay Dios amana ay Isaac. ²Idwani nenkali si Apo Dios ken siya isnan maschem isnan kag itawna ay nangwanin, “Jacob, Jacob!”

“Wen Apo, naay ak,” insongfatna.

³“Sak-en si Apo Dios ay Dios amam,” kinwanina. “Ad-i ka omegyay ay omey id Egipto tay at pagkhanakek nan wanen-edmo ischi ta enfalin cha ay chakchake ay ili. ⁴Wawawawad-ay ak ay mangifoweg ken sik-a id Egipto ya et sak isakhong nan wanen-edmo isna. At wad-ay si Jose ay mangimit isnan matam isnan mateyam.” ⁵Adi kad nenligwat cha Jacob id Beerseba. Et inpalokhan nan an-akna siya, nan ongang-a ay ap-ona, ya nan asaswacha isnan kalison ay inpaiyey nan ali. ⁶Intakincha akhes nan cheycha'y talakencha ya nan cha cha chinakhop ay kwacha id Canaan, sa

▼ **45:22** Israel nan in pangachan nan anghel ken Jacob issan nakidpapana ken siya. Ilaenyon nan Genesis 32:25-32. ^w **46:1** Nan teken ay kaifalikkasana et, “*engkhana isnan omaliyan nan nenkwa.*”

cha't inmey id Egipto. Intakin Jacob am-in nan pangafongna: 7am-in nan an-akna ya apop-ona.

⁸Siya chana nan pangafong Israel ay naitakin ken siya id Egipto: nan yon-a ay anakna ay si Ruben, ⁹ya nan an-akna ay lallalaki ay cha Hanoc, Pallu, Hezron ya si Carmi; ¹⁰si Simeon ya nan an-akna ay lallalaki ay cha Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Zohar, ya si Saul ay anakna isnan fafai ay Cananeo; ¹¹si Levi ya nan an-akna ay lallalaki ay cha Gerson, Cohat ya si Merari; ¹²si Juda ya nan an-akna ay lallalaki ay cha Sela, Perez ya si Zera. (Natey nan chwa ay an-akna ay cha Er ken Onan id Canaan.) Nan an-ak Perez ay lallalaki et cha Hezron ken Hamul; ¹³si Issacar ya nan an-akna ay lallalaki ay cha Tola, Pua, Yob ya si Simron; ¹⁴si Zabulon ya nan an-akna ay lallalaki ay cha Sered, Elon ya si Jaleel. ¹⁵Siya chana nan an-ak cha Lea ken Jacob ay lallalaki id Mesopotamia sa et nan anakcha'y fafai ay si Dina. Am-in nan wanedna ay nalpo ken Lea et tolon poo ya tolo.

¹⁶Siya chana kayet nan tapina ay pangafongna: si Gad ya nan an-akna ay lallalaki ay cha Zifion, Aggi, Suni, Ezbon, Eri, Arodi ya si Areli; ¹⁷si Aser ya nan an-akna ay lallalaki ay cha Jimna, Isva, Isvi, Beria, ya nan fafaicha ay si Sera. Nan an-ak Beria ay lallalaki et cha Heber ken Malkiel. ¹⁸Siya chana nan sinpoo ya enem ay waned Jacob isnan faa ay si Zilpa, ay inchowon Laban ay kafachang nan anakna ay si Lea.

¹⁹Nan an-ak Jacob ken asawana ay Raquel et cha Jose ken Benjamin. ²⁰Si akhes Jose et winad-ayna ken Asenat nan chwa ay lallalaki ay cha Manases ken Efraim id Egipto. Si Asenat nan anak Potifera ay pachi id Heliopolis. ²¹Nan an-ak Benjamin ay lallalaki et cha Bela, Beker, Asbel, Gera, Naaman, Ehi, Ros, Muppim, Huppim ya si Ard. ²²Siya chana nan sinpoo ya epat ay waned Jacob ken Raquel.

²³Nan tapina kayet ay pangafongna et siya chana: si Dan ya nan anakna ay lalaki ay si Husim; ²⁴si Neftali ya nan an-akna ay lallalaki ay cha Jazeel, Guni, Jeser ya si Sillem. ²⁵Siya chana nan pito ay waned Jacob isnan faa ay si Bilha ay inchowon Laban ay kafachang nan anakna ay si Raquel.

²⁶Nan filang am-in nan chadlos pangafong Jacob ay inmey id Egipto et enem poo ya enem. Ad-i maitapi nan iinnapona ay fabfafai. ²⁷Sa et wad-ay nan chwa ay an-ak Jose ay naiyanak id Egipto. Adi kad issan inmayan cha Jacob id Egipto nenpiton poo et si among nan pangafongna ischi.

Nan Inomchanan nan Pangafong Jacob id Egipto

²⁸Idwani inpaon-onan Jacob si Juda ay en mangwani ken Jose ta sab-atena chaicha id Gosen. Adi kad isnan inomchanancha id Gosen, ²⁹nenligwat si Jose ya nenlokhan isnan kalisana ay omey id Gosen ay en manab-at ken amana. Isnan nen-asiil-an cha, alan et Jose ya kawe isnan

fakhang amana sa et nen-akhaakha. ³⁰Sa et kanan Israel, “Idwani olay et matey ak, tay nay inilak chadlo sik-a ya nay ammok ay sisya'y matatakho ka.”

³¹Sa et kinwanin Jose isnan eet-adna ya nan tapin nan papangafong amana, “Masapol ay ennak ibfakha isnan ali ay inmali kayo ay et-adko ya am-in nan papangafong ama ay nalpo id Canaan. ³²Ifaagko ken siya ay enpaspastor kayo ya intakinyo am-in nan talakenyo ay karnilo, karching, ya faka, ya am-in ay kwayo. ³³Mo paayag nan ali chakayo ya salodsochena nan chonoyo, ³⁴masapol ay kananyo ay mangwanin, ‘Chakami ay faam, et enpaspastor kami. Siya nan sikhod ay chonomi ay kag nan chonon nan ikik-itmi.’ Mo siya sa nan kananyo, et pailiyena chakayo id Gosen. Siya chi tay mid ngoton nan iyEgipto isnan enpaspastor tay law-en chi ay chono.”

47 ¹⁻²Idwani inmey cha Jose ya nan lima isnan et-adna ay en nangila isnan ali. Sa et kanan Jose, “Inmali cha ama ya nan et-adko ay nalpo id Canaan. Intakincha nan talakencha ya nan am-in ay kwacha. Et nay wad-ay cha id Gosen.” Sa na't inyam-ammo nan et-adna isnan ali. ³Sinalodsod nan ali mo ngag nan chonocha.

Sa cha't kanan, “Apo, enpaspastor kami ay faam ay kag nan sikhod ay chonon nan ikik-itmi. ⁴Inmali kami ay kanatee isna tay chad-ama nan fitil id Canaan et maid mabfalin si en-anglochan nan talakenmi. Pangngaasim koma ta ipalofosmo ay entee kami id Gosen.”

⁵Ket ay kanan nan ali ken Jose, “Idwani ay inmali si amam ya nan et-admo, ⁶kwacha et nan Egipto. Ifowegmo chaicha id Gosen ay kakhawisan isnan am-in nan ili isna, ta ischi nan entey-ancha. Et mo wad-ay makabfaer ken chaicha, ipakarkhom ken chaicha nan talakenko.”

⁷Sa et infoweg Jose si amana isnan kawad nan ali, ya binindisyonan Jacob nan ali. ⁸Sa et sinalodsod nan ali ay mangwanin, “Kaat nan tawenmo?”

⁹Kanan et Jacob, “Sinkhasot ya tolon poo ay tawen nan natatakhawak ay ek nenlikchalikchan. Akit yangkhay chachi ay tawen ya nalikhat, ad-i kag nan inmannong ay tawen ay cha nenliklikchan san cheycha'y ikik-itko.” ¹⁰Binindisyonan kasin Jacob nan ali sa et kinmaan. ¹¹Adi kad inpateen Jose cha amana ya nan et-adna id Egipto, et inischona ken chaicha nan kakhawisan ay lota ay sag-en nan ili ay Rameses ta enkwacha, tay siya chi nan infilin nan ali. ¹²Et si Jose nan namangpangan ken amana, nan et-adna, ya am-in nan papangafong amana maiyafoloy isnan filangcha am-in nan ongang-a.

Nan Fitol

¹³Chadlos chad-ama nan fitil, et maid paat makakan isnan olay entona. Et kinmapsokapsot cha nan iyEgipto ya iCanaan maipoon isnan

owatcha. ¹⁴Et si Jose, cha na tinopog am-in nan sippingcha ay lakon nan makakan ay cha cha lakwan, sa na't cha inyey is kaafong nan ali. ¹⁵Isnan nangkhayan et nan siping nan iyEgipto ya iCanaan, inmey cha nan iyEgipto ken Jose ay mangmangwanin, “Omagtan ka is kanenmi. Ay ke kami aped matey isnan sakhangmo? Tay nangkhay et am-in nan sipingmi.”

¹⁶Sinmongfat si Jose ay mangwanin, “Yaiyo nan talakenyo ta sokatak is makakan mo nangkhay nan sipingyo.” ¹⁷Sa cha't inyey nan talakencha ken Jose et inagtana chaicha's makakan ay sokat nan kafaryocha, karnilo, karching, faka, ya dangkicha. Isnan chey ay tawen inagtana chaicha is makakan ay sokat nan cheycha'y talakencha.

¹⁸Isnan maisned ay tawen, inmey cha kasin ken Jose ay nangwanin, “Ad-imi itafon nan kinatet-ewana ken sik-a apo. Nangkhay et nan sipingmi, ya inalam et am-in nan talakenmi. Maid et kasin nakhayad si igwami ken sik-a, kecheng yangkhay nan awakmi ya nan lotami. ¹⁹Selaeg mi ay aped matey ya maiwayang nan lotami. Lakwam et chakami ya nan lotami mo ket mangan kami. Olay sa kami enpafab-aa isnan ali ya enkwana nan lotami, mo ket agtam yangkhay chakami is kanenmi ta ad-i kami matey ya ta way imolami, ta ad-i maiwayang nan lotami.”

²⁰Linakwan et Jose nan am-in ay lota id Egipto ay enkwan nan ali. Waschin esa ken chaicha ay iyEgipto et napilit ay nangilako isnan lotana tay chadlos chad-ama nan fitil, et nenkwan nan ali nan am-in ay lota id Egipto. ²¹Nenfalinen akhes Jose nan takho isnan am-in ay ili id Egipto ay enfaan nan ali. ²²Kecheng yangkhay nan lotan nan papachi is eg-ayna linakwan. Ad-i cha masapol ilako nan lotacha tay nan papachi, wad-ay ay wad-ay nan cha ichowan nan ali ay ikatakhocha. ²³Kinwanin Jose isnan katakhotakho, “Ilaenyo kay ya! Nay linakwak chakayo ya nan lotayo ay enkwan nan ali. Alaenyo et nan nay esek ta wad-ay is-ekyo. ²⁴Et mo en-ani kayo, ichowayo nan pagkalma isnan ali. Mabfalin ay osalenyo nan tapina ay pala esek ya kanen nan papangafongyo.”

²⁵Sa cha't kanan, “Tinakhom chakami. Khinmagkhawis ka ken chakami apo, et sa kami enfaan nan ali.” ²⁶Idwani khinmaeb si Jose is lenteg id Egipto ay masapol ay enkwan nan ali nan pagkalma isnan maani. Ya sisya kayet ay maang-angnen na ay lenteg engkhana idwani. Kecheng magtek nan lotan nan papachi is eg-ay nenkwan nan ali.

²⁷Nentee nan Israelitas id Gosen ay sakop nan Egipto ya finmaknafaknang ya nakhanakhanak cha. ²⁸Et sinpoo ya pito ay tawen nan nentetey-an Jacob id Egipto engkhana'y sinkhasot ya epat poo ya pito nan tawena. ²⁹Issan nganngani ay mateyana, inayakhana nan anakna ay si Jose, sa na't kanan, “Pangngaasim ta ikkam nan nay ay kedchawek, ya ippeymo nan limam isnan enfet-akan nan chwa'y opok, sam et isapata ay tet-ewa ya osto ka ken sak-en. Ad-im ikaob sak-en isna id Egipto, ³⁰mod-i

ket omikaob kayo isnan naikaofan ikitko ya si ama. Ikaanmo nan awakko isna id Egipto ta ikaobmo sak-en isnan naikaofancha.”

“Wen, at angnek nan kinwanim,” insongfat Jose.

³¹Sa et kinwanin Israel, “Isapatam ay angnem ay angnen chi.” Nensapata si Jose ken Israel ay wad-ay isnan kaseypana, ya nenyaman si Israel ken Apo Dios.

Nan Namindisyonan Jacob ken cha Efraim ken Manases

48 ¹Awni pay ya naifaag ken Jose ay masasakit si amana. Ke na't iyey nan an-akna ay cha Manases ken Efraim ta en cha am-in ilaen siya. ²Osto ay naifaag ken Jacob ay inmali nan anakna ay si Jose ay mangila ken siya, inpeyna nan kafaelana ay tinmokcho is maseyseypana. ³Kinwanin Jacob ken Jose, “Nenpaila si Apo Dios ay Makabfalin Am-in ken sak-en id Luz id Canaan, sa et binmindisyon. ⁴Kinwanina, ‘Chey! pagkhanagkhanakek sik-a ta enfalin ay angsan ay ili nan wanen-edmo. Ichowak nan nay ay lota isnan wanen-edmo ay sa cha enkwa is eng-engkhana.’ ”

⁵Kinwanin kayet Jacob, “Sik-a Jose, et ifilangko ay osto ay an-akko nan sanacha ay chwa ay an-akmo ay naiyanak isna id Egipto issan sisya'y egayko inmaliyan. Siya, cha Efraim ken Manases et ifilangko ay an-akko chaicha ay kag met laeng ken cha Ruben ken Simeon. ⁶Mo way kasin cham wad-ayen is lallalaki, et ad-i cha maikwani ay an-akko mod-i ket ap-ok. Nan at tawichencha ay enkwa et malpo ken cha Efraim ken Manases. ⁷Angnek na khapo ken inam ay Raquel. Chadlos ko insanga nan nateyana id Canaan ay ensag-en id Efrata issan chak tomoliyan ay nalpo id Mesopotamia. Et inkaobko siya isnan ilit nan karsa ay enpaEfrata.” (Betlehem nan ngachan nan Efrata idwani.)

⁸Isnan nangil-an Israel isnan an-ak Jose, kinwanina, “Sino pay chana?”

⁹“An-akko chana ay inchowen Apo Dios ken sak-en isna id Egipto,” kinwanina.

“Yaim chaicha isna ta bindisyonak chaicha,” kinwanin Israel. ¹⁰Idwani, tay ad-i makaila ay khawis si Israel tay nalakay et, inchoon Jose nan an-akna ken amana et finisitona ya kinnawena chaicha. ¹¹Kinwanin Israel ken Jose, “Kanak man mo ad-ik kasin ilaen sik-a, ngem nay pet inpalofos Apo Dios ay ilaek sik-a olay nan an-akmo.” ¹²Sa et inyadchawin Jose nan an-akna isnan manatakchowancha ken ikitcha ay Israel sa et nenfalintomeng ay nentowad si Jose isnan sakhangna.

¹³Sa et insag-en Jose si Efraim is kakannikhid amana ay Israel, ya si Manases ay yon-a insag-ena is kakannawana. ¹⁴Ngem ket ay nen-akpilen Israel nan limana ya inpatangna nan kannawana ken Efraim olay mo siya nan annochi, ya nan kannikhidna ken Manases ay yon-a. ¹⁵Sa na't binindisyonan si Jose ay nangwanin,

“Asop ya si Apo Dios
ay insilsilfiyan ikit ay Abraham ya si ama ay Isaac
et bindisyonana chaton-a ay fafallo!

Asop ya si Apo Dios
ay nangipangpango ken sak-en engkhana idwani ay akhew
et bindisyonana chaicha!

¹⁶Asop ya nan anghel ay nangisas-alak ken sak-en isnan am-in
ay ngaag,
et bindisyonana chaicha!

Asop ya maitot-oloy ken chaton-a ay fafallo
nan ngachanko ya ngachan ikit ay Abraham ya si ama ay Isaac.
Asop ya makhanakhanak cha ya omangsan nan wanen-edcha

isnan
lofong!”

¹⁷Eg-ay linayad Jose nan nangil-ana isnan nangipay-an amana isnan
kannawan ay limana is kaolon Efraim ay annochi, idwani inalana nan
chey ay liman amana ta iyatona koma is kaolon Manases. ¹⁸Kinwanina
ken amana, “Faken sa's angnem ama, si ton-a nan yon-a. Ipatangmo nan
kannawanmo isnan olona.”

¹⁹Ngem inad-in amana ay nangwanin, “Ammok anakko. At
khechangna'y makhanakhanak akhes nan wanen-ed Manases ya
machamchamag siya, ngem at wadwad-ay nan annochi mo nan yon-a, ya
nan wanen-edna et enfalin cha ay ansan ay chadchake ay ili.”

²⁰Et binindisyonana chaicha isnan chey ay akhew ay mangwanin,
“At osalen nan Israelitas nan ngachanyo ay mamindisyon isnan tapina.
Kanan cha, ‘Asop ya khab-en Apo Dios chakayo ay kag ken cha Efraim
ya si Manases.’” Kag todi nan inikkan Israel ay nangippep ken Efraim ay
inmon-ona mo si Manases.

²¹Sa et kinwanin Israel ken Jose, “Ilaem ay nganngani ak ay matey,
ngem at wawawad-ay si Apo Dios ken chakayo ya at isakhongna
chakayo isnan ilin nan ikik-ityo. ²²Sik-a, ya faken nan et-admo nan
mangigwaak isnan ponchag id Sikem ay inalak isnan Amorreo isnan
fadyokko ya nan pantolayko.”

Nan Omanongos ay Kalin Jacob

49 ¹Inayakhan Jacob nan an-akna ay mangwanin, “Lomikob kayo
ta ifaagko nan sa omat ay enfalinanyo is tap-in akhew.

²“Omali kayo am-in ay an-ak Jacob. Maamong kayo ta chengngenyoy
sak-en ay amayo ay Israel.

³“Sik-a Ruben ay inaona, sik-a nan fikasko ya inmona ay anakko isnan
kafikfikasko. Sik-a nan kadchayewan ya kawad-ayan nan kamabfalin
isnan am-in ay an-akko. ⁴Kag ka isnan chanom ay ad-i maipap-a, faken

sik-a nan kapapatekhan mo ke tay inseyepmo nan fafai ay iyaafongko et linogkhitam nan kaseypak.

⁵“En-iso cha Simeon ken Levi ay sin-akhi. Osalenchana nan natadman ay enkholo. ⁶Ad-i ak maitaptapi isnan itabtafoncha ay en cha tibfitibfiyen paymo isnan am-amongcha, tay pateyenchana nan takho isnan songetcha, sa cha't pilayen nan laki ay faka ay siya nan enlagsakancha. ⁷Machosa cha isnan songetcha tay ayaka, ya nan fongetcha tay maisik. At paapokek chaicha isnan olay entona id Israel, ta makiili cha isnan teketeken ay ili id Israel.

⁸“Sik-a Juda, at chayawen nan et-admo sik-a. At sam cha pen seket nan fosom. At enyongyong nan et-admo ken sik-a. ⁹Siya, kag anak si layon si Juda. Pateyena nan chepapena sa et tomoli isnan afongna ay en-oyad, ya enchaolag. Ay ke way makaitoled ay manangaw ken siya? ¹⁰At eeeegnan Juda nan sokod si kinaali, ya en-apo nan wanen-edna is eng-engkhana. At enfowis nan tapina ay ili ken siya,^x ya siya nan isilfiyan nan kailiili. ¹¹At itakedna nan innanak si dangkina olay isnan kakhawisan ay wakan si ofas. Ya olay nan fachona, et kag na cha lab-an isnan kag chala ay fayas. ¹²Komikilat nan matana isnan fayas ay in-inomena. Ya pomopokaw nan fab-ana isnan khatas.

¹³“Si Zabulon akhes et is kailit nan fayfay nan entetey-ana. At omap-aponan si fangka ay ilit si fayfay nan kawadna. At omchan engkhana id Sidon nan sakopen nan ilina.

¹⁴“Si Issacar, et kag dangki ay aped enchaolag isnan tangan nan ento mo awitna. ¹⁵Ngem osto ay ilaena ay khawis pet nan iillengan ya kalal-ayad nan entetey-ana, et olay pikotena nan echegna ay enfelay, ya ket enfalin ay faa ay mapilit ay enchono.

¹⁶“Si Dan et en-apo isnan takhona ay kag isnan tap-in nan tribon nan Israel. ¹⁷At kag oweg siya is kailit nan karsa. Siya, kag khiwachay ay oweg ay wad-ay is kailit nan chalan ay maninget isnan sikin nan kafaryo tatno mabfalintowag nan ensasakay.

¹⁸“Sad-ek nan omisalakam Dios Apo.

¹⁹“At choklosen si mangaakew si Gad, ngem at somakhong ay mangonod ken chaicha.

²⁰“At patofowen nan lotan Aser nan kagkakhawisan ay makakan. At pafal-ena nan osto ay kanen si ali.

²¹“Si Neftali et kag ogsa ay nawaya ay entagtatagtag, ya kalal-ayad chana nan an-akna.

²²“Si Jose et kag ab-abfekhas ay kaew isnan sag-en nan eb-eb, ay cha fomas-ang nan sangana isnan natoping ay alad.^y ²³Kakaegyat nan ikkan nan

---

^x 49:10 Nan teken ay kaifalikkasana et, “Si Jose et kag atap ay dangki is kaeb-eb, ya kag atap ay innanak si dangki is kafilig.” ^y 49:22 Nan kadngelan nan ngachan ay Abel Mizraim isnan kalin si Hebreo et, **achog si iyEgipto**.

fosona ay manoklos ken siya, ya chad-ama nan likhetcha ay mamapantolay ay mangat-atiko ken siya. ²⁴Ngem khechangna'y eegnana kayet nan pantolayna ya fomifikas nan limana isnan kamabfalin nan Dios Jacob. Siya, fomifikas siya maigkhapo isnan Pastor ay kag Pegnad Israel. ²⁵Siya nan Dios amayo ay mamadfachang ken chakayo. Siya si Apo Dios ay Makabfalin Am-in ay mamindisyon ken chakayo. Ichawchawna nan ochan ay malpo id tongcho, ya chanom ay malpo is chaem nan lota. Pagkhanakena nan asaswa ya talakenyo, ²⁶Ya bindisyonana nan apityo ya nan sabsafong, sa et akhes nan enkhawisan ay malpo isnan kafilifilig ay maid pengpengna. Asop ya oompa chana ay bindisyon isnan olon Jose. Tet-ewa, siya chana nan omchan is kakitong Jose ay naischo ay maisiyan isnan et-adna.

²⁷“At kag atap ay aso si Benjamin. Winiit ya minaschem ay enpatepatey si ischaena.”

²⁸Siya chachi nan sinpoo ya chwa ay tribon Israel ya siya chachi nan inyanongosna ay kinwani ay maifakhay isnan waschin esa ken chaicha isnan nganngani mateyana.

Nan Nateyan ya Naikaofan Jacob

²⁹Sa et infilin Jacob isnan an-akna ay mangwanin, “Idwani tay nay et nganngani ak ay en maiyamong isnan ikik-itko ay cha nang-ona, omikaob kayo isnan naikaofancha ay liyang ay wad-ay isnan ponchag Efron ay Heteo, ³⁰id Macpela ay apet falaan si akhew id Mamre ischi id Canaan. Linakwan Abraham chi ay liyang ya ponchag ken Efron ay en-ikak-aofancha. ³¹Et ischi nan nangikaofancha ken Abraham ya si asawana ay Sara. Ischi nan nangikaofancha ken ama'y Isaac ya si inak ay Rebecca, ya ischi akhes nan nangikaofak ken Lea. ³²Nalakwan nan chey ay ponchag ya liyang ay wad-ay ischi isnan cheycha'y Heteo. Ikaobyoy sak-en ischi.” ³³Isnan nakwasan nan filin Jacob ket ay nensachag ya natey, ya naiyamong isnan ikik-itna.

50 ¹Alan et Jose ya kawe ken amana ya cha enngeggeg ay cha mamisito isnan kames amana. ²Ket ay infilin Jose isnan faana ay en-ag-akhas ta barsamalencha nan awak amana. ³Et epat poo ay akhew nan nabarsamalan nan awakna tay siya chi nan ekhadcha ay enbarsamar ischi ay ili. Inachokhan nan iyEgipto siya is piton poo ay akhew.

⁴Isnan nakwasan san achogna, kinwanin Jose isnan cheycha'y takhon nan ali en, “Pangngaasiyo ta en kayo ifaag nan nay ay kanak isnan ali: ⁵’Issan nganngani matey si ama, inpasapatana sak-en. Kinwanina, “Nganngani ak ay matey. At sa ka omikaob isnan pantiyong ay insakhanak isnan awakko id Canaan.” Isonga pangngaasim ta ek ikaob siya ischi, sak et chadlo tomoli.’”

⁶Sa et kinwanin nan ali, “Engka ta ikaobmo si amam, tay siya met nan inpasapatana ay angnem.”

⁷Adi kad inmey si Jose ay nangikaob ken amana. Nakieey ken siya nan am-in nan takhon nan ali, nan nenkapateg ay takhona ya nan am-in ay aap-apo id Egipto. ⁸Nakieey cha akhes am-in ken siya nan pangafongna: nan ag-ina ya am-in nan pangafong amana. Kecheng nan ongang-a ya nan karnilocha, karchingcha ya fakacha nan nataynan id Gosen. ⁹Wad-ay nan nenkalisa ya nenkafaryo ay inmey ay naitakin ken siya. Ad-achowan cha nan nakieey.

¹⁰Isnan inomchanancha isnan illikan id Atad ay apet falaan si akhew isnan wanga ay Jordan, ke cha't inpapangekhe ay nen-akha ay nen-achog ay inmannong, ya pito ay akhew nan cha nangiyangnenan Jose isnan ekhad si achogna. ¹¹Isnan nangil-an nan iCanaan isnan cheycha'y cha en-achog isnan iillikan id Atad, kinwanicha, "Aye! Ke pet chad-ama nan angnen nan iyEgipto ay en-achog!" Isonga nangadnan ischi ay chemang nan Jordan is Abel Mizraim.^z

¹²Sa et inangnen nan an-ak Jacob nan infilina ken chaicha. ¹³Inyeycha nan awakna id Canaan ay nangikaob is kaliyang id Macpela ay apet falaan si akhew nan Mamre, isnan ponchag ay linakwan Abraham ken Efron ay Heteo ay en-ikak-aofancha. ¹⁴Issan nakwasan san nangikaofan Jose ken amana, tinmoli cha ay sin-anag-i ya am-in nan cheycha'y naitakin ken siya ay nakikaob, id Egipto.

Nan Nangipafikasan Jose isnan Et-adna

¹⁵Isnan nakwasan nan nateyan amacha, kinwanin nan et-ad Jose, "Ngag kay mo sisya nan songet Jose ken chatako ya semkena'y ifales am-in nan ngaag ay inangnen tako ken siya?" ¹⁶Sa cha't nen-ifaa is omey ken Jose ay mangwanin, "Issan sisya'y matatakhowan ama, ¹⁷infilina ken chakami ta ifaagmi ken sik-a ay pangngaasim koma ta pakawanem nan fasol ay inangnen nan et-admo ken sik-a. Idwani pangngaasim ta pakawanem nan ad-i osto ay inangnenmi, ay faan nan Dios amam." Nen-akha si Jose isnan nanngelana ischi.

¹⁸Osto'y siya chi ya ket ay inmey cha nan et-adna et nenfalintomeng cha ken siya ay nangwanin, "Naay kami isnan sakhangmo ay enfaam," kinwanicha.

¹⁹Ngem kinwanin Jose ken chaicha, "Ad-i kayo omegyat. Ay ke ak Dios? ²⁰Tet-ewa ay ngaag nan sinsinmekyo ay angnen ken sak-en, ngem nenfalinen Apo Dios is khawis ta matakho nan angsan ay takho ay wad-ay idwani. ²¹Idwani ad-i kayo omegyat. At sak nonongnongen chakayo ya nan an-akyo." Siya chi nan inangnena ay nangipafikas ay nangay-ayew ken chaicha.

Natey si Jose

²²Sa et nentee cha Jose ya nan papangafong amana id Egipto, et natakhotakho engkhana ay nentawen is sinkhasot ya sinpoo.

^z 50:11 Nan chawes nan kali ay Abel Mizraim isnan kalin si Hebreo et, achog si iyEgipto.

²³Natakhotakho ay nangila isnan an-ak ya apop-on Efraim. Ya wad-ay siya ay nanawat ay nangakwa isnan kafab-ala ay anak Makir ay anak Manases. ²⁴Kinwanina isnan et-adna, “Nganngani ak ay matey, ngem wad-ay si Apo Dios ay mangil-ila ken chakayo engkhana'y ifalana chakayo id Egipto ay mangiyey ken chakayo isnan chey ili ay insapatana ken Abraham, Isaac ya Jacob.” ²⁵Sa et inasapatan Jose nan pangafongna ay an-ak Israel ay mangwanin, “Isapatayo ken sak-en ay mo ipangon Apo Dios chakayo ischi ay ili, et sa yo itakin nan awakko.” ²⁶Et siya chi natey si Jose ay nentawen is sinkhasot ya sinpoo. Binarsamarcha nan awakna sa cha't inlongon ischi id Egipto.